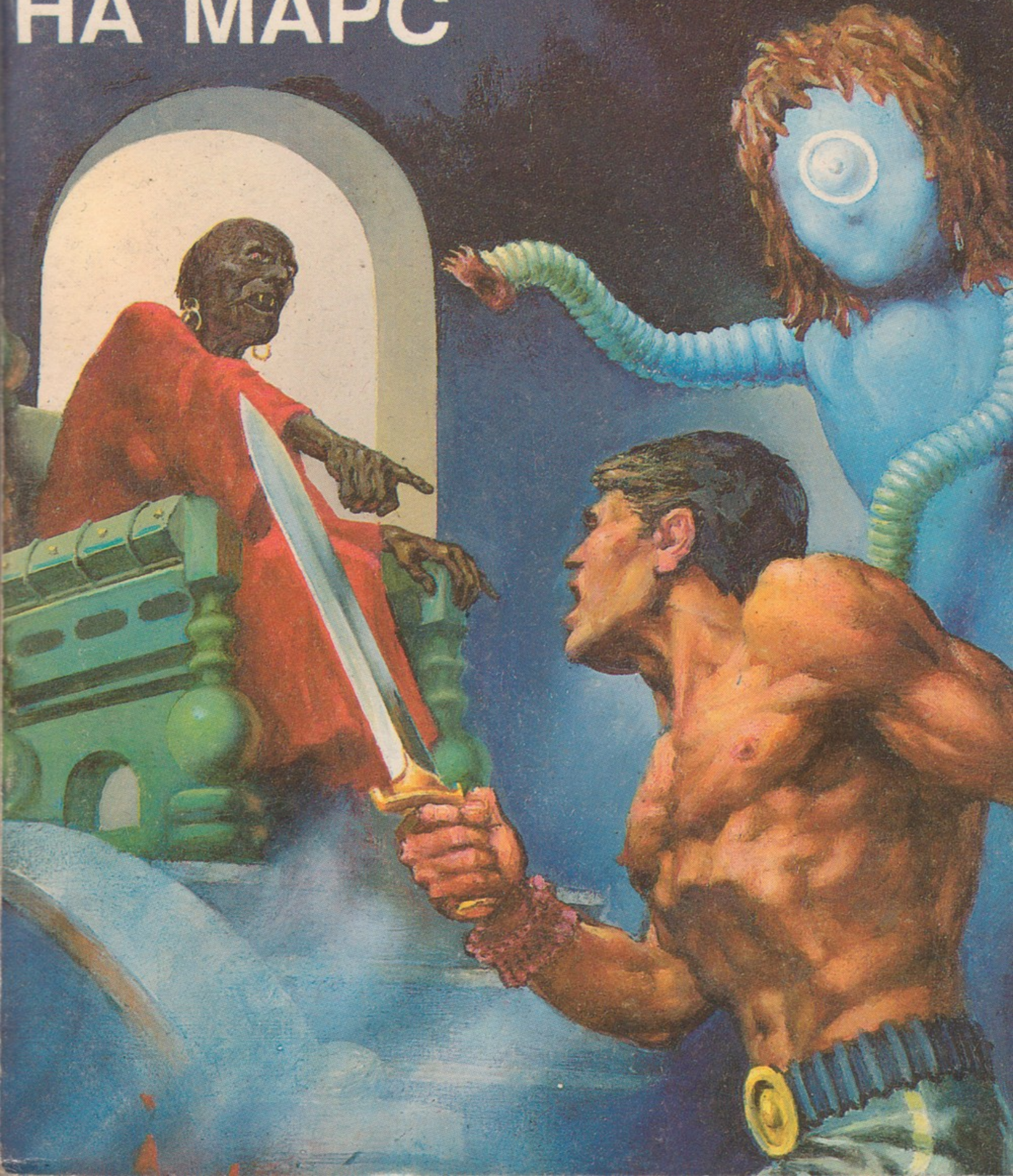


БОГОВЕТЕ НА МАРС

Едгар Бъроуз



ЕДГАР БЪРОУЗ БОГОВЕТЕ НА МАРС

Превод: Ас. Радославов

chitanka.info

ПРЕДГОВОР

Изминаха дванадесет години, откакто положиха тялото на моя чичо, капитан Джон Картър от Вирджиния, далеч от очите на хората, в онзи странен мавзолей в старото гробище на Ричмънд.

Често съм се замислял върху необикновените инструкции, които той ми бе оставил за построяването на неговия величествен гроб, и особено върху онези части, които *нареждаха* той да бъде поставен в открит ковчег, а сложният механизъм, който управляваше болтовете на грамадната врата на гробницата, да бъде достъпен само от вътрешната страна.

Изминаха дванадесет години, откакто прочетох невероятния ръкопис на този забележителен човек; човек, който не помнеше никакво детство и който не можеше да каже дори приблизително своята възраст, който бе винаги млад, но бе друсал пращадото на моя дядо върху коленете си; този човек, който бе прекарал десет години на планетата Марс, който се бе борил за зелените хора на Барзум и против тях; който се бе борил за и против червените хора и който беше спечелил вечнокрасивата Дея Торис, принцесата на Хелиум, за своя жена и близо десет години е бил принц от династията на Тардос Море, Джедай на Хелиум.

Изминаха дванадесет години, откакто неговото тяло бе намерено върху стръмнината пред къщата му над река Хъдзън, и често пъти през тези години аз съм се чудил дали Джон Картър е умрял наистина, или отново броди из мъртвите морски дъна на тази умираща планета; дали не се е завърнал в Барзум, за да намери отворени строгите портали на мощната атмосферна инсталация тъкмо навреме, за да спаси милионите, които умираха от задушаване в онзи далечен ден, когато той бе захвърлен безпощадно през едно пространство от 76 милиона километра отново на Земята. Чудил съм се дали не е намерил своята чернокоса принцеса и малкия син, за които бе мечтал, че е с тях в царските градини на Тардос Море, очакващи неговото завръщане.

Или дали не е открил, че е отишъл твърде късно и по такъв начин се е озовал в един мъртъв свят? Или дали не е умрял и той най-после, за да не се върне никога, било на своята майка Земя, било на своя любим Марс?

В такива безполезни догадки се губех аз в една августовска вечер, когато старият Бен, моят слуга, ми донесе телеграма:

„Ела утре. Хотел Ралей Ричмънд.

Джон Картър“

Рано на другата сутрин взех първия влак за Ричмънд и след два часа бях въведен в стаята на Джон Картър.

Когато влязох, той стана да ме поздрави и неговата някогашна сърдечна усмивка озари красивото му лице. На вид не бе остарял нито с една минута и беше все още същият изправен, добре сложен тридесетгодишен войник. Неговите остри, сиви очи бяха незамагълени и единствените линии по лицето му бяха линиите на решителност и железен характер, който помнех от първата ни среща преди около двадесет и пет години.

— Е, племеннико — посрещна ме той, — какво чувстваш — че виждаш призрак, или че страдаш от последиците на твърде многото сиропи на чичо Бен?

— Мисля, че е от сиропите — отговорих аз, — защото несъмнено се чувствам чудесно, а може би ми влияе и това, че те виждам. Ти беше пак на Марс? Разкажи ми. А Дея Торис? Ти откри, че те чака и че е добре?

— Да, аз пак бях на Марс и... но това е дълга история, твърде дълга, за да ти я разкажа за краткото време, което имам, преди отново да тръгна. Аз научих тайната, племеннико, и мога да преминавам безбрежната пустота по своя воля, да пътувам между безбройните планети, както си искам. Но моето сърце е винаги в Барзум и докато е там, пазено от моята марсианска принцеса, аз се съмнявам дали някога ще оставя умирация свят, който е моята любов.

Аз дойдох сега, защото обичта ми към теб ме накара да те видя още веднъж, преди да минеш завинаги в оня друг живот, който аз не ще позная никога. Макар да съм умирал три пъти, ще умра отново и

тази нощ така, както само ти знаеш, че се умира, а аз не мога да узная...

Дори мъдрите и мистериозни терни на Барзум, който безброй векове е почитан, защото пази тайната на живота и смъртта в своите непристъпни крепости върху високите склонове на планината Отц, са в същото неведение, в каквото сме и ние. Аз доказах това, макар че едва не загубих живота си. Но ти ще прочетеш всичко в бележките, които писах през последните три месеца, когато бях отново на Земята.

И той потупа един издут портфейл, лежащ на масата до лакътя му.

— Зная, че се интересуваш, и вярвам, че и светът също се интересува, макар че той не ще повярва още много години. Да, дори още много векове! Земните хора не са напреднали дотам, че да проумеят нещата, които съм описал в бележките си.

Дай им, каквото искаш от тях, каквото мислиш, че не ще им навреди, но не се чувствай наскърбен, ако ти се смеят.

Същата нощ отидох на гробището с него. При входа на гробницата си той се обърна и стисна ръката ми.

— Сбогом, племеннико — каза Джон Картър. — Може никога да не те видя вече, защото се съмнявам дали ще мога някога да оставя своята жена и син, докато са живи, а продължителността на живота в Барзум често е повече от хиляда години.

Той влезе в гробницата. Голямата врата се затвори бавно със скърцане. Ключалката щракна. Оттогава аз не видях повече Джон Картър от Вирджиния.

Остана разказът за неговото второ завръщане на Марс, тъй както го реконструирах от огромните записки, които той остави на масата в хотелската си стая в Ричмънд.

Има много неща, които отхвърлих, които не посмях да разкажа. Но вие ще намерите разказа за неговото второ търсене на Дея Торис, принцесата на Хелиум, който е предаден дори по-забележителен от неговия първи ръкопис от мен на невярващия свят преди време и в който ние следвахме борещия се вирджинец през мъртвите морски дъна под луните на Марс.

Е. Р. Б.

ГЛАВА I

РАСТИТЕЛНИТЕ ХОРА

Застанал пред селската си къща на стръмния бряг на благородния Хъдзън, течащ като сив и мълчалив призрак, в една ясна студена нощ в началото на март 1886 г., аз почувствах отново странното, властно влияние на мощния бог на войната, моя любим Марс, когото десет дълги и самотни години бях умолявал с прострени ръце да ме върне отново при моята загубена любов.

От онази мартенска нощ на 1886 г., когато стоях пред пещерата на Аризона, в която моето безжизнено тяло лежеше обхванато от подобие на земна смърт, аз не бях усещал неотразимото влечение към бога на моята професия.

С ръце, прострени към червеното око на великата река, аз се молах за връщането на онази странна сила, която на два пъти ме бе увлякла през безбрежността на пространството, молах се, както се бях молил през хилядите нощи на десетте дълги години, когато чаках и се надявах.

Внезапно почувствах един спазъм на повдигане, усещанията ми се замъглиха, коленете ми се подгънаха и аз се строполих на земята до самия край на дълбоката пропаст.

За един миг умът ми се проясни и през прага на паметта ми нахлу ярката картина на ужасите на зловещата аризонска пещера. Отново, както в онази далечна нощ, аз като че ли чувах тук, на бреговете на спокойния Хъдзън, ужасните стенания и мятания на чудовището, което дебнеше и ме заплашваше от мрачните дълбини на пещерата. Аз направих същото мъчително усилие да разкъсам оковите на странния задух, който ме сковаваше и отново се разнесе острият звън като от внезапно отскачане на опъната тел. Аз стоях изправен, гол и свободен край изцъкленото безжизнено същество, в което неотдавна пулсираше топлата червена кръв на Джон Картър.

С един последен небрежен поглед аз обърнах очите си отново към Марс, повдигнах ръце към неговите зловещи лъчи и зачаках.

Не чаках дълго: едва се бях обърнал, и вече летях с бързината на мисълта в страшната пустош пред мен. Настъпиха същият студ и безкраен мрак, които бях изпитал преди двадесет години. После отворих очи в друг свят, под палещите лъчи на едно горещо слънце.

Сцената, откриваща се пред очите ми, бе тъй немарсианска, че сърцето ми подскочи, когато ме обзе внезапният страх, че съм захвърлен безцелно от жестоката съдба върху някоя чужда планета. Защо не? Какъв водач имах аз през неизбродимата пустиня на междупланетното пространство? Каква увереност имах, че не ще бъда захвърлен на някоя безкрайна далечна звезда от друга слънчева система, а не на Марс?

Лежах на ниско окосена поляна от червена тревоподобна растителност и около мен се простираше горичка от странни и красиви дървета, покрити с грамадни и пищни цветове, и пълна с блестящи безгласни птици. Аз ги наричам птици, понеже бяха крилати, но смъртно око никога не се е спирало върху такива неземни форми.

Растителността бе подобна на онази, която покрива поляните на червените марсианци при големите водни пътища, но дърветата и птиците не приличаха на нищо, което бях виждал на Марс. А измежду дърветата аз видях най-немарсианското от всички зрелища — едно открито море, чиито сини води трептяха под палещото слънце.

Когато се изправих, за да се огледам, изпаднах в същата комична ситуация, както и при първия си опит да вървя при марсианските условия. Слабата притегателна сила на тази по-малка планета и намаленото въздушно налягане на нейната разрежена атмосфера оказваха толкова малка съпротива на моите земни мускули, че обикновеното усилие да се изправя ме хвърли няколко метра във въздуха и аз паднах по лице върху меката и блестяща трева на този странен свят.

Случката ми даде и по-голяма увереност, че наистина може да съм в някоя непозната за мене област на Марс, а това бе много възможно, защото през моето десетгодишно обитаване на планетата аз бях изследвал само едно сравнително малко пространство от обширните ѝ територии.

Ставайки, отново се посмях на забравата си и скоро усвоих още веднъж изкуството да нагаждам земните си движения към тези странни условия.

Когато вървах бавно надолу по склона към морето, не можех да не забележа градинския вид на поляната и на дърветата. Тревата бе така ниско окосена и наподобяваща килим, както никоя стара английска поляна или парк, а самите дървета даваха доказателство за грижливо подкастриране до еднаква височина на около пет метра от почвата. Когато се огледаш в каквато и да е посока, гората в далечина имаше вид на обширна стая с висок таван.

Всички тези признаци за грижливо и систематично поддържане ме убедиха, че аз съм имал щастието да дойда на Марс за втори път във владенията на един цивилизован народ и че когато го намеря, ще ми бъде оказана любезността и закрилата, дължими по право към моя ранг на принц от династията Гардос Море.

Дърветата на гората събудиха моето възхищение. Техните големи дънери, някои до тридесет метра в диаметър, свидетелстваха за чудовищна височина, за която аз можех само да се досещам, тъй като никъде не пробих с поглед техните гъсти клони и листа на повече от двадесет — двадесет и пет метра височина над главата си.

Доколкото успях да видя, стъблата и клоните бяха гладко полирани като най-новите американски пиана. Някои от дърветата бяха черни като абанос, докато техните съседи светеха и се белееха като най-финия китайски порцелан или пък бяха лазурносини, яркочервени, жълти или тъмнопурпурни. Листата бяха също тъй ярки и разноцветни, а цветовете едва ли могат да се опишат на някой земен език и биха били достойни само за езика на боговете.

Наближавайки края на гората, аз видях между нея и откритото море една широка и равна ливада и когато се готвех да изляза изпод сянката на дърветата, очите ми доловиха едно зрелище, което прогони всички романтични размишления върху красотите на пейзажа.

Наляво от мен морето се простираше, докъдето можеше да стигне окото; пред мен само една смътна, неопределена линия очертаваше отсрещния му бряг, а надясно една мощна река, широка и спокойна, величествено течеше между яркочервените брегове, за да се влее в спокойното море.

На неголямо разстояние нагоре по реката се издигаха огромни и стръмни отвесни скали, от чиито основи като че ли извираше тя.

Но не тези внушителни и великолепни признаци за величието на природата отвлякоха моето внимание, а видът на двадесетина фигури,

които се движеха бавно из ливадата, близо до брега на реката.

Странни фигури, неприличащи на нищо, което съм виждал на Марс, и все пак отдалеч напомнящи на хора. По-големите индивиди изглеждаха от три до четири метра високи, когато се изправяха, и пропорционални в трупата и долните крайници като при земния човек.

Но ръцете им бяха много къси и от мястото, където се намирах, те приличаха на слонски хоботи — движеха ги с вълнисти и змиеобразни извивки, като че ли бяха без кости.

Докато ги наблюдавах иззад дънера на едно грамадно дърво, едно от съществата тръгна бавно в моя посока, заето с работа, която изглеждаше главното занятие на всяко от тях и се състоеше в рязко движение на странните им ръце с цел, която аз трудно определях.

Когато то приближи съвсем близо до мен, успях да го разгледам добре и макар че по-късно имах случай да се запозная с неговия род, мога да кажа, че първото разглеждане на това ужасно изчадие на природата би било достатъчно за мен, ако бях свободен да избирам. Най-бързият летец от флотата на Хелиум не би могъл достатъчно бързо да ме отдалечи от това отвратително създание.

Неговото гладко тяло имаше една призрачна синкавост с изключение на широката бяла ивица, окръжаваща единственото му изпъкнало око — едно око, цялото бяло — зеницата, ирисът и ябълката. Носът бе една разкъсана, възпламенена и кръгла дупка в центъра на празното лице — дупка, която приличаше на прясна куршумена рана, още не започнала да кърви.

Под този отвратителен отвор лицето бе празно до брадата, защото съществото нямаше уста.

Главата без лицето бе покрита със сплетена маса от смолисточерна коса, дълга около двадесет и пет сантиметра. Всеки косъм бе голям колкото един земен червей и когато съществото движеше мускулите на черепа си, тази страшна покривка на главата се гърчеше, извиваше и пълзеше около лицето, като че ли всеки отделен косъм бе надарен със самостоятелен живот.

Тялото и краката бяха симетрични, стъпалата също имаха човешка форма, но бяха чудовищни по размери. От петата до големия пръст бяха дълги цял метър, много плоски и много широки.

Когато съществото дойде съвсем близо, аз открих, че неговите странни движения с ръцете над повърхността на почвата бяха резултат

от особения начин на хранене, който се състои в отрязване на нежната растителност с нокти, подобни на бръснач, и във всмукването с двете уста, които лежаха по една в дланта на всяка ръка.

Освен чертите, които описах, животното бе снабдено с масивна опашка, дълга около два метра, съвсем кръгла там, където се съединяваше с тялото, но заострена до едно плоско и тънко острие към края, който се влачеше под прав ъгъл.

Но най-забележителната черта на това странно създание бяха двете мънички негови подобия, всяко около петнадесет сантиметра, висящи по едно от мишците му. Те се крепяха на малко стъбло, което, изглежда, излизаше от върха на главите им до мястото, където се свързваха с тялото на възрастния.

Дали те бяха малките му, или просто бяха части от едно цяло, аз не знаех.

Докато разглеждах фантастичното чудовище, останалите от групата пасяха вече близо до мен и аз забелязах, че прикрепените по-малки индивиди бяха различни по големина — от нещо като малки неразтворени пъпки, три сантиметра в диаметър, през разните стадии на развитие, до напълно и съвършено оформени създания до близо тридесет сантиметра на дължина.

Макар и страшни наглед, аз не знаех дали да се страхувам от тях или не, защото те не изглеждаха особено пригодени за борба, и се приготвих да изляза от скривалището си, за да видя реакцията им при вида на човек. Но веднага се отказах, дочувайки един странен и пронизителен писък, който дойде откъм стръмнините вдясно от мен. Както бях гол и невъоръжен, краят ми би бил бърз и ужасен в ръцете на тези създания, ако бях успял да изляза. Но в момента на писъка всички чудовища се обърнаха към мястото, откъдето дойде писъкът, и в същия миг всеки отделен змиевиден косъм на главите им се изправи отвесно, като че ли бе съзнателен организъм, който вижда или чува. Действително последното се оказа истина, защото тази космата маса върху черепите на растителните хора от Барзум представлява хилядите очи на отвратителните същества — последния остатък от странната раса, израснала от дървото на живота.

Веднага всички очи се обърнаха към един член на групата, голямо същество, което очевидно бе водачът. Странен звук на котешко

мъркане се раздаде от устата в дланта на една от ръцете му и той веднага се втурна бързо към стръмнината, последван от останалите.

Тяхната бързина и начин на движение бяха забележителни. Те скачаха на големи скокове от десет до петнадесет метра, почти както прави конгуруто.

Те бързо изчезнаха и тогава ми дойде наум да ги преследвам. Забравяйки всяка предпазливост, аз се понесох през ливадата с крачки и скокове дори по-чудовищни от техните, защото мускулите на един атлетичен земен човек дават забележителни резултати, когато са под влиянието на по-малката гравитация и въздушно налягане на Марс.

Техният път водеше направо към видимия източник на реката в основата на скалите и когато наближих тази точка, аз намерих ливадата осеяна с грамадни камъни, които опустошенията на времето очевидно бяха откъртили от скалите.

Покачих се на грамаден камък и видях, че растителните хора са обградили малка група от пет или шест зелени мъже и жени на Барзум.

Сега вече нямах никакво съмнение, че съм наистина на Марс, защото пред мен бяха членовете на дивите орди, населяващи мъртвите морски дъна и напуснатите градове на тази умираща планета.

Пред мен бяха големите мъже, извисяващи се с цялата внушителност на своя ръст; аз виждах блестящите бели зъби, издадени от техните масивни долни челюсти до точка, близка до центъра на челата им; разположените им встрани изпъкнали очи, с които можеха да гледат във всички посоки, без да обръщат главите си. Виждах техните уши, подобни на пипалата у насекомите, излизащи от върха на челата им, и добавъчната двойка ръце — по средата между раменете и бедрата.

Аз можех да ги позная дори без лъскавата зелена кожа и металните украшения, които отличават племената, защото никъде другаде във вселената няма подобни на тях.

Групата се състоеше от двама мъже и четири жени и техните орнаменти сочеха, че са членове на различни орди — факт, който много ме учуди, понеже различните племена на зелените хора от Барзум са във вечни, смъртни войни и никога (изключение прави само един-единствен исторически случай, когато великият Тарс Таркас от Тарк бе събрал сто и петдесет хиляди зелени бойци от всичките орди за поход срещу осъдения град Зоданга, за да освободи Дея Торис от

ръцете на Тан Кодис) не бях виждал зелени марсианци от различни племена, събрани за нещо друго освен за смъртен бой.

Но сега те стояха един до друг, гледайки със смаяни очи очевидно враждебните прояви на общия неприятел.

Както мъжете, така и жените бяха въоръжени с дълги мечове и кинжали, но огнестрелни оръжия не се виждаха, иначе краят на страхотните растителни хора щеше да настъпи бързо. Но скоро водачът им нападна малката група и неговият начин на нападение бе ефикасен и мощен със самата си необичайност. А зелените бойци нищо не знаеха за защита срещу този особен начин, с който те, както скоро стана очевидно за мен, бяха толкова незапознати, колкото и с чудовищата, които стояха насреща им.

Растителният човек се хвърли на около пет метра от групата и после с един скок се издигна сякаш за да премине над главите им. Когато неговата мощна опашка премина близо над тях, той я свали надолу и с ужасяващ мах смаза черепа на един зелен боец, сякаш бе черупка на яйце.

Останалите животни от страшната група заобиколиха бързо тази на жертвите. Чудовищните им скокове и острото, пронизително мяукане, излизащо от фантастичните им уста, имаха за цел да объркат плячката и когато две от тях скочиха едновременно, мощният размах на опашките не срещна никаква съпротива и още двама зелени паднаха.

Сега бяха останали един боец и две жени. Но по всичко изглеждаше, че само след секунди и те ще паднат мъртви на червената поляна.

Ала когато още двама от растителните хора се хвърлиха в нападение, боецът, подготвен от опита на наминалия бой, размаха високо дългия си меч и с ловък удар разсече единия от брадата до корема. Но свирепият удар от опашката на другия свали върху земята жените и ги превърна в смазани трупове. Когато видя, че всички са мъртви, и забеляза, че цялото стадо се хвърли върху него, зеленият боец се устреми смело насреща им, размахвайки меча си по същия ужасяващ начин, по който хората от неговия род го въртят по време на свирепите и почти непрекъснати войни.

Сечейки на всички страни, той си отвори път през нападащите растителни хора и се втурна към гората, в прикритието на която

очевидно се надяваше да намери безопасно убежище. Той се бе устремил при онази част на гората, която свършваше при скалите. Неговото бягство отвличаше цялото стадо все по-далеч и по-далеч от мястото ми.

Сърцето ми се изпълни с възхищение, когато наблюдавах благородната борба, която боецът беше започнал при такова неравенство на силите, и действайки според обичая си, повече импулсивно, отколкото обмислено, аз излязох от скривалището си към телата на мъртвите зелени марсианци вече готов за действие.

С няколко големи скока вече догонвах отвратителните чудовища, които пък настигаха бягащия боец. Но този път аз стисках в ръката си един мощен, дълъг меч, в сърцето ми кипеше жажда за борба, червена мъгла плуваше пред очите ми.

Но колкото и да бях бърз, зеленият воин бе настигнат, преди да е изминал и половината от разстоянието до гората, и сега той подпираше с гърба си един камък, докато чердата съскаше и пищеше около него.

Единствените им очи бяха обърнати към плячката и те не забелязаха моето безшумно приближаване. Връхлетях с меча и преди да разберат, че съм сред тях, четирима вече лежаха мъртви.

За минута те се отдръпнаха пред ужасната ми атака и зеленият воин, разбирайки положението, с един скок се озова при мен и заудря тѣй, както никога не съм виждал.

Докато бяхме заети с битката, високо над нас се разнесе онзи остър, странен писък, който аз вече бях чувал и който бе призовал чердата за нападение. Той прозвуча на няколко пъти, но ние не се опитахме в борбата с бесните и могѣщи същества около нас да потърсим източника.

Големите опашки плющяха яростно, подобните на бръснач нокти прорязваха нашите тела и един зелен, лепкав сироп, какѣвто изтича от смазана гѣсеница, ни обливаше от главата до краката, защото всеки удар на мечовете ни носеше прѣски от това вещество, което лениво течеше вместо кръв от разкъсаните артерии на растителните хора.

Изведнѣж почувствах голямата тежест на едно от чудовищата върху гърба си и когато острите нокти се впиха в плѣтта ми, аз изпитах страшното усещане на влажни устни, смучещи кръвта от раните. Докато се борех с това освирепяло същество, което се мъчеше да стигне до гърлото ми, други две ме биеха злоещо с опашките.

Неравната борба не можеше да продължава дълго. Когато зеленият воин, който също се отбраняваше с мъка, видя положението, в което бях изпаднал, бързо се откъсна от нападателите си и с един размах на меча свали чудовището от гърба ми. Така аз лесно се справих с останалите.

Вече заедно, ние застанахме гръб до гръб край големия камък и чудовищата не можеха да се издигат над нас, за да нанасят смъртоносните си удари, защото на земята ние бяхме почти еднакви по сили. Вниманието ни отново бе привлечено от острия писък над главите ни.

Аз погледнах високо нагоре и върху един малък, естествен балкон на скалата видях странната фигура на човек, издаващ своя пронизителен сигнал и махащ с едната си ръка към устието на реката, като правеше знак на някого там, а с другата сочеше към нас.

Един поглед по посоката, към която той гледаше, бе достатъчен, за да ми открие целите му и в същото време да ме изпълни с ужасен страх. Устремени от всички посоки — през ливадата, от гората, от далечината на равнината отвъд реката, — аз видях да се събират към нас стотици бясно скачащи създания, такива, с каквито ние досега се бихме, а с тях и други, нови, странни чудовища, които тичаха с голяма бързина ту прави, ту на четири крака.

— Ще бъде славна смърт — казах, аз на моя другар. — Гледай!

Той хвърли бърз поглед в посоката, която му сочех, и се усмихна.

— Поне ще умрем в бой, както трябва да умират великите воители, Джон Картър — отговори той.

Тъкмо свършвахме с последния от нашите непосредствени противници, когато той каза това, и аз с изумление се обърнах, чувайки името си.

И тогава със смаяните си очи аз познах най-великия от зелените мъже на Барзум, техния най-ловък и най-могъщ генерал, моя добър приятел Гарс Таркас, Джедай на Тарк.

ГЛАВА II

БОЙ В ГОРАТА

Тарс Таркас и аз нямахме време за разговори, докато стояхме при големия камък, наобиколени от труповете на нашите фантастични нападатели, защото в отговор на зловещия вик на странната фигура високо над нас от всички посоки на долината прииждаше същински поток от ужасяващи създания.

— Трябва да бягаме към скалите — извика Тарс Таркас. — Само там има надежда за временно спасение и можем да намерим някоя пещера, лесно защитима от двама срещу тази орда.

Хвърлихме се заедно през червената морава и аз сдържах бързината си, за да не надмина своя по-бавен другар. Трябваше да изминем около триста метра до скалите и да намерим подходяща позиция за отбрана.

Настигаха ни бързо, когато Тарс Таркас ми извика да мина напред, за да открия убежището. Предложението беше добро, защото по такъв начин печелехме ценни минути, и напругайки всичките сили на земните си мускули, аз изминах останалото разстояние с големи скокове, които бързо ме доведоха до основата на високите скали.

Първият поглед изпълни сърцето ми с лоши предчувствия, понеже не успях да различа никъде по отвесната скала и най-малка опора за краката освен на мястото, където стоеше зловещият вестител.

От дясната ми страна основата на скалата се губеше в гъстите храсти на гората, която свършваше при самото ѝ подножие. Наляво скалата вървеше непрекъснато през долината, за да се загуби в очертанятията на нещо, което изглежда верига от високи планини, ограждащи долината от всички страни.

Недалече от мен реката извираше от основата на скалите и в тази посока нямаше възможност за бягство. Аз отново насочих вниманието си към гората.

Скалите се изправяха тъмножълти в сянката си. Тук-там бяха прорязани от ивици с тъмночервен и зелен цвят и с редки петна от бял

кварц.

Бяха много красиви, но аз едва ли гледах с окото на ценител. Интересувах се от тях само като средство за спасение.

Тарс Таркас се приближаваше бързо към мен, а още по-бързо идваше по петите му страшната орда.

Изглеждаше, че гората е едничкото ни спасение, и аз тъкмо щях да му направя знак, когато слънцето премина върху скалите и щом блестящите лъчи се докоснаха до тъмната повърхност, тя пламна в милиони трептящи багри от горящо злато, огнена червенина, мека зеленина — едно пищно и вдъхновяващо зрелище, върху каквото не се е спирало човешкото око.

Лицето на цялата скала — както по-късно видях — бе тъй осеяно със златни жили, че представляваше същинска стена от този скъпоценен метал, с изключение на местата, където беше прекъсната от огромните рубинови, смарагдови и диамантени камъни — един съблазнителен признак на неизмеримите богатства, които лежах заровени дълбоко под великолепната повърхност. Но онова, което прикова интереса ми в момента, бяха множеството черни петна, която сега се виждаха съвсем ясно и очевидно прострени и зад клоните. Разбрах почти веднага какво представляват те — тъмни отвори на пещери и следователно възможни пътища за бягство или временно укриване, стига да успеехме да ги достигнем.

Имаше един-единствен път и той водеше през огромните дървета вдясно от нас. Аз можех да се изкача по тях, но Тарс Таркас с неговото мощно тяло и тежина би намерил тази задача непосилна, защото марсианците трудно се катерят. Не бях виждал никога по-рано на тази стара планета нито един хълм или планина, които да надвишават хиляда метра височина над мъртвите морски дъна. Тъй като наклонът до върховете им бе обикновено постепенен, те не бяха трудни за катерене. А и марсианците винаги можеха да намерят някой околен път около основата на всяка височина и те го предпочитаха пред по-късите, но по-мъчни преходи.

Но сега нямахме избор освен опита да се изкачим по съседните на скалата дървета и да стигнем до пещерите.

Тарс схвана веднага възможностите и трудностите на плана и ние се спуснахме бързо към най-близките дървета.

Нашите безпощадни преследвачи съвсем ни настигаха и изглеждаше невъзможно за Джедай да влезе в гората, нито проявяваше воля и усилие, защото зелените хора на Барзум не обичат да бягат. Аз никога не бях виждал някой да бяга от смъртта, в каквата и форма да е тя пред него. Но че Тарс Таркас бе най-храбрият, го бе доказвал хиляди пъти. И затова аз знаех, че има друга причина за бягството му, а не страхът от смъртта. Той знаеше, че една по-велика сила от гордостта или честта ме кара да бягам пред тези бесни унищожители. В моя случай това бе любовта — любовта на божествената Дея Торис. А причината на великата и внезапна любов на Тарс към живота аз не отгатнах, защото те по-често търсят смъртта, отколкото живота — тези странни, жестоки, нещастни хора.

Най-после ние достигнахме сенките на гората, докато непосредствено зад нас тичаше най-бързият от преследвачите ни — един гигантски растителен човек с протегнати нокти, готов да впие в нас своите кръвосмукателни уста.

Той беше около сто метра напред от най-близкия си другар и затова аз извиках на Тарс да се качи на едно голямо дърво, опиращо се в скалата, докато аз се справя с чудовището. Така щях да дам на Таркас възможност да достигне по-голяма височина, преди цялата орда да ни настигне. Но аз не преценявах нито хитростта на моя непосредствен противник, нито бързината, с която другите изминаваха разстоянието. Когато вдигнах меч а си, за да нанесе на чудовището смъртоносен удар, то се спря в устрема си и докато моето оръжие профуча във въздуха, голямата му размахана опашка ме събори на земята. В следващия миг животното бе върху мен, но преди да впие отвратителните си уста в гърдите и гърлото ми, аз сграбчих пипалата му.

Растителният човек бе мускулест и тежък, но по-голямата ми подвижност заедно със смъртоносната задушавача хватка би ми донесла победата, ако имахме време да премерим силите си безпрепятствено. Докато се борехме около дървото, по което Таркас мъчително се катереше, аз внезапно съзрях през рамото на противника си голямото множество преследвачи, които бяха едва ли не до мен.

Най-после видях и естеството на другите чудовища, които бяха дошли с растителните хора в отговор на зловещия зов на човека от скалата. Най-страховитите от марсианските създания — големите бели маймуни на Барзум.

От моя предишен живот на планетата познавах напълно тях и похватите им и мога да кажа, че от всички ужасни, зловещи жители на този страшен свят само белите маймуни ми вдъхваха истинско усещане за страх.

Мисля, че причината за чувството, което пораждаха в мен, се дължеше на забележителната им прилика с нас, земните хора. Един крайно зловец, човешки вид, който е съчетан с огромен ръсг. Те са високи около пет метра и вървят изправени на задните си крака. Подобно на зелените марсианци те имат междинни двойки ръце. Очите им са съвсем близо едно до друго, но не са изпъкнали, както при зелените хора; ушите им са разположени странично и високо, а в устата и зъбите приличат на африканска горила. Върху главите им расте грамадна грива от щръкнали коси. В очите на тези животни аз гледах през рамото на моя враг. После в яростна вълна от рев, мяукане и писък те се хвърлиха върху ми и от всичките звуци, които пълнеха ушите ми, най-отвратително бе ужасното мяукане на растителните хора.

В един миг десетки свирепи зъби и остри нокти се забиха в плътта ми. Студени, смучещи устни се впиха в артериите ми. Макар притискан от грамадните тела, успях да се изправа на крака, след което, все още стискащ меча си, аз направих такива опустошения сред тях, че за минута останах свободен.

Всичко това, което описвах така дълго, се случи за кратко време, за което Тарс се бе спуснал от клоните, които беше стигнал с такъв неимоверен труд. Когато аз отблъсквах и последния от нападателите си, грамадният Таркас скочи до мен и ние отново се биехме гръб до гръб, както преди.

Но дори и двата най-добри меча не могат да се държат вечно срещу бесните животни, които не познават поражението, докато студената стомана не накара сърцата им да спрат. Затова стъпка по стъпка ние бяхме изтикани назад и най-последно застанахме под гигантското дърво, което бяхме избрали за изкачване. Под натиска на последвало нападение ние отстъпихме отново, докато се озовахме зад основата на колосалния дънер.

Внезапно чух от Тарс един тих, ликуващ вик.

— Тук има убежище поне за един от нас, Джон Картър — каза той. Аз видях отвърстие около метър в основата на дървото.

— Влизай вътре, Тарс Таркас — извиках, но той каза, че тялото му е твърде голямо за малкия отвор, докато аз бих могъл да се пъкна лесно.

— И двамата ще умрем, ако останем отвън, а тук има един малък шанс. Възползвай се, може би ще се спасиш, за да отмъстиш за мен. Безполезно е да се опитвам да се вмъкна в такава малка дупка.

— Тогава ще умрем заедно, Тарс Таркас — отговорих аз, — защото аз не ще вляза пръв. Нека отбранявам отвора, докато ти влезеш, а после моето по-малко тяло ще ми позволи да се вмъкна при теб, преди те да ми попречат.

И ние се биехме яростно, със смъртоносни удари срещу безбройния неприятел.

Най-после Тарс отстъпи с думите:

— Твоят обичай винаги е бил да мислиш за своя живот едва накрая, Джон Картър, както и да командваш живота и действията на другите, дори на най-великия от Джедаите, които владеят над Барзум.

Върху жестокото му, сурово лице имаше една мрачна усмивка, когато той се обърна да чуе думите на едно същество от друг свят — на един човек, чийто ръст бе по-малък от половината на неговия.

— Ако ти паднеш, Джон Картър — каза той, — знай, че жестокият и безсърдечен Тарку, когото ти научи на приятелство, ще излезе, за да умре заедно с теб.

— Както искаш, приятелю — отговорих аз, — а сега бързо с главата напред, докато те прикривам.

При тези думи той се поколеба, защото никога по-рано през целия си живот на непрекъснатата борба той не бе обръщал гръб на нищо друго освен на мъртъв или победен неприятел.

— Бързай, Тарс Таркас — настоявах аз, — или и двамата ще паднем. Аз не мога да ги задържа сам вечно.

Когато той легна на земята, за да се вмъкне в дървото, цялата виеща глутница се хвърли върху ми.

Блестящото острие на моя меч святкаше, ту зелено от лепкавия сок на някой растителен човек, ту червено от ярката кръв на бяла маймуна, но винаги летящо от един противник към друг.

Биех се така, както никога по-рано, и то при такова неравенство, че сам не можех да разбера как издържат мускулите ми.

От страх, че можем да избягаме, съществата удвоиха усилията си да ме повалят и макар земята около ми да бе затрупана от трупове и умиращи, те успяха най-после да ме надвият и аз за втори път този ден паднах между тях.

Но едва победен, веднага почувствах, че едни мощни ръце сграбчиха глезените ми и аз бях повлечен към убежището във вътрешността на дървото. За момент бях разпъван на две различни страни — от Тарс Таркас и от един растителен човек, който се бе впил упорито в гърдите ми, но аз наместих острието на меча си под гърдите му и с един удар разпорих корема му.

Разкъсан и облян в кръв от многото жестоки рани, аз лежах задъхан в хралупата, докато Тарс отбраняваше отвора от яростната тълпа навън.

В продължение на час те виеха около дървото, но след няколко опита да ни достигнат ограничиха усилията си до тероризиращи писъци.

Най-после ни изоставиха и нашето приключение изглежда се превръщаше в обсада. Едничката последица от това можеше да бъде гладна смърт, но дори ако можехме да се изплъзнем след настъпването на мрака, къде можехме да насочим стъпките си с надежда за спасение в тази непозната и враждебна долина?

Когато нападенията на нашите неприятели престанаха и очите ни свикнаха с полумрака, аз започнах да изследвам вътрешността на нашето странно убежище.

Дървото бе кухо, с ширина около петнадесет метра в диаметър и от неговия равен, корав под заключих, че то често е било употребявано за скривалище. Когато вдигнах очите си към покрива, за да разбера височината, високо над мен блещукаше светлина.

Горе имаше отвор. Ако успеехме да го стигнем, ние можехме да се доберем до скалните пещери. Свикнал със смътната светлина, аз продължих моите изследвания и скоро открих груба стълба в другия край на кухината.

Изкачих се бързо по нея, за да откроя, че тя се допира с горния си край до една редица дървени пръчки, които кръстосваха стеснената, тръбообразна вътрешност на дървесния ствол. Тези пръчки бяха поставени една над друга на разстояние около метър и представляваха чудесна стълба дотам, докъдето можех да видя.

Когато се спуснах, описах подробно моето откритие на Тарс Таркас, който предложи да продължа изследванията си нагоре, докъдето стигна, а той ще пази входа от възможно нападение.

Изследвайки странната тръба, аз открих, че стълбата от хоризонтални пръчки върви нагоре, докъдето ми стига погледът, и при изкачването светлината ставаше все по-силна. Аз продължих цели сто и петдесет метра, докато стигнах отвора в стъблото, който пропускаше светлината. Той бе с почти същия диаметър, както входът в основата, и се отваряше върху един дебел, плосък клон, чиято изтъркана повърхност свидетелстваше за дългата му употреба като стъпало за слизане и изкачване.

Не се осмелих да изляза на клона от страх, че може да бъде открит и отстъплението ни в тази посока да бъде отрязано, затова бързо заслизах към Тарс.

Скоро стигнах при него и ние заедно се заизкачвахме по дългата стълба към отвора.

Тарс вървеше напред и когато аз стигнах първата от хоризонталните пръчки, изтеглих стълбата нагоре след себе си, подадох му я и той я отнесе по-нагоре, където я залости здраво до стената на тръбата. По същия начин аз извадих по-долните пръчки, които изминавах, тъй че ние скоро лишихме вътрешността на дървото от всички възможни средства за изкачване на едно разстояние от основата около тридесет метра. По такъв начин осуетихме нападение и преследване в гръб.

Както научихме по-късно, тази предпазна мярка ни е спасила от страшни изпитания.

Когато стигнахме отвора на върха, Тарс Таркас се отдръпна настрана, за да мога да изследвам положението, тъй като поради помалката си тежина и по-голяма подвижност аз бях по-приспособен за опасното преминаване по висящия път. Клонът, на който се озовах, се издигаше под малък ъгъл към скалата и когато тръгнах по него, аз открих, че той свършваше един-два метра над неголяма издатина от скалата при входа на тясна пещера. По-тънкия край на клона, който приближавах, се огъна под моята тежина, докато с предпазливите си стъпки до самия му край той не се изравни с издатината, на разстояние от около половин метър от нел.

Далече под мен лежеше яркочервеният килим на долината, а близо хиляда и петстотин метра нагоре се извиваше святкащата повърхност на огромни скали.

Скалата, пред която стоях, не бе една от онези, които видях от земята. Но доколкото разбрах, тя бе толкова добра за нашата цел колкото и другите и затова аз се върнах на дървото за Тарс Таркас.

Ние тръгнахме заедно по люлеещия се клон, но когато стигнахме края му, открихме, че нашата тежест така наведе клона, че отворът на пещерата остана високо над нас.

Тарс Таркас се върна по клона, като остави най-дългия си кожен пояс у мен, и щом клонът се вдигна до удобната височина, аз влязох в пещерата. По-късно се озовахме на една малка издатина с великолепен изглед към долината, простряна под нас. Пищната гора и яркочервената морава обкръжаваха едно мълчаливо море и над всичко се извисяваха блестящите чудовищни скали пазачи. Стори ни се, че различихме едно позлатено минаре, светещо под слънцето сред вълнистите върхове на далечните дървета, но сметнахме това за халюцинация, породена от голямото ни желание да открием следи от цивилизовани хора в това прекрасно, но непристъпно място.

Под нас, върху брега на реката, големите бели маймуни гълтаха последните останки от другарите на Тарс Таркас, докато големите орди на растителните хора пасяха на все по-широки кръгове от поляната.

Знаейки, че сега нападение откъм дървото е невъзможно, ние решихме да изследваме пещерата. Имахме всички основания да вярваме, че е само продължение на пътя, който вече бяхме извървели бог знае накъде, но очевидно — далеч от тази долина на ужасяваща свирепост.

Напредвайки, ние открихме един тунел, добре издълбан в здравата скала. Неговите стени се издигаха на пет метра над широкия под. Покривът бе сводест. Нямахме средство за осветление и бавно опипвахме пътя си във все по-увеличаващата се тъмнина, докато Тарс се държеше за едната стена, аз — за другата, при това хванати за ръце, за да не попаднем в някакви отклонения и да се загубим в тях. Скоро се намерихме пред една препятствие, което ни спря. Приличаше повече на преграда, отколкото на внезапен край на пещерата, защото бе

построено не от материала на скалата, а от нещо, което на пипане приличаше на твърдо дърво.

Аз шарех мълчаливо с ръце по повърхността му и скоро бях възнаграден с напипването на копче, което обикновено на Марс означава врата, както една брава на земята.

Натискайки го леко, почувствах със задоволство, че вратата се отваря пред мен, и в следващия миг ние надзърнахме в слабо осветена зала, която, доколкото видях, бе пуста.

Без много шум отворих вратата широко и прекрачих в залата, последван от Тарс. Докато мълчаливо оглеждахме наоколо, един слаб шум ме накара да се обърна бързо и за свое учудване видях вратата да се затваря с остро щракане, задвижена от невидима ръка.

Хвърлих се към нея, за да я отворя, защото нещо в неестественото движение на вратата и напрегнатата тишина на залата предвещаваха някакво дебнещо зло, скрито сред недрата на Златните скали.

Пръстите ми драскаха безпомощно по неподвижната врата, а очите ми търсеха напразно вътрешната страна на копчето, което ни бе пропуснало.

И после един жесток и подигравателен смях от невидима уста проехтя в мрачната зала.

ГЛАВА III

МИСТЕРИОЗНАТА ЗАЛА

След като този ужасен смях престана да отеква в скалистата стая, ние дълго стояхме в напрегнато мълчание. Никакъв друг звук не наруши тишината, нито нещо влезе в полезрението ни...

Най-после Тарс Таркас се засмя тихо, тъй както правят тези странни хора, когато са в присъствието на нещо ужасно. Това не е истеричен смях, а по-скоро израз на удоволствието, идващо от неща, които у земните хора предизвикват отвращение или сълзи. Много пъти съм ги виждал да се търкалят по земята в луди припадъци от неудържимо веселие, когато гледат смъртните агонии на жени и малки деца под мъченията на онзи адски празник на зелените марсианци — Великите игри.

Погледнах усмихнато Таркас, защото сега наистина имаше по-голяма нужда от усмивка, отколкото от треперене.

— Как разбираш всичко това? — попитах. — Къде, по дяволите, сме ние?

Той ме погледна изненадан.

— Къде сме ние? — повтори. — Нима ти не знаеш къде сме, Джон Картър?

— Аз зная само, че съм в Барзум, а без теб и големите бели маймуни не бих разбрал дори и това, защото зрелищата, които видях днес, така не приличат на нещата в моя любим Барзум, какъвто го знаех преди десет дълги години, както не приличат и на моя роден свят. Не, Тарс Таркас, аз не зная къде се намираме.

— Къде беше ти, след като преди години отвори гигантските врати на атмосферната инсталация, когато операторът умря, машините спряха и целият Барзум умираше от задушаване? Дори тялото ти не беше намерено, макар че Джедай от Хелиум и неговата внучка, твоята принцеса, предлагаха такива баснословни награди, че дори принцове участваха в търсенето.

Само едно заключение можеше да се направи, когато всички усилия да те намерят пропаднаха, а именно че си предприел дългото, последното поклонение по мистериозната река Исс, за да чакаш в долината Дор, по бреговете на загубеното море Корус красивата Дея Торис, твоята принцеса. Никой не можеше да се сети защо си заминал, след като тя е още жива.

— Слава богу — прекъснах го аз. — Аз не смеех да те попитам, защото се страхувах, че е твърде късно да я спася. Когато я оставих в царските градини на Тардос Море през онази далечна нощ, тя беше толкова зле, че дори тогава едва се надявах да стигна атмосферната инсталация, преди да е отлетял завинаги нейният скъп дух. А тя още живее!?

— Тя живее, Джон Картър.

— А ти не ми каза къде се намираме — напомних му аз.

— Ние сме там, където аз очаквах да те намеря, Джон Картър, теб и другото. Преди много години ти чу историята за жената, която ми откри, че зелените марсианци се отглеждат, за да ненавиждат жената, която ме научи да обичам. Ти знаеш за жестоките мъки и за ужасната смърт, която нейната любов ѝ донесе от ръцете на животното Тал Хайус. Мислех си, че ме чака край загубеното море Корус.

Ти знаеш, че бе отредено на човек от друг свят, на тебе, Джон Картър, да научиш този жесток Таркас какво значи приятелство. Мислех си, че ти също скиташ свободен и безгрижен в долината Дор.

Така двамата, за които аз най-много жадувах, бяха в края на дългото поклонение, което аз трябваше все някога да поема. Затова, когато Дея Торис изгуби надежда да те върна отново при нея, защото тя винаги е вярвала, че ти си се върнал само временно на своята планета, аз най-последно отстъпих пред голямото си желание. Измина вече месец, откакто съм започнал пътешествието, края на което ти днес видя. Разбираш ли сега къде си, Джон Картър?

— И това е реката Исс, изливаща се в загубеното море Корус, в долината Дор? — попитах аз.

— Това е долината на мира, любовта и почивката, към която всеки барзумианец от незапомнени времена е жадувал да потегли в края на живота си, изпълнен с ненавист, борби и кръвопролитие — отговори той. — Това е небето, Джон Картър.

Неговият тон бе студен и ироничен и изразяваше ужасното разочарование, което бе изпитал. Такова страшно отрезвяване, такова осуetyаване на надежди и стремежи, такова изкореняване на вековна традиция би оправдала и много по-голяма проява от страна на Тарк.

Аз сложих ръката си върху рамото му.

— Съжалявам — едва ли имаше нещо друго за казване.

— Помисли, Джон Картър, за безбройните барзумианци, които са предприемали доброволното поклонение до тази жестока река на времето само за да паднат в лапите на ужасните създания, които ни нападнаха днес.

Има една древна легенда, че някога един червен човек се завърнал от бреговете на загубеното море Корус, завърнал се от долината Дор назад през мистериозната река Исс и разказал богохулствено за ужасни зверове, които населявали една долина с вълшебна красота; зверове, които се хвърляли върху всеки барзумианец в края на поклонението му и го изяждали върху бреговете на загубеното море, където той е търсил любов, мир и щастие. Но древните хора убили богохулника, както заповядвала традицията — да се убива всеки, който се завърне от лоното на реката на мистерията.

Но сега ние знаем, че това не е било богохулство, че легендата е истинска и че човекът е разказал само онова, което е видял. Но каква полза за нас от това, Джон Картър, дори и да се отървем, ние също ще бъдем смятани за богохулници. Ние сме между дивия тоут на сигурността и лудия зитидар на факта, ние не можем да се спасим нито от едното, нито от другото.

— Както земните хора казват, ние сме между дявола и дълбокото море — отговорих аз и не сдържах усмивката си пред нашата дилема.

— Няма какво да правим, освен да чакаме. Този, който ни убие, ще има после да брой много по-голям брой свои мъртъвци, отколкото е взел в замяна. Бяла маймуна или растителен човек, зелен барзумианец или червен човек, какъвто и да бъде онзи, който вземе последния данък от нас, ще знае, че скъпо му е коствал животът на Джон Картър, принца от династията на Тардос Море, както и този на Тарс Таркас, Джедай на Тарк.

Аз не можах да сдържа смеха си от мрачния му хумор и той се присъедини към мен с онзи рядък смях на истинско веселие, което бе

едно от качествата на този буен вожд, отличаващо го от другите хора в неговия род.

— Но ти, Джон Картър — извика той най-после, — ако не си бил тука през всичките тези години, как стана така, че те намерих?

— Аз бях отнесен на земята — отговорих. — Десет дълги земни години се молих и надявах за деня, който отново ще ме отнесе на тази стара ваша планета, към която при всичките нейни жестоки и ужасни обичаи аз чувствам симпатия и любов, дори по-големи, отколкото към света, в който съм се родил.

Десет години аз понасях мъката от неизвестността и съмнението, дали е жива Дея Торис, и сега, когато за първи път имам отговор на моите молитви и съмнението ми е разсеяно, по един жесток каприз на съдбата се намирам хвърлен на онова мъничко място в Барзум, откъдето очевидно няма спасение или ако има, то е на цена, която ще изгаси завинаги последната ми трепкаща надежда да видя моята принцеса.

Само половин час преди да те видя в борба с растителните хора, аз стоях под лунната светлина върху бреговете на една широка река, която свършва при източния бряг на най-благословената страна на Земята. Аз ти отговорих, приятелю. Вярваш ли?

— Аз вярвам — отговори Тарс Таркас, — макар да не мога да разбера.

Докато говорехме, аз изследвах с очи вътрешността на залата. Тя бе над сто метра дълга и наполовина широка, с нещо, наподобяващо врата в центъра на срещуположната стена.

Залата бе изсечена в скалата, която изглеждаше тъмножълта в мътната светлина, пръскаща се из обширното пространство от един мъничък радиев осветител в средата на покрива. Тук-там полираните повърхности от рубин, смарагд и диамант разнообразяваха златните стени и тавана. Подът бе от друг материал, много твърд и изтърган до гладкостта на стъклото от употреба. Освен двете врати не можах да различа друг отвор и тъй като едната вече бе затворена, аз се приближих до другата. Когато протегнах ръката си, за да потърся контролното копче, жестокият и подигравателен смях проехтя така близо до мен, че неволно отстъпих назад, стискайки още по-здраво дръжката на меча.

И тогава от далечния ъгъл на залата един безжизнен глас пропя: „Няма надежда, няма надежда, мъртвите не се връщат, мъртвите не се връщат, няма никакво възкресение. Не се надявай, защото няма никаква надежда.“

Макар очите ни да се извърнаха веднага към мястото, откъдето вероятно идваше гласът, ние не видяхме нищо и трябва да признаем, че по гърба ми заиграха студени тръпки и късите косми в основата на главата ми настръхнаха, както става с космите по шията на хрътката, когато нейните очи видят в нощта зловеците неща, скрити от погледа на човека.

Бързо тръгнах към скръбния глас, но той секна, преди да стигна стената. Изведнъж се чу друг глас, остър и пронизителен:

— Глупци, глупци! — пищеше той. — Вие мислите да победите вечните закони на живота и смъртта? Надявате се да отнемете от мистериозната Ису, богинята на смъртта, онова, което е нейно? Не нейният мощен пратеник, старинната Исс, ви носи на своето оловно лоно по ваша молба към долината Дор.

Мислили ли сте вие, глупци, че Ису ще изпусне своето? Мислите да се отървете от мястото, откъдето през всичките неизброими векове само една-единствена душа е избягала?

Върнете се по пътя си, при милостивите уста на децата от Дървото на живота или при блъскащите зъби на големите бели маймуни; защото там е бързият край на страданията. Но настоявате ли във вашата безразсъдна цел да вървите из лабиринтите на Златните скали в планините на Отц, край стените на непристъпните крепости на Свещените терни, ще ви настигне смъртта в нейната най-страшна форма — една толкова ужасна смърт, че дори самите Свещени терни, които са замислили живота и смъртта, извърщат очите си от адския ѝ вид и закриват ушите си от отвратителните писъци на жертвите ѝ. Върнете се, о, глупци, по пътя, по който сте дошли!

И после ужасният смях избухна от другата част на залата.

— Крайно зловец — казах аз, обръщайки се към Таркас.

— Какво ще правим? — попита той. — Не можем да се борим с въздуха? По-скоро бих се върнал и да се изправя пред враговете, в чиято плът мога да забия острието на своя меч и да знам, че продавам скъпо трупа си, преди да падна в онази вечна забрава, която очевидно е

най-справедливата и най-желаната вечност за смъртния човек, имащ право да се надява.

— Ако ние не можем да се борим с въздуха, както казваш, Тарс Таркас, то и въздухът не може да се бори с нас. Аз, който през живота си съм стоял пред хиляди бойци със закалени мечове и съм ги побеждавал, не ще бъда върнат от вятъра, нито пък ти, Таркас!

— Но невидимите гласове може да идват от невиджани създания, които въртят невидими мечове — отговори зеленият воин.

— Глупости, Тарс Таркас — извиках аз, — тези гласове идат от същества толкова реални, колкото мен и теб. В техните жили тече истинска кръв, която може да се пролее толкова лесно, колкото и нашата. Фактът, че те остават невидими за нас, според мен е най-доброто доказателство, че те са смъртни, и то не твърде сърцати смъртни. Мислиш ли, Тарс Таркас, че Джон Картър ще избяга при първия писък на един страхлив враг, който не смее да излезе на открито и да се изправи пред един добър меч?

Аз говорех високо, за да няма съмнение, че нашите врагове са ни чули, тъй като вече се уморявах от това изнервящо бездействие. Освен това си мислех, че цялата работа е един опит да ни уплашат, за да се върнем назад в долината на смъртта, от която бяхме избягали, и да бъдем унищожени от дивите същества.

Известно време настъпи тишина, после внезапно слаб, дебнещ шум отзад ме накара да се обърна рязко и да видя един голям многокрак бант, пълзящ на криволици срещу мен.

Бантът е буйно, хищно животно, което скита край ниските хълмове на Марс, заобикалящи мъртвите морета. Подобно на повечето марсиански животни, то е почти голо, само с една щръкнала грива около дебелата шия. Неговото дълго гъвкаво тяло се подпира на десет мощни крака, грамадните му челюсти са снабдени с множество редици дълги, игловидни зъби, устата му е високо зад малките уши, а грамадните му изпъкнали очи завършват последната черта на ужасния му вид.

Пълзейки към мен, то пляскаше с мощната си опашка и когато видя, че е открито, нададе див рев, който често смразява жертвата му във временна парализа точно в момента, когато прави своя скок.

Бантът изхвърли голямото си тяло към мен, по гласът му не съдържаше никакви парализиращи нотки и то срещна студената

стомана вместо нежното месо, което неговите жестоки челюсти се бяха приготвили да налапат.

Миг по-късно аз изтеглих меча си от неподвижното сърце на този голям барзумийски лъв и обръщайки се към Таркас, с изненада видях, че и той стои срещу подобно чудовище. Едва се бе справил с него, когато съзрях още един обитател на марсианските пустини да скача през залата. В продължение на близо час едно след друго върху нас се хвърляха отвратителни чудовища, сякаш изскачаха от въздуха. Тарс Таркас бе доволен — сега имаше нещо видимо, което той можеше да унищожава, а аз от своя страна мога да кажа, че случилото се бе по-добро от зловещите гласове.

Че в нашите нови врагове нямаше нищо свръхестествено, се виждаше ясно от техния яростен и болезнен вой, когато усещаха острата стомана в утробите си, и от истинската кръв, изтичащо от разкъсаните артерии, когато умираха от жестока смърт.

По време на това изпитание забелязах, че зверовете нападат само откъм гръб. Не видяхме никое от тях да се появява във въздуха, нито пък за миг не съм изгубил разсъдъчните си способности, за да бъда подмамен, че те идват в залата по особен начин.

Между украшенията по коженото облекло на Тарс Таркас, който е единственото облекло, носено от марсианците, освен копринените или кожени наметки и ризи за защита от нощен студ, бе едно малко огледало, което висеше по средата между раменете и кръста му върху широкия гръб.

Когато той стоеше загледан в един току-що паднал противник, моите очи случайно попаднаха върху огледалото и върху неговата блестяща повърхност аз видях отразено едно зрелище, което ме накара да прошепна:

— Не мърдай, Тарс Таркас! Не помръдвай с нито един мускул.

Той не ме попита нищо, а застана неподвижен, докато очите ми наблюдаваха странното нещо, което имаше голямо значение за нас.

Това, което видях, бе бързото движение на една част от стената зад мен. Тя се въртеше върху опорни точки, като заедно с нея се въртеше и една част от пода пред нея. Все едно че сте изправили визитна картичка върху сребърен долар, положен на масата така, че ръбът на картичката да разсича точно на две половини повърхността на монетата. Картичката би представлявала частта от стената, която се

въртеше, а сребърният долар — частта от пода. И двете бяха тъй добре нагодени към съседните си части, че никаква цепнатина не се виждаше в мътната светлина на залата.

Въртенето бе почти спряло, когато се видя едно голямо животно, седнало на задните си крака върху онази част на въртящия се под, която бе на противоположната страна, преди стената да се задвижи. При спирането животно бе с лице към мен, върху нашата страна на преградата.

Зрелището, което се разкри през отвора след завъртването, беше изключително. Една голяма, добре осветена зала, в която множество мъже и жени бяха приковани към стената. Пред тях, управляващ движението на тайната врата, свиреп на вид човек, не червен или зелен като марсианците, а бял като мен, но с голямо руно разрошена жълта коса.

Затворниците му бяха червени марсианци. Пред тях бяха вързани познатите ни вече диви зверове, както и други, не по-малко жестоки. Аз посрещнах новия си враг със значително облекчение.

— Наблюдавай стената при твоя край на залата, Таркас — предупредих го аз, — зверовете са пуснати срещу нас през тайните врати в стената.

Бях много близо до него и говорех с шепмене, така че да не разкрия на нашите мъчители знанието за тяхната тайна. Нови нападения нямаше и за мен бе съвсем ясно, че преградите са пробити по някакъв начин, за да могат да се следят действията ни отвън.

Най-после ми дойде наум един план. Великият Таркас изрази съгласието си с едно изръмжаване и съгласно проекта ми започна да се движи гърбом към стената, докато аз напредвах бавно пред него.

Когато стигнахме на около два метра от секретната врата, аз го спрях и му направих знак да стои неподвижен, докато му дам условен сигнал, и бързо обърнах гръб към вратата, през която чувствах горящите от ярост очи на нашия преследвач.

Веднага погледнах в огледалото на Таркас и напрегнато проследих движението на стената. Не чаках дълго, защото скоро златната повърхнина започна да се движи. Едва помръдна и аз дадох сигнала на Таркас, като същевременно скочих към отдалечаващата се половина на въртящата се врата. По същия начин и Таркас скочи към отвора, открил се от отиващата навътре част.

Моят скок ме отнесе право в съседната стая и ме изправи очи в очи с човека, чието жестоко лице бях видял. Той бе приблизително на моя ръст, мускулест и с цялата си външност приличаше на земен човек.

На бедрото му висеше дълъг меч и друг по-къс, един кинжал и един от онези убийствени радиевни револвери, така често срещани на Марс. Аз бях въоръжен само с един дълъг меч и поради законите и етикета на боя в Барзум трябваше да бъда посрещнат с подобно или по-малко оръжие. Този факт, изглежда, нямаше никакво влияние върху моралното чувство на моя неприятел, защото той извади револвера си преди още да бях стъпил на пода до него, но един замах на моя меч го изтръгна от ръката му точно в мига, преди да стреля в мен.

Той веднага изтегли дългия си меч и така, еднакво въоръжени, ние влязохме в един от най-трудните боеве, които съм водил. Човекът бе майстор на меча и с голям опит, докато аз не го бях похващал до тази сутрин в продължение на десет дълги години.

Не ми отне много време, за да си възвърна предишната ловкост, тъй като след няколко минути човекът бе започнал да разбира, че е срещнал най-последен достоен противник.

Лицето му побеля от ярост, когато видя моята неуязвимост, а от десетината малки рани по лицето и тялото му потече кръв.

— Кой си ти, бели човече? — съскаше той. — От цвета ти е явно, че не си барзумианец. Не си и от нашите.

— А ако съм от храма на Ису? — се опитах да подхвърля.

— Съдбата да ме пази! — извика той изпод кръвта, която вече обливаше почти цялото му лице.

Аз не знаех как да продължа моя намек, но реших да запазя идеята си за в бъдеще, ако обстоятелствата наложат. Отговорът му показваше, че според него аз мога да бъда от храма на Ису и следователно има такъв храм и в него има хора, приличащи на мен и на него, или че се страхува от обитателите на храма. Възможно е да почита техните личности и власт така високо, че трепери при мисълта за някакво оскърбление, които би нанесъл на някои от тях.

Но моята работа сега с него бе друга, а не да говоря. Трябваше да вкарам меча си между ребрата му и това успях да направя тъкмо навреме в следващите няколко минути.

Окованите затворници наблюдаваха боя в напрегнато мълчание. Никакъв звук не се чуваше в стаята освен стоманения звън на нашите сблъскващи се мечове, мекото стъпване на голите ни крака и малкото думи, които изсъсквахме през стиснати зъби по време на смъртния двубой.

Когато тялото на моя противник се строполи безжизнено на пода, чух предупредителен вик.

— Обърни се! Обърни се! — викаше една от жените затворници.

Срещу мен бе застанал втори човек от същата раса. Тарс Таркас не се виждаше никъде, а тайната врата, през която бях влязъл, се оказа затворена. Имах нужда от неговата помощ. Бях се борил часове наред, бях преминал през безброй изпитания и приключения, бях изтощен от глад и безсъние и за първи път се усъмних в моята способност да се справя с противника си. Не се надявах да спечеля още един продължителен двубой и едничкото ми спасение бе бързата атака. Но неприятелят ми очевидно имаше друг план. Ловък с меч и физически силен, той ту отстъпваше, ту рязко нападаше, а аз се усещах все по-слаб и по-слаб. Тогава предприе хитрия си ход. Принуди ме да отстъпя до тялото на мъртвия, устреми се към мен, при което аз паднах назад, препъвайки се в трупа.

Но ударът на главата ми в твърдия под проясни съзнанието ми, болката ме свести дотолкова, че бях готов да го разкъсам, когато дясната ми ръка усети парче студен метал. Нямах нужда да гледам, защото разбрах, че това е револверът на мъртвия, който сега бе на мое разположение. Човекът, чиято хитрост ме бе съборила, отново се хвърли върху мен с меч, насочен право в сърцето ми, и от устата му проехтя жестокият и подигравателен смях, който вече бях чул в залата на мистерията. Но куршумът от револвера прекъсна този смях.

Тялото му ме затисна и изглежда, че дръжката на меча ме е ударила, защото загубих съзнание.

ГЛАВА IV

ТУВИЯ

Върнах се в съзнание от шума на някаква борба. Чух зад стената, до която лежах, трополенето на стъпки, ръмженето на диви зверове, дрънкането на оръжие и тежкото дишане.

Изправяйки се на крака, хвърлих бърз поглед в стаята, където бях срещнал такъв горещ прием. Затворниците и животните, оковани във веригите си, ме гледаха с различни изражения — на любопитство, мрачна ярост, изненада и надежда.

Последното бе изписано по хубавото и интелигентно лице на млада червена марсианка, чийто предупредителен вик бе спасил живота ми. Тя бе свършеният представител на онази забележително красива раса, чийто външен вид е идентичен с богоподобните раси на земните хора, с изключение на слабия червеникавомеден оттенък. Тъй като не носеше никакво украшение, не можах да разбера нейното положение в живота. Сега тя бе или пленница, или робиня.

Измина време, преди звуковете от другата страна на преградата да накарат моите бавно възвръщащи се способности да схванат техния възможен произход. После внезапно разбрах, че са причинени от отчаяната борба на Тарс Таркас със зверове или хора.

С цялата си тежест аз блъснах секретната врата, но бе все едно да се опитвам да съборя самите скали. Затърсих трескаво секрета на въртящата се част и тъкмо се готвех да вдигна меча си срещу стената, когато младата жена извика:

— Пази своя меч, о, мощни воино, защото той ще ти трябва още. Не го хаби в безчувствения метал, който се поддава много по-лесно на леко допиране с пръсти на онзи, който знае секрета му!

— Ти знаеш ли?

— Освободи ме и аз ще ти отворя входа за другата ужасна стая. Ключовете за моите окови са в първия мъртвец. Но защо искаш отново да се върнеш при свирепия бант или при който и да е било друг звяр, пуснат в онзи страшен капан?

— Защото моят приятел е в опасност!

Върху овалния пръстен, който намерих в трупа на пазача, имаше много ключове, но момичето избра едно малко игловидно ключе, което пъкна в почти невидима дупка в стената. Вратата се завъртя и мястото от пода, на което стоях, ме отнесе в залата, където Таркас се биеше.

Той бе изправен срещу половин дузина дебнеци грамадни чудовища. Техните потънали в кръв глави и рамене показваха причината за предпазливостта им, като също свидетелстваха за бойното изкуство на зеления воин, чиято кожа носеше същите неми и красноречиви белези за свирепостта на нападенията. Острите нокти бяха раздрали гърдите му, ръцете и краката. Той беше толкова изтощен от загубата на кръв и от напрежението, че без опората на земята едва ли би могъл да стоп прав. Но с упорството и неукротимия кураж на хората от своя род той устояваше на напора на жестоките си врагове. В този момент Таркас беше олицетворение на древната поговорка на племето му: „Остави на един тарк главата и едната му ръка, той все още ще може да победи.“

Мрачна усмивка премина по устните му при моя окървавен вид. Готов да се хвърля в боя, аз усетих една нежна ръка върху рамото ми. За моя изненада видях, че младата жена ме е последвала.

— Чакай — прошепна тя, — остави ги на мен.

Съвсем близо до бантите, с нисък, но повелителен тон тя изрече някаква марсианска дума. Големите животни се свиха до краката ѝ подобно на кученца, очакващи заслужено наказание. Тя им заговори тихо, така че не долавях думите ѝ. После тръгна с шестте чудовища, които я следваха кротко. Едно по едно ги отпрати в съседната стая и когато последното излезе пред смаяните ни очи, тя ни се усмихна и ни остави сами. За момент никой не заговори. После Таркас се обади:

— Аз те чух да се биеш отгатък стената, Джон Картър, но не се страхувах за тебе, докато не чух револверния изстрел. Зная, че в целия Барзум няма човек, който да устои на меча ти, но изстрелът уби последната ми надежда. Ти нямаше огнестрелно оръжие. Разкажи ми!

Разправих му накратко и след това ние потърсихме тайната врата, срещуположна на онази, през която току-що момичето бе извело дивите животни. При всичките усилия да задвижим секретната ключалка вратата не се поддаваше. Разочарованието ни бе голямо, защото се надявахме на излаз към външния свят. Фактът, че

затворниците вътре бяха здраво оковани, ни караше да вярваме, че сигурно има някакъв изход от това ужасно място.

Много пъти се връщяхме от едната врата към другата, от непреодолимата златна ограда в единия край на залата към нейния двойник в другия. Бяхме загубили почти всякаква надежда, когато една от вратите тихо се отвори и отново видяхме младата жена.

— Кои сте вие? — попита тя. — Каква е вашата мисия, та имате дързостта да се опитвате да избягате от долината Дор и от смъртта, която сте избрали?

— Аз не съм избирал никаква смърт, девойко — отговорих ѝ. — Не съм от Барзум и не съм предприемал още доброволното поклонение по реката Исс. Моят приятел е Джедай на всички тарки и макар да не е изразил желание да се върне в живия свят, аз ще го спася от лъжата, подмамила го в това страшно място. Аз съм от друг свят. И съм Джон Картър, принц от династията на Тардос Море, Джедай на Хелиум. Може би някакъв смътен слух за мен е проникнал през преградите на адското ви жилище.

— Да — усмихна се тя, — нищо от света, който сме изоставили, не е неизвестно тук. Преди много години съм чувала за теб. Терните също са се чудили къде си отлетял, понеже нито пое поклонението, нито бе намерен някъде по земята на Барзум.

— Каж ми коя си ти и защо си пленница, а имаш власт над свирепите животни? Това показва знание и сила, много по-големи от онези, които могат да се очакват от една робиня!

— Робиня съм — отговори момичето. — Петнадесет години пленница в това ужасно място. И сега, когато ми се наситиха и се уплашиха от моето познание, съм осъдена да умра.

— От каква смърт? — попитах аз.

— Свещените терни ядат човешко месо, но само онова, което е умъртвено от смучещите устни на растителен човек — плът, от която кръвта на живота е изцедена. И аз съм осъдена на този жесток край. Той щеше да настъпи след няколко часа, ако вашето идване не обърка плановете им.

— Значи Свещените терни са тези, които почувстваха тежестта на ръката ми? — попитах аз.

— О, не, ти повали по-низши терни, но от същата жестока раса. Свещените терни живеят в горните склонове на мрачните скали,

гледайки широкия свят, от който жънат своята плячка.

Лабиринти свързват тези пещери с пищните палати на Свещените терни и през тях преминават по-низшите, ордите роби, затворници и хищни зверове — мрачните обитатели на това мрачно място. В тази обширна мрежа от проходи и безбройни камери живеят хора и животни, които са родени в тъмното и зловещо подземие и никога не са виждали, нито ще видят светлината на деня. Те са тук, за да изпълняват заповедите на терните — те са тяхна храна и развлечение.

От време на време някой нещастен поклонник, отнесен в мълчаливото море от студената Исс, успява да избяга от растителните хора и от големите бели маймуни, които пазят храма на Ису, но попада в безпощадните хватки на терните. Или, както се случи с мен, е пожелан от Свещения терн, който наблюдава от балкона над реката, извираща от недрата на планините, за да се влее в загубеното море Корус.

Всички, които стигнат долината Дор, според обичая са законната плячка на растителните хора и маймуните. Ако някой се спаси от ужасните владетели на долината дори за няколко часа, терните могат да го поискат за себе си. Понякога Свещеният терн, който наблюдава, потъпква правата на животните на долината и им отнема плячката. Казват, че някоя случайно заблудена жертва на барзумианското суеверие може да се изплъзне от ръцете на безбройните нападатели, обсаждащи пътя ѝ от момента, когато излезе от подземния проход, през който тече Исс, и влезе в долината Дор пред стените на храма на Ису. Но каква съдба го очаква там, това не знаят дори Свещените терни, защото онзи, който е преминал през Златните стени, никога не се е връщал, за да разкрие мистериите, криещи се от самото начало на Времето.

Храмът на Ису за терните е това, което хората от външния свят си въобразяват, че е долината Дор за тях. Той е крайното пристанище на спокойствието и щастието, убежище, в което преминават дните им и където се живее вечно сред плътски възторзи, най-близки на тази раса от умствени гиганти и морални пигмеи.

— Значи, както разбирам, храмът на Ису е небе на небесата — казах аз. — Нека се надяваме, че там терните ще бъдат посрещани, както те посрещат тук другите.

— Кой знае? — прошепна момичето.

— Съдейки по онова, което каза, терните са също смъртни. Но аз съм слушал винаги хората на Барзум да говорят за тях със страх и почит, тъй както се говори за самите богове.

— Терните са смъртни — отговори тя. — Те умират така, както умираме и ние. Онези, които преживеят определения им дълъг живот от хиляда години, според обичая могат да поемат своя път към щастието през тунела към Ису.

За онези, които умират по-рано, се предполага, че прекарват остатъка от отреденото им време в образа на растителен човек и затова растителните хора се смятат за свещени от тях, тъй като вярват, че всяко едно от тези отвратителни създания преди е било терн.

— А ако умре един растителен човек? — попитах.

— Ако умре преди изтичането на хилядната година от раждането на терна, чието безсмъртие го населява, тогава душата преминава в голяма бяла маймуна. Но ако и маймуната умре преди точния час, душата се загубва завинаги и прекарва цялата вечност в трупа на гъвкавия и страшен силиан, чиито гърчещи се множества вълнуват лунното море след слънчевия залез и странни сенки шарят из долината.

— Днес ние изпратихме множество свещени терни в силианите — каза смеещият се Таркас.

— И затова вашата смърт ще бъде много по-ужасна — каза девойката. — А тя ще настъпи, вие не можете да се спасите.

— Един се е спасил преди много векове — напомних аз, — а онова, което е направено веднъж, може да се направи отново.

— Безполезно е дори да се опитва — каза тя безнадеждно.

— Но ние ще опитаме и ти ще дойдеш с нас, ако искаш.

— За да бъда умъртвена от своя собствен народ и да направя паметта си позор за семейството си? Един принц от династията на Тардос Море не би трябвало да предлага такова нещо!

Моят приятел слушаше мълчаливо, но аз усещах прикованите му очи и знаех, че той чака отговора ми, както се чака присъда. Ако аз приемех неизбежността на вековното суеверие, ние всички трябваше да останем в това страшно убежище на ужас и жестокост и да очакваме страшната си съдба.

— Имаме право да избягаме, ако можем — отговорих аз. — Нашето морално чувство не ще бъде наскърбено, ако успеем, защото знаем, че такъв живот, в любов и мир, в благословената долина Дор, е една груба и зловеща измама. Знаем още, че долината не е свещена и че терните не са свещени — те са раса от жестоки и безсърдечни смъртни, които не знаят нищо повече за бъдещия реален живот от нас самите.

Не само наше право е да напрегнем силите си и да избягаме — това е дълг, от който не трябва да се отклоняваме дори и да бъдем хулени и измъчвани от собствения си народ, когато се завърнем при него. Само по такъв начин ще разкрием истината на онези отвън и макар вероятността да се повярва на нашия разказ да е малка, защото смъртните държат на своето глупаво очарование пред всевъзможни суеверия, ние ще бъдем подли страхливци, ако отстъпим от ясната си цел.

При това възможно е със силата на доказателства истината на нашите твърдения да се приеме и поне да се постигне компромис, като се изпрати експедиция за изследване на тази отвратителна подигравка с небето.

— Аз никога по-рано не бях разглеждала въпроса така — каза момичето. — Наистина бих дала живота си хиляди пъти, ако можех да спася една-единствена душа от ужасния живот, който водих тук. Да, ти си прав и аз ще дойда с вас дотам, докъдето стигнем. Но се съмнявам, че някога ще успеем да избягаме.

Обърнах въпросителния си поглед към Таркас.

— Към вратите на Ису или към дъното на Корус, към снеговете на севера или към снеговете на юга, Тарс Таркас ще следва Джон Картър. Аз казах.

— Хайде тогава — извиках аз, — трябва да тръгваме, защото не бихме могли да бъдем по-далече от спасението, отколкото сме сега, в сърцето на тази планина, между четирите стени на залата на смъртта.

— Хайде — каза момичето, — но не мислете, че не можем да попаднем на по-лошо място от това в територията на терните.

Тя отвори секретната врата към стаята с другите затворници. Десетте червени марсианци, мъже и жени, след като изслушаха плана ни, решиха да се присъединят към нас, макар явно да бяха водени от лоши предчувствия, защото предизвикваха съдбата и се

противопоставяха на едно вековно суеверие. Тувия, така се казваше момичето, бързо ги освободи. Ние с Тарс прибрахме оръжията от мъртвите — мечове, кинжали и два револвера.

С Тувия като наш водач ние тръгнахме бързо, но предпазливо през една мрежа от проходи. Преминавахме през големи стаи, изсечени в здравата скала, следвахме извити коридори, изкачвахме се по стръмни наклони, прикривахме се от време на време в мрачни ниши при шума на приближаващи стъпки.

Нашата цел според Тувия бе един далечен склад, където се пазят оръжия и амуниции. Оттам тя щеше да ни води към върха на скалите, за да поемем в трудна борба пътя през самото сърце на крепостта на Свещените терни към външния свят.

— И дори тогава, о, принце — извика тя, — ръката на Свещения терн е дълга. Тя стига до всички хора на Барзум. Неговите тайни храмове са скрити навсякъде. Където и да отидем, ако избягаме, известието за нас вече ще е пристигнало и смъртта ще ни чака, преди да омърсим въздуха с богохулството на нашето присъствие.

Бяхме вървели може би час и Тувия тъкмо ми шепнеше, че приближаваме първата си цел, когато, влизайки в голяма черна зала, попаднахме на терн.

Освен коженото си облекло и скъпоценните украшения той носеше на челото си златен кръг, в центъра на който бе поставен голям камък, точния двойник на който аз бях виждал върху гърдите на дребния старик преди близо двадесет години в атмосферната инсталация.

Това бе най-голямото украшение на Барзум. Известно е, че съществуват две такива и те се носят като знак за ранга и положението на двамата старци, под чиито грижи бе оставено действието на големите машини, изпомпващи изкуствената атмосфера във всички части на Марс от една грамадна инсталация. Тайната на нейната мощност сложи в мое владение силата да спася от незабавна смърт живота на един цял свят.

Камъкът, носен от терна, пръскаше девет отделни лъча — седемте главни цвята на нашата земна дъга и други два, неизвестни за нас и с неопишуема красота.

Когато тернът ни видя, очите му се свиха злобно и той извика:
— Стойте! Какво значи това, Тувия?

Вместо отговор момичето вдигна револвера и стреля в него.

— Животно! Най-после си отмъстих след толкова години — тя се обърна към мен и възкликна: — О, принце, съдбата наистина е добра към нас. Пътят е труден, но благодарение на това мъртво същество ние ще можем да стигнем до външния овят. Не забеляза ли странната прилика между този Свещен терн и теб?

Съществото наистина имаше моя ръст, очи и черти, само косата му бе една купчина разчорлеи жълти кичури, подобна на онези, които бях убил.

— Каква прилика? — попитах аз. — Да не искаш с моята черна и къса коса да се представям за жълтокосия жрец?

Тогавя Тувия се приближи до тялото му, извади златния кръг от челото и за мое изумление повдигна цялата коса от главата му. Дойде при мен и като положи жълтата перука върху моята коса, ме короняса с великолепната скъпоценност.

— Сега облечи неговите дрехи, принце, и ти можеш да отидеш, където поискаш във владенията на терните, защото Сатор Трог бе Свещен терн от Десетия цикъл.

Когато се наведох над мъртвеца, видях, че главата му бе гола като яйце.

— Те всички са такива по рождение — обясни Тувия. — Расата, от която произхождат, е имала пищна грива от златна коса, но от много векове потомците ѝ са съвсем плешиви. Перуката обаче постепенно е станала част от облеклото им, и то толкова важна, че за един терн е безчестие да се покаже публично без нея.

По предложение на Тувия двама от освободените затворници понесоха тялото на терна с нас. До склада ние стигнахме безпрепятствено.

Ключовете, които момичето взе от мъртвия, ни помогнаха да влезем и ние скоро бяхме стъкмени с оръжия и амуниции. Крайно изтощен, аз легнах на пода и преди сънят да ме победи, предупредих двама от мъжете да пазят грижливо. Тарс Таркас ме последва.

ГЛАВА V

КОРИДОРИТЕ НА ОПАСНОСТТА

Спал съм часове наред, когато внезапно се събудих от тревожни виковете. Едва бях отворил очи, и един залп от изстрели проехтя, отекващ в подземните коридори в поредица от оглушителни резонанси. Скочих и видях десетина по-низши терни в отвора на голяма врата. Около мен лежах труповете на моите сподвижници, с изключение на Тувия и Таркас, които сънят беше спасил. В следващия миг терните свалиха пушките си и лицата им се разкривиха от изненада и тревога.

— Какво значи това? — извиках с гневен тон. — Нима Сатор Трог трябва да бъде убит от своите собствени васали?

— Милост, о, господарю на Десетия цикъл! — каза един, докато другите се опитваха да се измъкнат от присъствието на господаря.

— Попитай ги за мисията им тук — прошепна ми Тувия.

— Какво правите на това място?

— Двама от външния свят са на свобода във владенията на терните. Ние ги търсим по заповед на бащата на терните. Единият е бял с черна коса, вторият — голям зелен воин — и тернът хвърли подозрителен поглед към Таркас.

— Ето един от тях — заговори Тувия, посочвайки Таркас, — а ако погледнете мъртвеца при вратата, може би ще познаете другия. Трябваше Сатор Трог и неговите бедни роби да извършат онова, което по-низшите терни от стражата не успяха — ние убихме единия и заловихме другия. Затова Сатор Трог ни дари свободата. И сега вие с глупостта си дойдохте и избихте всички, без малко да убиете и самия господар.

Съществата гледаха объркани и уплашени.

— Не е ли по-добре да хвърлят тези тела на растителните хора и после да се върнат по местата си? — попита ме Тувия.

— Направете така — наредих аз.

Когато терните прибираха телата, забелязах, че единият от тях, който се наведе към истинския Сатор Трог, вирайки се в лицето му, трепна и хвърли към мен плах поглед. Бях уверен в подозрението му, но стана ясно от мълчанието му, че това беше само едно бледо съмнение, което той не смееше да изкаже. Последният израз, който долових върху лицето му, преди да се изгуби от погледа ми във от стаята, бе хитрата, тържествуваща усмивка.

Щом и последният терн изчезна, Тувия настоя да тръгнем отново. Тя също бе забелязала съмнението на пазача.

— То не предвещава нищо добро за нас, о, принце — каза тя. — Този терн няма да посмее да те обвини от страх да не направи грешка, но има по-висши с достатъчна власт, които ще поискат сравняване, а това ще бъде фатално.

Изглеждаше, че във всеки случай нашият край може да бъде и смъртта. Бях освежен от съня, но твърде слаб от загубата на кръв и от многото мъчителни рани. Но сега всяка медицинска помощ бе невъзможна. Жадувах за почти магическата целебна сила на балсамите и мехлемите, приготвяни от зелените марсиански жени. Те действаша възвращащо. А сега бях обезсърчен. Никога не бе ме обземало такова чувство на върховна безнадеждност пред опасностите.

Развени от някакво случайно течение, дългите жълти къдри на Свещения терн паднаха върху лицето ми. Дали не могат те да ни открият пътя към свободата? Ако действаме навреме, няма ли да успеем да избягаме, преди да прозвучи общата тревога? Можехме поне да опитаме.

— Какво ще направи тернът най-напред, Тувия? — попитах аз. — За колко време те могат да се върнат?

— Той ще отиде направо при бащата на терните, стария Матай Шанг. Може би ще трябва да чака аудиенция, но понеже е с твърде високо положение сред низшите, Матай Шанг ще го приеме навреме. И ако повярва на разказа му, след час галериите и залите, градините и дворовете ще бъдат изпълнени с преследвачи.

— Значи, каквото ще правим, трябва да е през този час. Кой е най-късият път за излизане от небесния ад, Тувия?

— Право към върха на скалите, принце, и после през градините на вътрешните дворци. Оттам пътят ни ще минава през храмовете на терните към външните дворове. И после стените, о, принце — това е

безнадеждно. Хиляди бойци не могат да си пробият път към свободата от това място. Векове наред камък по камък терните са увеличавали защитния вал на крепостта. Една непрекъсната линия от непристъпни укрепления обкръжава външните склонове на планините Отц. В храмовете, които лежат зад стените, има милион воители в бойна готовност. Дворовете и градините са пълни с роби, жени и деца. И никой не може да измине една стъпка, без да бъде открит.

— Ако няма друг път, Тувия, защо се спираш на трудностите му? Ние просто трябва да се справим с тях.

— Не е ли по-добре да направим опит след настъпването на мрака? — попита Тарс Таркас. — Изглежда, че през деня няма шанс?

— Би имало по-голяма възможност през нощта, но тогава стените се пазят по-добре. Но поне в градините има по-малко хора — каза Тувия.

— Колко е часът? — попитах.

— Беше полунощ, когато ме освободи от веригите — отговори тя. — Два часа по-късно стигнахме в склада. Там спа четиринадесет часа. Сега трябва да е отново към залез-слънце. Да погледнем през някой близък прозорец в скалата.

При една внезапна извивка на коридора ние стигнахме до отвор, който гледаше към долината Дор. Надясно, под западната верига на Отц, слънцето залязваше като голямо червено кълбо. Малко под нас, на стража на своя балкон, стоеше Свещеният терн. Неговата служебна роба бе обвита плътно около тялото му в очакване на студа, който настъпваше заедно с тъмнината. През деня тук е винаги много горещо, а нощем страшно студено. При това рядката атмосфера не отразява слънчевите лъчи и не разпръсква светлината им, както върху Земята. На Марс няма здрачаване. Когато големият кръг на слънцето изчезне под хоризонта, ефектът е същият, както при изгасване на лампа в стая. После изгряват мистериозните, магически луни на Марс, летящи като чудовищни метеори ниско над планетата.

Залязващото слънце осветяваше източните брегове на Корус, моравата и пищната гора. Виждахме стада от растителни хора. Възрастните стояха изправени на пръстите и мощните си опашки и режиха с нокти листата и клончетата. Грижливо подкастрените дървета бяха тяхно дело.

Очите ни се спряха и върху течащите води на Исс, извираща от основата на скалите. Скоро от планината изскочи лодка, натоварена със загубени души от външния свят. Всички бяха от високоцивилизованата и културна раса на червените хора, господстващи на Марс.

Очите на вестителя върху балкона се спряха на осъдените, той вдигна главата си и нададе пронизителния, зловец писък, който викаше демоните за нападение.

Животните се устремиха от гората към брега на реката с големи, неловки скокове. Групата вече беше на поляната, когато страшната орда се появи. След кратка и слаба защита в телата на жертвите се впиха десетки смучещи уста.

Извърнах очи.

— Тяхната роля свърши — каза Тувия. — Когато растителните хора са изпили кръвта, големите бели маймуни ще вземат плячката.

Една дузина от тях вече тичаше през долината към речния бряг. После слънцето се скри и гъстата тъмнина ни погълна.

Тувия ни поведе по коридора през скалите към повърхността — стотици метри над нивото, на което бяхме.

На два пъти големи банди, скитащи на свобода из галериите, преграждаха пътя ни, но при тайнствените думи на Тувия те се оттегляха.

— Ако можеш да премахнеш всички пречки тъй лесно, както командваш тези буйни зверове, не виждам никакви трудности — казах усмихнато на момичето. — Как го правиш?

— И аз не зная точно. Когато за първи път ме доведоха тук, разгневих Сатор Трог, защото го отблъснах. Той заповяда да ме хвърлят в една от големите ями на вътрешните градини, пълни с банти. Нещо в моя глас уплаши животните, готови за нападение. Вместо да ме разкъсат на парчета, както искаше Сатор Трог, те заблizaха краката ми. Той и неговите приятели бяха много изненадани от зрелището и ме задържаха да гледам и уча свирепите създания. Познавам всички по име. Много от тях скитат из тези по-ниски области. Те са чистачите. Мнозина от затворниците умират във веригите си. С помощта на бантите се решава въпросът за санитарното състояние.

В храмовете и градините ги държат в ями. Терните се страхуват от тях и затова рядко слизат под повърхността освен до работа.

Дойде ми наум една мисъл, подсказана ми току-що от Тувия.

— Защо не вземем няколко банти и ги пуснем свободни пред нас под повърхността?

— Това сигурно ще отвлече вниманието от нас — засмя се момичето.

То започна да ги зове с нисък, пеещ глас, докато следвахме уморителния си път през мрежата от проходи и зали.

Скоро тихи, меки стъпки се чуваха и зад гърба ни засветиха големи зелени очи. От един страничен тунел гъвкава, жълтеникава редица запълзя дебнешком. Ниско ръмжене оглушаваше ушите ни от всички страни, когато едно по едно свирепите животни се отзоваваха на вика на господарката си.

Подобно на добре обучени кучета, те вървяха заедно с нас, но аз с безпокойство забелязах гладното им изражение, когато ни гледаха с Тарс Таркас. Скоро бяхме заобиколени от около петдесетина животни. Две вървяха като стражи до Тувия. Нечии гъвкави тела от време на време се докосваха до кожата ми. Това бе странно зрелище: почти безшумно вървене на голи човешки крака и животински лапи, златните стени, осеяни със скъпоценни камъни, смъртна светлина, хвърляна от малките радиевии кълба, грамадните гривести, хищни животни, притискащи се с тихо ръмжене в нас, мощният зелен воин, извисен над всички ни, аз самият, увенчан с безценната диадема на един Свещен терн, и водещото процесията красиво момиче. Не ще го забравя скоро.

Тувия ни спря, когато приближихме до голяма, осветена зала. Първо тя погледна вътре и после ни направи знак да я последваме. Стаята бе изпълнена с представители на невероятните видове, населяващи този подземен свят. Една разнородна колекция от мелези — потомци на затворниците от външния свят, червените и зелените марсианци и бялата раса на терните.

Постоянното живеене под земята бе набраздило с особени белези кожата им. Те приличаха повече на трупове, отколкото на живи същества. Едни бяха разкривени, други осакатени, а мнозинството от тях, както ни обясни Тувия, бяха слепи.

Налягали свити или изтегнати на пода, понякога едно върху друго, те ми напомняха илюстрациите, които съм виждал в изданията на Дантевия „Ад“. Не бе ли това наистина един ад, населен от загубени души, осъдени без капчица надежда за спасение?

Ние преминахме на криволици из залата, а бантите душеха гладно съблазнителната плячка, простряна пред тях — беззащитна и изкушаваща. Бяхме принудени още много пъти да се срещнем с тези нещастни създания, с оковани затворници и животни.

— Защо не виждаме и терни? — попитах аз.

— Те рядко идват нощем в подземния свят, защото именно тогава големите банти търсят своите жертви. Терните се страхуват от страшните обитатели, които сами са хранили и оставили да се развиват. А и самите затворници понякога се обръщат срещу тях и ги разкъсват. Тернът никога не знае от коя тъмна стена ще излезе убиецът му.

Но през деня е друго. Тогава коридорите и стаите са пълни с пазачи, стотици роби от храмовете горе идват в хамбарите и складовете. Всичко е оживено. Вие не видяхте, защото не ви преведох през обикновените пътища, а през рядко употребяваните околни проходи. Но възможно е да срещнем някои терн и сега. Понякога се налага и след залез-слънце да идват. Затова се движа с такава предпазливост.

Но ние стигнахме горните галерии, без да бъдем открити, и Тувия ни спря в началото на къс, но стръмен наклон.

— Над нас е вратата, която води към вътрешните градини. Оттук пътят ни до външните стени, дълъг шест километра, ще бъде изпълнен с безброй опасности. Навсякъде патрулират стражи. Всеки сантиметър от стените се наблюдава от часовой.

Не разбирах нуждата от такава огромна въоръжена сила, струпана на едно място, оградено от толкова суеверие и мистерии, че нито една душа от Барзум не би се осмелила да приближи до него. Запитах Тувия от какви неприятели се страхуват терните в непристъпната си крепост.

— Те се страхуват от черните пирати на Барзум, о, принце — отговори тя.

Тувия отвори близката врата и до ноздрите ми достигна дъхът на растителността. Лъхна ни студеният нощен въздух. Бантите подушиха непознатите миризми и с глухи ръмжения се хвърлиха стремително напред в градината. Внезапно от покривите на храмовете се разнесе силен вик на тревога и предупреждение, който, подет от място на

място, се разпространи във всички посоки, докато не отекна като смътно ехо в далечината.

Големият меч на Таркас изскочи от ножницата. Тувия се сви до мен.

ГЛАВА VI

ЧЕРНИТЕ ПИРАТИ НА БАРЗУМ

— Какво е това? — попитах аз.

Тувия посочи с ръка към небето. Видях високо над нас летящи тъмни тела. Почти веднага от странните фигури блесна светлина. Разнесоха се изстрели от пушки.

— Черните пирати на Барзум, о, принце — каза Тувия.

Въздушните кораби на грабителите се спускаха все по-ниско към отбраната на терните. Те изпращаха залп след залп върху пазачите на храмовете. Когато те се спуснаха близо до земята, бойците на терните се устремиха, но техните изстрели не спряха мрачните, черни кораби. Повечето от тях бяха малки машини, построени за двама или трима човека. По-големите се държаха високо, като хвърляха бомби върху храмовете.

Явно в отговор на команден сигнал пиратите се спуснаха стремглаво в самия център на тернските войски. Без да изчакат приземяването на машините, създанията, които ги управляваха, скочиха между терните. Никога не бях виждал подобно сражение. Мислех, че зелените марсианци са най-свирепите бойци във вселената, но стремителната атака на черните пирати надмина представите ми.

Под ярката светлина на двете луни цялата сцена се виждаше до най-малката подробност. Сцена, в която златокосите терни се бореха отчаяно в ръкопашен бой с черните си врагове. Пред очите ни се разиграваха невероятни епизоди — смъртта и вълшебната красота на градината се сляха в едно.

Огънят на битката не ни бе достигнал, но ние ясно виждахме биещите се воини. Особено ме интересуваха черните пирати, за които бях чувал разни легенди по време на моя предишен живот на Марс. Разказваше се, че обитават малка луна и през дълги периоди слизат на Барзум. Нападенията им се отличават с жестокост и насилие. На тръгване отнасят със себе си голяма плячка — огнестрелни оръжия,

амуниции, млади момичета, които според слуховете принасят в жертва на някакъв свой бог.

Сега ми се бе предоставил чудесен случай да ги видя отблизо. Те бяха едри хора с красиви и изразителни черти. В погледа им се долавяше хитрост. Само цветът на кожата ги отличаваше от нас — той можеше да се сравни само с полиран абанос, допълващ красотата им. Но никога не бях виждал такава злостна алчност за кръв, каквато тези демони на въздуха проявиха в борбата с терните.

Навсякъде около нас лежаха техните зловеци машини, които терните необяснимо защо не се опитваха да развалят. От време на време някой черен пират изнасяше в ръцете си млада жена и докато неговите другари го защитаваха, той затваряше жертвата си в летящ кораб. Усилията на терните да спасяват бяха безрезултатни.

Тувия успя да ми каже, че черните воители нападат едновременно цялото владение на терните, което окръжава долината Дор.

— Разбираш ли сега, о, принце, защо милиони воители пазят денем и нощем териториите на Свещените терни?

Това, което сега виждаш, е само повторение на онова, ставало тук десетки пъти през петнадесетте години, откакто съм пленница. От незапомнени времена пиратите на Барзум нападат. Но никога не довеждат своите експедиции дотам, че да заплашат с изкореняване расата на терните. Те я използват като забавление в жестоката си бойна игра.

— Защо терните не унищожават техните неохранявани машини?
— попитах аз. — Това сигурно би охладило смелостта на черните.

— Не смеят. Преди векове те опитали веднъж, но цял месец след това големи черни бойни кораби кръжали над планините Отц, сипейки тонове бомби над храмовете и градините, докато всички терни, които не били избити, не се скрили за дълго в подземните галерии. Терните знаят, че живеят само по милостта на черните хора. Били са тъй близко до унищожението на расата в онази далечна нощ, че сега не искат да рискуват отново.

Неочаквано и за терните, и за пиратите в боя се намеси нещо ново. Големите банти, които бяхме пуснали в градината, първоначално уплашени, а сега разгневени и възбудени от миризмата на прясна кръв, се хвърлиха сред борецките се. Един ужасен рев на животинска ярост се изтръгна от животните, когато почувстваха топлата плът под

мощните си нокти. Настана паника. Терните и черните хора се обърнаха едновременно срещу общия неприятел, защото бантите не проявяваха никакво пристрастие. Под тежината на големите им тела падаха десетки воители. Те покосяваха жертвите си с мощни лапи и разкъсваха телата им. Сцената бе приковала погледите ни, но разбрах, че губим ценно време. Битката можеше да се окаже средство за нашето избавление. Докато терните бяха заети със своите нападатели, аз потърсих място сред борещите се. Ако успеехме да стигнем стените, ние може би щяхме да намерим изход към външния свят, такъв, който да е по-слабо защитен от стражите. Но мисълта за най-простия път към свободата дойде, когато спрях погледа си на въздушните кораби.

Аз бях напълно запознат с механизмите на всички типове летателни машини на Барзум. Девет години бях участвал в боевете с флотата на Хелиум. Бях лелял с малка разузнавателна машина, бях командвал и най-големия боен кораб, който някога е плувал във въздуха на умирация Марс.

Мисълта при мен бе действие. Хванах Тувия за ръка и пошепнах на Таркас да ме следва. Бързо се спуснахме към една малка машина, която стоеше по-далеч от борещите се воители. Щом влязохме, поставих ръката си на двигателния лост. Натиснах копчето, контролиращо лъча на отблъскването, това чудесно откритие на марсианците, което им позволява да лелят в разредената атмосфера на планетата си в големи кораби.

Машината се залюля леко, но не мръдна. Отново вик на предупреждение стигна до ушите ни. Към нас идваха десетина черни пирати. Бяхме открити. Продължавах да натискам с бясна настойчивост малкото копче, което трябваше да ни вдигне в пространството, но корабът не се подчиняваше.

Причината за отказа се криеше в това, че машината бе за двама души. Енергията за отблъскване беше точно изчислена. Голямата тежест на Таркас ни приковаваше.

Черните бяха вече съвсем близо и нямахме време за колебание или съмнение. Аз натиснах копчето дълбоко навътре и го заключих. После дръпнах лоста, измъкнах се от машината и с изтеглен меч посрещнах нападението.

Един женски вик се разнесе зад гърба ми и секунда по-късно, когато черните връхлитаха, чух високо над главата си слабия глас на

Тувия: „Принце мой, о, принце, искам да остана и умра с...“
Останалите думи се загубиха.

Моята хитрост бе успяла и поне временно Тувия и Таркас бяха в безопасност.

За момент изглеждаше, че не бих могъл да издържа натиска на нападателите си, но и сега, както при други случаи, когато трябваше да устоявам срещу неравенството върху тази планета на буйни същества, аз усетих, че моята земна сила надминава далеч тази на противниците ми.

Размаханото острие на меча ми изплете мрежа от смърт. Черните се опитваха да ме достигнат с късите си мечове, но отстъпиха и по лицата им се изписа уважение.

Знаех, че много скоро големият им брой ще ме изтощи и повали на земята. Щях да падна мъртъв много преди последния от тях. Потръпнах от мисълта, че ще загина по този начин и на това ужасно място, откъдето нито дума за моя край нямаше да стигне до Дея Торис.

Но древният ми дух не се предаде. Борческата кръв на моите прадеди от Вирджиния кипна във вените ми. Обзе ме бурната радост от предстоящ бой. Усмивката, която бе въздействала на хиляди врагове, се появи на устните ми. Мисълта за смъртта напусна съзнанието ми и аз се хвърлих с такава стръв срещу противниците си, която ще помнят завинаги малкото останали живи.

Знаех, че и други черни воители ще дойдат в подкрепление, затова налягах ума си, търсейки средство за спасение. То дойде неочаквано. В един момент противниците ми се отдръпнаха назад, за да отдъхнат. Гледаха ме злобно, но в поведението им имаше сянка на респект.

— Терн — каза един, — ти се биеш като датор. Без твоята презряна жълта коса и бяла кожа ти би бил чест за първородните на Барзум.

— Аз не съм терн — отговорих аз и се готвех да им обясня, че съм от друг свят, смятайки, че като постигна примирение с тези хора и се боря заедно с тях срещу терните, бих могъл да получа помощта им и да си върна свободата. Но един тежък предмет ме удари със силен трясък между раменете и едва не ме събори.

Когато се обърнах да посрещна този нов неприятел, нещо премина над рамото ми и блъсна в лицето един от черните пирати,

който безчувствен падна на поляната. Тогава видях провлачената котва на голям въздушен кораб, може би за около десет души.

Той плуваше бавно над главите ни. Моят единствен шанс за спасение. Корабът се издигаше плавно и сега котвата бе пред мен, само няколко метра нагоре.

Само с един скок пред смаяните погледи на пиратите аз се издигнах високо над тях. С втория скок успях да сграбча вече бързо отдалечаващата се котва.

Висях на едната си ръка, влачен през клоните на високата растителност в градината, и чувах викове и вой под себе си.

Грациозно завивайки на юг, корабът скоро ме отнесе отвъд билото на Златните скали, над долината Дор, където две хиляди метра под мен лежеше трепкащо на лунната светлина загубеното море на Корус.

Изкачих се внимателно до седящо положение върху куките на котвата. Дали случайно корабът не е празен? Дано. Или може би принадлежи на някой приятелски народ и е попаднал в ръцете на пиратите или терните? Фактът, че се оттегляше от сцената на боя, поддържаше отчасти хипотезите ми.

Реших да узная положението и с голяма предпазливост се заизкачвах по веригата на котвата към кабината над мен.

Едната ми ръка бе тъкмо протегната към страничната ограда на кораба, когато две пълни с тържествуваща ненавист очи върху черно лице ме погледнаха.

ГЛАВА VII

КРАСИВАТА БОГИНЯ

Няколко секунди аз и черният пират стояхме неподвижно втренчени един в друг. Мрачна усмивка изкриви красивите устни над мен и студеното кухо око на един револвер потърси средата на моето чело.

Свободната ми ръка успя да се протегне към черното гърло, когато абаносовият пръст натискаше спусъка. Съскането на пирата: „Умри, проклет терн“ — бе полузадушено от стискащите ми пръсти. Спусъкът щракна глухо и падна върху празната камера.

Преди да може да стреля отново, аз го бях издърпал толкова много над ръба на кабината, че той бе принуден да пусне огнестрелното си оръжие и да сграбчи оградата с две ръце.

Борихме се дълго — той, за да се спаси от мен, аз — за да го доведе до смъртта му.

Лицето му добиваше все по-мъртвешки оттенък, очите му изскачаха от орбитите си. За него бе очевидно, че скоро ще умре, ако не се откъсне от стоманените ми пръсти. С едно последно усилие той се хвърли назад, пусна ръцете си от оградата, мъчейки се да откъсне пръстите ми от гърлото си.

Именно този миг чаках аз. Смъкнах го надолу с едно мощно дръпване. Падащото му тяло едва не ме откъсна от слабата ми опора, която свободната ръка ми даваше върху котвената верига, и едва не ме увлече със себе си към водите на морето.

Не пусках гърлото му, защото знаех, че само един-единствен негов вик, докато лети към смъртта си в мълчаливата морска бездна, би докарал неговите другари, за да отмъстят.

Усилията му ме свличаха все по-надолу и по-надолу до края на веригата. Постепенно гърченията му отслабнаха и опитите му за спасение секнаха. Отпуснах пръстите си от шията и той бе погълнат от черните сенки на далечината.

Отново се изкачих до оградата на кораба и вдигнах очите си до нивото на кабината, за да разгледам грижливо положението пред мен.

Една луна бе минала под хоризонта, но ясната светлина на далечен сателит заливаше кабината на кораба, релефно очертавайки фигурите на няколко черни войника, налягали в дълбок сън.

Свито близо до основата на едно оръдие, бе вързано здраво младо бяло момиче. Широко отворените му очи с ужасено очакване се вгледаха в мен, когато се издигнах над ръба на кабината. Погледът му се изпълни с облекчение, когато видя мистичната скъпоценност, блестяща в центъра на откраднатото украшение. То не проговори. Вместо това очите му ме предупредиха да се пазя от спящите фигури, които я заобикаляха.

Качих се безшумно в кабината. Момичето ми кимна да се приближа до нея. Помоли ме тихо да я отвържа.

— Аз мога да ти помогна — каза то, — защото ти ще имаш нужда от помощ, когато те се събудят.

— Някои от тях ще се събудят в Корус — отвърнах аз.

То схвана значението на думите ми, но ме ужаси жестокостта на усмивката му. Жестокостта, идваща от ужасно лице, не учудва, но когато тя засегне чертите на една божествена красота, чието изящество трябва да изразява единствено любов, контрастът е страшен.

Отвързах момичето бързо.

— Дай ми един револвер — пошепна то. — Мога да го употребя срещу онези, които твоят меч не накара да замлъкнат навреме.

Предстоеше ми неприятна работа, но сега не беше време нито за морални угризения, нито за прояви на рицарство. Приблжих се дебнешком до най-близкия спящ човек. Когато се събуди, той бе вече по пътя за дъното на Корус. От черните дълбочини до нас отекна пронизителният му писък.

Вторият се събуди едва когато го докоснах, и макар че успях да го изхвърля от кораба, дивият му тревожен вик изправи останалите на крака.

Изстрелът от револвера на момичето събори един пират. Останалите четирима се спуснаха с извадени мечове. Моята помощница не смееше повече да стреля от страх да не ме рани, но аз я виждах да дебне по фланга на атакуващите.

Отново попаднах в центъра на гореща битка. Разстоянието бе твърде малко, за да маневрирам. Нападах предпазливо, но със силен удар на меча си намалих с един броя на нападателите си. Вече трима, пиратите удвоиха усилията си. Удрянето на металните оръжия предизвикваше ужасен шум, който се чуваше сигурно на километри в мълчаливата нощ.

После нещата се развиха с такава поразителна бързина, че едва по-късно успях да разбера какво се е случило в онези кратки минути.

Пиратите атакуваха с явната цел да ме изтикат назад няколко крачки, които биха отнесли тялото ми през оградата на кораба в безбрежната пустота. В същия миг момичето стреля. Един пират бе повален, мечът на друг отхвъркна шумно и падна в беадната, третият се строполи с моя меч, забит до дръжката в гърдите му, но с падането си го изтръгна от ръката ми.

Останах сам и обезоръжен пред единствения си враг.

Новите условия за борба очевидно се харесваха на противника ми, защото усмивка на задоволство оголи блестящите му зъби. Големите мускули, които изпъкваха под черната кожа, му вдъхваха увереността, че плячката ще бъде лесна и не си струваше да се вади кинжалът от ножницата.

Оставих го да дойде близо до мен. После се свих под протегнатите му ръце и отскочих надясно. Извъртайки се ловко, аз му нанесох силен удар в брадата, който го простря.

Нисък сребрист смях иззвъня зад гърба ми.

— Ти не си терн — чух нежния глас на момичето — въпреки златните къдри и украшенията на Сатор Трог. В целия Барзум няма човек, който да се бие така, както ти се би тази нощ. Кой си?

— Аз съм Джон Картър, принц от династията на Тардос Морс, Джедай на Хелиум — отговорих аз. — А на кого ми се е паднала честта да служа?

Момичето се поколеба, преди да отговори, и пак попита:

— Ти не си терн. Техен неприятел ли си?

— Бях във владенията им ден и половина. През цялото време животът ми бе в постоянна опасност. Бях измъчван и преследван, нападаха ме въоръжени хора и диви зверове. Никога по-рано не бях се срещал с терните и сега знаеш защо не изпитвам особено голяма любов към тях. Аз казах!

Тя ме гледаше внимателно, като че ли се опитваше да прочете нещо в душата ми, да разгадае характера ми, моите представи за рицарство.

Очевидно резултатът от наблюдението я задоволи.

— Аз съм Федора, дъщерята на Матай Шанг, Свещения хекадор на Свещените терни, техен баща, господар на живота и смъртта на Барзум, брат на Ису, принцесата на вечния живот.

Забелязах, че черният, свален от моя юмрук, бе започнал да проявява признаци на живот. Като свалих ремъците му, здраво вързах ръцете и краката му зад гърба и приковах тежкото му тяло за едно оръдие.

— Защо не по-просто? — попита Федора.

— Не те разбирам.

С леко свиване на прекрасните си рамене тя направи един жест, изразяващ хвърляне през борда на кораба.

— Аз не съм убиец — казах. — Убивам само при самозащита.

Погледна ме втренчено, поклати глава и сбърчи божествените си вежди. И тя не ме разбираше.

Дори и моята Дея Торис не би могла да разбере това — едно глупаво и опасно отнасяне с неприятел. На Барзум милост не се иска, нито се дава и всеки мъртвец означава, че малко повече от намаляващите източници на тази умираща планета ще бъдат разделени между тези, които остават живи.

Но имаше една малка разлика между начина, по който това момиче замисляше унищожаването на противника, и нежното съжаление на моята принцеса за строгата необходимост, изискваща това действие.

Мисля, че Федора по-скоро съжаляваше за вълнението, което зрелището би ѝ доставило, отколкото се притесняваше от факта, че моето решение оставяше жив един неприятел, който можеше да ни заплашва.

Човекът вече бе възвърнал самообладанието си и ни следеше напрегнато с очи. Той беше хубав и силен — със здрави мишци, интелигентно лице и чудесно изваяни черти, на които самият Адонис може да завиди.

Неуправляваният кораб се движеше бавно над долината. Трябваше да поема командването и да насоча полета. Успях да

определя разположението на Дор само в най-общи черти. От съзвездията се разбираше, че бе далеч на юг от екватора, но не бях марсиански астроном, за да се ориентирам по-точно без картите и апаратите, с които си служех като офицер от флотата на Хелиум.

Реших, че трябва да поддържам курс в северна посока, който най-бързо би ме довел до по-населените места на планетата. Корабът зави в определения курс. Един натиск върху копчето, контролиращо отблъсквателните лъчи, ни устреми далече в пространството. Лостът за скоростта бе изтеглен до крайната си точка и ние летяхме бързо на север. Издигахме се все по-високо и по-високо над тази зловеща долина на смъртта.

Когато минавахме над владенията на терните, само святкания на оръжията далече долу бяха немият признак за яростта на боя, бушуващ все още край границата. До ушите ни не достигаше никакъв звук, защото през разредената атмосфера трудно прониква звуковата вълна — тя се разсейва във въздуха.

Стана много студено. Дишането ни се затрудняваше. Пиратът и Федора не сваляха погледите си от мен.

— На тази височина бързо ще изпаднем в безсъзнание — каза спокойно момичето. — Ако не искаш смъртта на всички ни, трябва да слезем по-ниско.

В гласа ѝ не долових и отсянка на страх. Все едно ми казваше: „По-добре вземи чадър. Ще вали.“

Спуснах кораба на по-малка височина. И съвсем навреме. Момичето припадна. Черният пират също загуби съзнание, докато аз самият, струва ми се, само с усилия на волята си се държах на крака. Човекът, върху когото падна цялата отговорност, трябва да е в състояние да издържи повече. Сега летяхме ниско над подножията на Отц. Бе сравнително топло и за изтощените ни дробове имаше въздух в изобилие. Мъжът отвори бавно очи, а миг по-късно и момичето.

— Краят беше близък — каза то.

— Това ме научи на две неща поне — отвърнах.

— Какви?

— Че дори Федора, дъщерята на господаря на живота и смъртта, е смъртна.

— Само в Ису има безсмъртие — продължи тя. — Ису е единствено за расата на терните. В това е безсмъртието им.

Долових бегла усмивка върху лицето на пирата при нейните думи. Щяхме да разберем смисъла на тази усмивка по един твърде неприятен начин.

— Ако другото нещо, което току-що си научил — говореше Федора, — те е довело до същите погрешни заключения, то ти не си станал по-богат със знания, отколкото преди.

— Другото е, че нашият черен приятел тук не е от близката луна. Щеше да умре неколкостотин метра над Барзум. Ако ние бяхме продължили полета към Турия, той би загинал много скоро.

Федора учудено погледна пирата.

— Ако не си от Турия, тогава откъде си?

Той сви рамене и извърна главата си в обратна посока. Момичето заповеднически тупна с малкия си крак.

— Дъщерята на Матай Шанг не е свикнала да не получава отговор на въпросите си. Същество от по-долен произход трябва да приеме за чест, че представител на свещената раса, роден да наследи вечния живот, го е удостоил с внимание.

— Ксодор, даторът на първородните на Барзум, е научен да дава заповеди, а не да изпълнява — с усмивка й каза той и се обърна към мен: — Какви са намеренията ти?

— Аз смятам да отведа и двама ви на Хелиум — казах. — Нищо лошо няма да ви се случи. Червените хора на Хелиум са добри и великодушни и ако те изслушат разказа ми и повярват, вече няма да има доброволно поклонение по реката Исс и абсурдната вяра, която са хранили толкова векове в сърцата си, ще бъде изкоренена.

— Ти от Хелиум ли си? — попита пиратът.

— Аз съм принц от династията на Тардос Море, Джедай на Хелиум, но не съм от Барзум. От друг свят съм.

Ксодор внимателно ме наблюдаваше.

— Напълно ти вярвам — ти не си от Барзум — каза той. — Никой от този свят не би могъл сам да надвие осем от първородните. Но защо носиш златната коса и свещеното украшение на терн?

— Те са плячка след победата — казах аз и с един замах свалих перуката от главата си.

Пиратът с учудване погледна моята черна коса. Очевидно той очакваше да види плешивата глава на един терн.

— Но ти наистина си от друг свят — ужасен промълви той. — С кожата на терн, черната коса на първородните и силата на десет датори, превъзходството ти може да признае дори Ксодор. Нещо, което никога не би направил, ако ти беше барзумианец.

— Ти ми каза много неща, приятелю, без да ги обясниш — прекъснах го аз. — Разбрах, че името ти е Ксодор, но кои са първородните и какво е датор и защо не би признал победата на един жител на Барзум?

— Първородните на Барзум — обясни пиратът — са расата на черните хора, на които аз съм датор, или, както биха казали понизшите барзумианци, принц. Моята раса е най-старата на планетата. Ние следваме произхода си, дошъл от Дървото на живота, което е цъфнало в центъра на долината Дор преди двадесет и три милиона години.

С течение на вековете плодовете на Дървото са претърпели постепенните промени на една еволюция, развивайки се от чист растителен вид към комбинация от растение и животно. В първите етапи плодът на Дървото имал само способността за самостоятелно движение, докато стъблото му си оставало закрепено върху родителското тяло. По-късно в плода се развил мозък, който им позволил да мислят и да се движат. С развитието на усещанията те достигнали до способността да сравняват.

Изминали дълги периоди от време. Върху Дървото се появявали и изчезвали много форми на живот, но все още били свързани с родителското тяло. Най-сетне в плода се развили мънички растителни хора, каквито сега виждаме с огромните им размери в долината на Дор, висящи чрез стъбла, излизащи от върховете на главите им, на клоновете на Дървото.

Пъпките, от които се появявали растителните хора, приличали на големи орехи с диаметър около тридесет сантиметра, разделени чрез двойни преградни стени на четири части. В едната част се развивал растителен човек, в другата — шестнадесетокрак червей, в третата — прародителят на бялата маймуна, а в последната — първичният черен човек на Барзум.

Когато пъпката се пуквала, растителният човек оставал висящ на стъблото си, но другите три части падали на земята, където усилията на затворените в тях същества ги разделяли в различни посоки.

По такъв начин с течение на времето целият Барзум бил покрит с хиляди затворени създания.

Безброй векове те живели дълго в коравите черупки, търкаляйки се из широката планета, попадайки в реки, езера и морета, за да бъдат разпространени все повече и повече по земята на новия свят.

От тях измрели билиони, преди първият черен човек да се освободи от тъмнината. Подтикван от любопитство, той счупил другите черупки. Така започнало заселването на Барзум.

Чистата кръв на първия черен човек останала незаразена от смесване с други създания. От шестнадесетокракия червей и първата бяла маймуна са се породили останалите форми на животинския свят на Барзум.

— Терните — ехидно продължи той — са само резултат на многовековната еволюция на чистата бяла маймуна. Те са от низш произход. Има само една раса от истински и безсмъртни същества на Барзум. Това е расата на черните хора.

Дървото на живота е мъртво, но преди да умре, растителните хора се откъснали от него и сега скитат из Барзум заедно с другите деца на нашия родител.

Тяхната двуполовост им позволява да се размножават като истински растения, но в други отношения те не са напреднали през епохите на съществуването си. Действията и движенията им са до голяма степен дело на инстинкта и не се ръководят от разума, защото мозъкът на растителния човек е малко по-голям от върха на кутрето ти. Той е достатъчен, за да ги насочва към източника на храната им, обикновено растителност и кръвта на животни, както и да командва вкусовите усещания. Те нямат развито чувство за самосъхранение и затова без страх се хвърлят в опасностите, което ги прави свирепи противници в боя.

Не разбрах защо черният човек се опитваше така надълго да обяснява пред неприятеля си произхода на барзумианския живот. Изглеждаше неуместно за един горд член на горда раса да се впуска в разговори с победителя си. Особено когато лежи здраво завързан пред него.

Той лежеше пред мен до лостовете и имаше добра видимост към задния край на кораба. В края на разказа му долових едно напрежение

в погледа му, съсредоточен в някаква точка зад гърба ми. После през тъмните орбити на очите му премина тържествуващ блясък.

Бях намалил сравнително скоростта на кораба, защото долината на Дор вече отстоеше на стотици километри от нас и се чувствах в безопасност.

Обзе ме тревога. Проследих неговия поглед, за да видя нещо, което уби малката ми надежда за свобода.

Голям боен кораб, летящ мълчалив и неосветен в тъмнината на нощта, изскочи близо до нас.

ГЛАВА VIII

ДЪЛБИНИТЕ НА ОМЕН

Сега разбрах защо черният пират ме е държал в плен на увлекателния си и странен разказ. Той е усетил отдалеч приближаването на помощта и ако не бе трепването в очите му, десантната група отдавна щеше да ни нападне. Но аз бях достатъчно опитен във въздушния бой и можах да предприема най-верните маневри. Дадох заден ход и спуснах малкия ни кораб цели петдесет метра надолу. Виждах над главата си люлеещите се фигури на десантчиците. После вдигнах кораба под остър ъгъл и поставих лоста за скоростта до пределната му точка.

Моята великолепна машина устреми стоманения си нос като стрела на лък в бръмчащите перки на гиганта. Ако можех да ги докосна, огромната маса над нас би била безпомощна в продължение на часове, а бягството ми — отново възможно.

В същата минута слънцето изскочи на хоризонта, разкривайки стотина мрачни, черни лица, надничачи към нас.

Чуваха се яростни викове, раздаваха се команди, но бе много късно да се спасяват огромните перки и ние с трясък се блъснахме в тях.

Едновременно с удара дадох заден ход на машината, но носът ѝ се беше вклинил в дупката, която сам направи в задната част на вражеския кораб.

Секундите, които загубих, за да се освободя, бяха достатъчни за черните пирати. Те изпълниха цялата кабина.

Нямаше борба. Преди всичко нямаше място за истински бой. Ние просто бяхме удавени в множеството. Когато мечовете на воините ме застрашиха, една команда на Ксодор сдържа ръцете им.

— Завържете ги, но не ги убивайте!

Той бе вече свободен и лично наблюдаваше моето обезоръжаване и завързване. Бе убеден, че съм здраво притиснат. Би било така, ако бях марсианец, но сега в мен се надигаше смях от детинските върви, с

които омотаваха ръцете ми. Във всяко удобно време бих могъл да ги разкъсам като памучни конци.

Привързаха ни заедно с момичето. Успяха да изравнят нашата машина с повредения боен кораб и скоро ние се озовахме в него.

Стотици черни хора обитаваха този носител на смърт и разруха. Доколкото им позволяваше бойната дисциплина, те ни обкръжиха, за да разгледат по-отблизо пленниците си.

Красотата на момичето предизвика коментари и вулгарни шеги. Очевидно тези самонадеяни свръхчовеци отстъпваха на червените хора от Барзум по рицарство.

Моята късо подстригана черна коса и цветът ми на терн станаха предмет на оживени разговори. Когато Ксодор разказа на другарите си за воинските ми способности и странния произход, те се натрупаха около мен с множество въпроси.

Фактът, че носех въоръжението и украшенията на терн, убит от представител на непозната раса, ги убеди, че съм неприятел на техните наследствени врагове, и ме представи в много добра светлина.

Черните мъже, както казах, бяха красиви и отлично развити физически. Офицерите се отличаваха с великолепието на своето снаряжение. Инкрустирано със злато, платина, сребро и други скъпоценни камъни, то почти покриваше тялото им.

Бойната униформа на най-висшия офицер бе покрита от солидно количество диаманти, което се открояваше върху абаносовия фон на кожата му с необикновен блясък. Гледката беше очарователна — красивите мъже, светлината на техните накити, полираното дърво и великолепните украшения по стените на кабината, инкрустирани с камъни и метал в сложни и красиви рисунки, обгореното злато на ръчните дръжки, блясъкът на оръдията.

Федора и аз, все така вързани, бяхме отведени и хвърлени в малко отделение само с едно кръгло прозорче. Нашите стражари ни оставиха и затвориха вратата зад себе си. Ние чувахме как горните работят около счупените перки и от прозорчето успяхме да видим, че корабът се носи плавно на юг. Известно време никой от нас не проговори. Всеки бе зает със своите мисли. Аз разсъждавах върху съдбата на Тарс Таркас и Тувия.

Дори и да бяха успели да се спасят от преследване, те сигурно са попаднали в ръцете или на червените, или на зелените хора и като

бегълци от долината Дор те не могат да очакват нищо друго освен бърза и нелепа смърт.

Колко исках сега да съм с тях. Мисля, че аз бих могъл да разкрия пред интелигентните червени хора на Барзум страшната измама, която едно жестоко и безсмислено суеверие бе наложило върху тях.

Тардос Морс би ми повярвал. В това бях абсолютно сигурен. Познавайки добре неговия характер, бях уверен, че той ще има куража да изрази своите убеждения. Нямах съмнение и в това, че и Дея Торис също би ми повярвала. И други мои приятели — червени и зелени воители — с готовност биха понесли вечното проклятие заради мен. Подобно на Таркас те ще ме следват навсякъде по моя път.

Единствената опасност сега бе тази, че дори и да избягам от черните пирати, аз мога да попадна при неприятелски настроени червени или зелени хора. А това би означавало бърза смърт.

Но трябваше да прогоня тези мисли от главата си, понеже вероятността да се спася някога от настоящите си врагове бе много малка.

Момичето и аз бяхме вързани с едно въже, което ни позволяваше да се движим само метър-два в кръг. Седяхме на една ниска скамейка — единствената мебел в стаята. Тя беше изработена от сорапусово дърво. Подът, таванът и стените бяха от карборундов алуминий — лека и изолираща сплав — широко употребявана от марсианците в бойното корабостроене.

Замислен за бъдещето си, аз не откъсвах очи от прозорчето. Погледнах към Федора. В погледа ѝ долових едно странно изражение, което по-рано не бях виждал върху лицето ѝ. Тя изглеждаше още по-красива.

Нейните светли клепачи премрежваха очите ѝ и една лека червенина покри бузите ѝ. Очевидно се почувства неловко от това, че бе забелязана да съзерцава по-низше от нея същество.

— Дали не намирате разглеждането на същество от по-долен произход за интересно занимание? — шеговито попитах аз.

— О, много — каза тя, — особено когато има такъв хубав профил.

Мой ред бе да се изчервя, но почувствах шегата в гласа ѝ, който търсеше усмивката по пътя към смъртта.

— Знаете ли къде отиваме? — попита Федора.

— Навярно за да търсим решение на въпроса за мистерията на вечността, идваща след смъртта — отговорих аз.

— А аз пътувам към една по-лоша съдба от тази.

— Какво искате да кажете?

— Мога само да се досещам — продължи Федора, — понеже никое тернско момиче, отвлечено от черните пирати в продължение на безбройните векове, когато те са нападали нашите владения, не се е върнало, за да разкаже изпитанията си. Фактът, че те никога не вземат мъже за пленници, подсилва убеждението ми, че съдбата на жените е много по-лоша от смъртта.

— А не е ли това едно справедливо възмездие? — не се въздържах да попитам.

— Защо казвате това?

— Нима терните сами не правят същото с бедните създания, предприели доброволно поклонение по реката на мистерията? Не беше ли Тувия пленница и робиня цели петнадесет години? Не е ли справедливо да страдате и вие така, както сте заставяли други да страдат?

— Вие не разбирате — отговори Федора, — ние, терните, сме свещена раса. За едно по-низше същество е чест да бъде роб при нас. Ако ние не спасим случайно някои от техните раси, които от глупост пътуват по непознатата река към непознат край, всички биха станали плячка на растителните хора и големите бели маймуни.

— Но не насърчавате ли с всички средства суеверието в онези, които живеят във външния свят? — възразих й. — Това е едно от най-злокобните ви деяния. Може ли да ми обясните защо подхранвате жестоката измама?

— Целият живот на Барзум е създаден единствено за да поддържа свещената раса на терните. Как иначе бихме могли да живеем ние, ако външният свят не се трудеше за нас, не ни снабдяваше с храна? Мислите ли, че един терн би се унижил да работи?

— Значи е истина, че вие ядете човешко месо? — ужасено попитах.

Тя погледна на моето невежество със състрадателна жалост.

— Ние наистина се храним с месото на по-низшите същества. Вие не правите ли същото?

— С месото на животните да, но никога с месото на човек.

— Както човекът може да яде животинско месо, така и боговете могат да се хранят с човешко. Свещените терни са боговете на Барзум. Струва ми се, не успях да скрия обзелото ме отвращение.

— Вие не вярвате — продължи Федора меко — но ако бъдем щастливи да се освободим от плена на черните пирати и отново се върнем в двореца на Матай Шанг, мисля, че ще намерим един важен аргумент, който да ви убеди в погрешността на вашите схващания. И... — тя се поколеба за миг — може би ще открием начин да ви задържим — като наш.

Тя спусна погледа си надолу и същата лека червенина обагри лицето ѝ. Не разбирах нейните думи. Дея Торис имаше обичай да ми казва, че в някой отношения аз съм същински глупак, и сигурно имаше право.

— Боя се, че не бих се отплатил добре за гостоприемството на баща ви — казах, — защото първото нещо, което бих направил, ако бях терн, ще бъде да поставя въоръжена стража при устието на река Исс, за да отпратя бедните, измамни жертви назад към техния свят. Освен това бих посветил голяма част от живота си за унищожаване на отвратителните растителни хора и подобните на тях големи бели маймуни.

— Не, не — извика момичето, истински ужасено, — вие не трябва да говорите такива светотатствени неща. Не трябва дори да ги мислите. Ако те усетят, при случай че успеем да се върнем в храмовете на терните, вашите страшни мисли биха ви предали на смъртта. Дори моята, моята... — за миг спря развълнувана. — Дори аз не бих могла да ви спася.

Не казах нищо повече. Явно този разговор беше безполезен. Нейното съзнание бе потънало в суеверия повече, отколкото марсианците от външния свят. Те само обожаваха красивата си надежда за един живот в любов, мир и щастие след смъртта. А терните обожаваха отвратителните растителни хора и белите маймуни или поне ги почитаха като убежище на отлетелите души на мъртвите си.

В този момент вратата на тъмницата се отвори и влезе Ксодор.

Той се усмихна приятелски, без следа от жестокост или отмъстителност.

— Тъй като не можете да избягате при каквито и да било обстоятелства — каза Ксодор, — аз не виждам нужда да ви държа

затворени тук. Ще срежа въжетата ви, и ще можете да дойдете с мен горе в кабинета. Сега ще ви покажа нещо много интересно и понеже никога не ще се върнете във външния свят, няма да ни навредите, ако ви позволя да видите. За неговото съществуване не знае никой освен първородните и техните роби — подземния вход в свещената земя, в истинското небе на Барзум. Това ще бъде чудесен урок — добави той — за тази дъщеря на терните, защото ще види храма на Ису и може би Ису ще я прегърне.

Федора гордо вдигна глава.

— Какво е това богохулство, пиратско куче? — извика тя.

— Има още много неща да научиш — отговори ѝ Ксодор — и аз никак не ти завиждам за начина, по който ще ги узнаеш.

Когато се качихме в кабината, видях с изненада, че корабът преминава над едно обширно поле от сняг и лед. Нищо друго не се откриваше пред погледа ни във всички посоки.

Можеше да има само едно разрешение на мистерията. Ние летяхме над ледената покривка на Южния полюс. Беше ясно, че сме твърде далече на юг, дори и за големите космати животни, за които марсианците толкова обичат да ходят на лов.

Ксодор бе близо до мен, когато аз гледах надвесен над оградата на кораба.

— Какъв е курсът? — попитах.

— Малко на югозапад — отговори той. — Сега ще се открие долината на Отц. Ще прелетим близо над нея.

— Долината на Отц — не сдържах вика си. — Но не лежат ли там владенията на терните, от които аз току-що избягах?

— Да — отговори Ксодор. — Вие преминахте това ледено поле миналата нощ при дългото си бягство. Долината на Отц лежи в една огромна вдлъбнатина на Южния полюс. Тя е потънала стотици метри под нивото на околната повърхност, като голям кръгъл леген. На разстояние сто километра от нейната северна граница се издигат планините Отц, които обкръжават вътрешната долина Дор, в чийто център лежи загубеното море на Корус. На брега на това море в земята на първородните се издига златният храм на Ису. Натам сме се насочили и ние.

Докато наблюдавах, започнах да разбирам защо само един е избягал от долината на Дор през всичките изминали векове. Учудвах

се, че дори и той е успял. Невъзможно е човек сам и пеш да премине тази замръзнала, шибана от ветровете, обширна пустота.

— Пътуването може да се извърши само с въздушен кораб — довърших на глас мислите си.

— Именно така в древността един избяга от терните. Но никой още не е избягал от първородните — каза гордо Ксодор.

Бяхме стигнали най-южния край на голямата ледена преграда. Тя свършваше изведнъж като отвесна стена, висока стотици метри. В основата ѝ се разпростираше равна долина, разкъсвана тук-там от ниски вълнисти хълмове, групи дървета и малки реки, образувани от топенето на ледената преграда.

Минахме високо над нещо, което изглеждаше като дълбок дол, простиращ се на север от ледената стена през долината.

— Това е коритото на реката Исс — каза Ксодор. — Тя тече дълбоко под замръзналото поле и нивото на долината Отц, но тук нейният бряг е открит.

Скоро забелязах нещо, приличащо на населено място, и попитах Ксодор за него.

— Това е село на загубените души. Тази ивица между ледената преграда и планината се смята за неутрална земя. Някои се връщат от доброволното си поклонение по Исс и като се изкачат по стръмните стени на дола под нас, се спират в долината. От време на време някой роб, успял да избяга от терните, се добира дотам.

Те не се опитват да залавят такива, тъй като не може да се излезе от тази долина, а и всъщност твърде много се страхуват от патрулиращите крайцери на първородните, за да се осмелят да напускат често владенията си.

Ние не закачаме жалките обитатели на това място. Те не притежават нищо, което да желаем, нито са достатъчно силни, за да се впускат в интересна битка. Затова ги оставяме да живеят в мир.

Корабът зави леко на северозапад и скоро оставихме долината на загубените души. Различих от дясната ни страна една черна планина, издигаща се от печалната пустиня на леда. Тя не беше висока и имаше плосък връх.

Ксодор ни беше оставил и ние с Федора стояхме сами до оградата на кораба. Момичето не бе проговорило, откакто бяхме доведени горе на платформата.

— Дали е вярно това, което той ми разказва? — попитах аз.

— Отчасти — да — отговори то. — Това за външната долина е вярно, но онова, което разказа за местоположението на храма на Ису в центъра на неговата земя, е лъжа. Ако то не е лъжа... — поколеба се Федора. — Не, това не може да бъде истина, не е истина! Защото тогава моят народ в продължение на векове е отивал на позорна смърт от ръцете на своите жестоки неприятели вместо в красивия вечен живот, както са ни учили да вярваме, че Ису готви за нас.

— Както по-низшите барзумианци от външния свят се подмамват от вас в долината на Дор, така може би вие самите сте подмамвани към същата жестока съдба — казах аз. — Това е твърде жестока отплата, Федора, но справедлива.

— Аз не вярвам!

— Ще видим — отговорих ѝ и ние отново потънахме в мълчание.

Корабът бързо се приближаваше до черната планина, която очевидно изглеждаше свързана по някакъв неопределен начин с отговора на нашия въпрос.

Близо до тъмния, отсечен конус скоростта на машината беше намалена дотолкова, че едва се движехме. Прелитайки над билото на планината, под нас се отвори зееща уста на голям кръгъл кладенец, чието дъно беше потънало в мастилена чернилка.

Диаметърът на огромната шахта бе около петстотин метра. Стените бяха гладки, изсечени в черна базалтова скала.

За миг корабът неподвижно застана над центъра на зеещата пустота, после започна бавно да се спуска в тъмната пропаст. Той потъваше все повече и повече, докато в обгърналия ни мрак не светнаха неговите лампи и в неясния им блясък ние се спуснахме надолу към самите недра на Барзум.

Пътуването ни трая около половин час и свърши внезапно при купола на необикновен подземен свят. Под нас бушуваха вълните на едно подземно море. Фосфоресцираща светлина откриваше гледката. Хиляди кораби бяха пръснати в лоното на океана. Някъде се издигаха малки острови, за да поддържат бедната растителност на този странен свят.

Бойният кораб величествено се спусна и спря върху водата. Големите му перки бяха свалени и прибрани още по време на

слизането ни в шахтата и на тяхно място бяха поставени по-малките, но по-мощни водни перки. Когато те се задвижиха, машината поде отново своето пътешествие така пъргаво и безопасно, сякаш летяхме във въздуха.

Федора и аз онемяхме. Никой от нас не бе чувал, нито сънувал за съществуването на такъв свят под повърхността на Барзум.

Почти всички кораби бяха военни. Имаше и няколко лодки, но не видяхме нито един от големите търговски кораби, които пътуват между градовете на външния свят.

— Тук е пристанището на флотата на първородните — каза един глас зад нас и ние видяхме Ксодор.

— Това море — продължи той — е по-голямо от Корус. То поема водите на по-малкото над него. За да не се премине определеното ниво, четири големи помпени станции изтласкват излишната вода назад в резервоарите, далече на север. Оттам червените хора получават водата, която напоява земите им.

Неговото обяснение даде отговор на един мой стар въпрос. Червените хора винаги са смятали за чудо причината за грамадните струи вода, бликаща от здравата скала на техните резервоари и увеличаваща запасите от скъпоценната течност — тъй рядка във външния свят на Марс.

Учените им никога не са били в състояние да открият секрета на източника на голямото количество вода. С течение на времето просто са я приели като нещо естествено и престанали да търсят произхода ѝ.

Ние преминавахме край острови с необикновени кръгли постройки без покриви и прорязани по средата с малки, оградени прозорци. Те приличаха по-скоро на тъмници. Впечатлението ми се засилваше и от въоръжените стражи по ниските скамейки отвън или патрулиращи по късите крайбрежни ивици.

Малко от тези острови бяха повече от хектар земя. Но скоро пред нас се изправи много по-голям. Оказа се, че това е нашата цел, и корабът бе вързан здраво до стръмния бряг.

Ксодор ни направи знак да го последваме и ние напуснахме кабината, придружени от няколко офицери и войници, и се отпавихме към овална постройка близо до брега.

— Скоро ще видиш Ису — обърна се Ксодор към момичето. — Малкото пленници, които вземаме, ѝ се представят. Понякога тя избира

между тях роби, за да попълни редовете на своите слугини. Никой не служи на Ису повече от една година — и върху тъмните устни се появи страшна усмивка, която придаде злокобно значение на съобщението му.

Федора, колкото и да не искаше да вярва, че Ису може да има нещо общо с тези хора, бе започнала да изпитва страх и съмнения. Тя плътно вървеше до мен и не бе вече гордата дъщеря на живота и смъртта на Барзум, а едно младо и уплашено същество, попаднало под властта на безпощадни врагове.

Зданието, в което ни отведоха, беше без покрив. В центъра му имаше дълга цистерна за вода, изградена под нивото на пода като басейн за плуване. Близко до едната стена на басейна плуваше странен черен предмет. Не успях да различа веднага дали това е някое от необикновените чудовища, населяващи подземните води, или е сал.

Скоро узнахме естеството му, когато се изправихме на ръба на басейна право пред него. Ксодор извика няколко думи на непознат език. От повърхността на предмета се повдигна капак и от недрата на този странен сал изскочи един черен моряк.

Ксодор се обърна към него:

— Предай на твоя офицер заповедите на датор Ксодор. Кажу ми, че аз заедно с офицери и войници, водещи двама пленника, ще бъдем преведени до градината на Ису край Златния храм.

— Благословена да е черупката на твоя пръв працядо, най-благородни даторе — отговори морякът. — Ще бъде направено, както казваш — и повдигайки двете си ръце с дланите назад над главата по подобие на поздрава, общ за всички раси на Барзум, той изчезна отново във вътрешността на ладията.

Минута по-късно върху платформата се появи един офицер с всичката пищност на снаряжението, подобаващо на чина му, и покани Ксодор. След него и ние се качихме и спуснахме надолу.

Кабината, в която се озовахме, се простираше през целия кораб и имаше кръгли прозорчета от двете страни под водната линия. С влизането ни се раздадоха множество команди и след тях капакът бе затворен и заключен. Корабът затрептя под ритъма на машините си.

— Къде можем да отиваме в такъв малък басейн с вода? — попита Федора.

— Не нагоре — отговорих аз, — защото, макар зданието да е без покрив, отгоре има здрава метална решетка.

— Тогава къде?

— От вида на кораба заключавам, че ще се движим надолу — казах ѝ.

Федора трепна. Толкова дълги векове водите в моретата на Барзум са били само нещо от миналото, че дори тази дъщеря на терните, изправена пред зрелището на едничкото останало море на Марс, изпитваше същия онзи ужас от дълбоката вода, така характерен за всички марсианци.

Обзе ме усещането за потъване. Отивахме бързо надолу. Чувахме как водата струеше край прозорчетата и в мътната светлина, която проникваше през тях, ясно се виждаха кипналите води.

Момичето стисна с болка ръката ми.

— Спасете ме! — прошепна тя. — Спасете ме и всяко ваше желание ще бъде изпълнено. Всичко, което е във властта на Свещените терни, ще бъде ваше. Федора... — тя спря и после с нисък глас каза: — Федора е вече ваша.

Почувствах дълбоко съжаление към бедното момиче и положих ръката си върху нейната. Навярно моето движение бе погрешно разбрано, защото след един бърз поглед из кабината, за да се увери, че сме сами, момичето ме прегърна през шията с двете си ръце и привлече лицето ми към своето.

ГЛАВА ІХ

ІСУ, БОГИНЯТА НА ВЕЧНИЯ ЖИВОТ

Признанието в любов, което страхът на Федора бе изтръгнал от сърцето ѝ, ме трогна дълбоко. Но то ме и унижи, защото почувствах, че с някоя необмислена дума или постъпка съм ѝ дал основание да вярва във взаимността на чувствата си.

Никога не съм бил мъж, подчинен на женските капризи. Бях зает много повече с воюване и бойни изкуства, които винаги са ми изглеждали по-подходящи за мъжа, отколкото въздишането над някоя парфюмирана ръкавица, четири номера по-малка, или целуването на повехнало цвете, започнало да мирише на зеле. Изпаднах в затруднение. Хиляди пъти бих предпочел да имам пред себе си дивите орди, населяващи мъртвите морски дъна, отколкото да срещам очите на това красиво, младо момиче, очакващо от мен нежни думи.

Твърде недодялано, струва ми се, сторих необходимото за случая.

Полека сних нейните ръце от шията си и все още държейки ги в своите, ѝ разказах историята на моята любов към Дея Торис. Признах ѝ, че от всички жени на двата свята, които съм познавал и харесвал през дългия си живот, истински съм обичал само моята принцеса.

Разказът ми никак не ѝ хареса. С пъргавината на тигрица тя скочи на крака. Нейното красиво лице бе разкривено от злобно изражение. Очите ѝ мятаха искри.

— Куче — изсъска тя. — Светотатствено куче! Нима мислиш, че Федора, дъщерята на Матай Шанг, моли. Тя заповядва. Какво значи за нея твоята дребнава страст към по-низшето същество, което си избрал в другия си живот? Федора те възвеличи със своята любов, а ти я отблъсна. Хиляди ужасни форми на смъртта не ще изкупят оскърблението, което ми нанесе. Съществото, което ти наричаш Дея Торис, също ще умре по най-ужасен начин. Ти предизвика тази присъда.

И ти! Ти ще бъдеш най-долният роб на служба у богинята, която сега унизи. Мъки и позор ще се струпат върху теб, докато не запълзиш

в краката ми, да просиш милостта на смъртта. Тогава най-сетне ще изслушам молитвата ти в своето милостиво великодушие и от високия балкон на Златната скала ще гледам как големите бели маймуни те разкъсват.

Тя бе успяла да измисли всичко това. Смях се при мисълта, че едно така красиво същество може в същото време да желае сатанинско отмъщение. Сетих се обаче, че тя бе пропуснала една малка подробност в проекта си, и без капчица намерение да я гневя повече, а по-скоро да насоча мислите ѝ в по-практична насока, ѝ посочих най-близкия прозорец.

Очевидно съвсем бе забравила обстановката при сегашните обстоятелства, при които се намирахме, защото само един поглед към тъмните, кипящи води отвън бе достатъчен, за да се строполи тя безнадеждно на пейката и с лице, заровено в ръцете, зариди. Гордата и всемогъща богиня се превърна в нещастно малко момиче.

Ние продължавахме да потъваме, докато дебелият стъкло на кръглите прозорци не се изпоти от топлината на водата. Явно бяхме много дълбоко под повърхностната кора на планетата.

Скоро корабът спря движението си надолу. Чувах движението на перките във водата, които ни тласкаха вече напред с голяма бързина. На тази дълбочина беше много тъмно, но светлината от прозорците и отраженията на мощен прожектор върху носа на подводницата разкриваха пътя ни през един тесен проход, подобен на тръба и обкръжен от скали.

След няколко минути шумното въртене на перките утихна. Започнахме да се вдигаме бързо към повърхността. Светлината отвън се увеличи и ние спряхме.

Ксодор и неговите хора влязоха в кабината. Той ни махна с ръка да тръгваме и ние го последвахме през люка, който откри един моряк.

Озовахме се в малка сводеста стая. В центъра ѝ имаше басейн, в който лежеше нашата подводница така, както я бяхме видели за първи път, с издаден черен гръб над водата.

В края на басейна имаше една платформа, после стените се издигаха перпендикулярно, за да се свият в свод към центъра на ниския покрив. Стените около платформата бяха пронизани с множество неясно осветени входове и проходи.

Нашите пазачи ни поведоха към един от тях.

Спряхме пред стоманена клетка, която лежеше в дъното на една шахта, извисяваща се над нас, докдето стига погледът ни.

Клетката се оказа един от обичайните типове ескалатори, които бях виждал навсякъде из Барзум. Те се привеждат в действие чрез огромни магнити, провесени от върха на шахтата. Един електрически прибор регулира произведения магнетизъм и променя бързината на асансьора.

Понякога, особено нагоре, те се движат с шеметна скорост, тъй като малката притегателна сила на Марс представлява твърде слаба съпротива за мощния магнит.

Едва затворили вратата на клетката зад гърба си, вече забавяхме ход, за да спрем на горната платформа.

Излязохме от малкото помещение, което замества горния край на ескалатора. Това бе място, омайващо с красотата си. В нито един от езиците на нашата планета Земя не могат да се намерят думи, с които да се опише божествената пищност на гледката пред нас.

Човек може да говори за яркочервени поляни, за дървета със стволове като от слонова кост, облени в бляскави цветове, за виещи се пътеки, постлани с рубини, смарагди, тюркоази, с диаманти; за великолепен храм от злато със стени, гравирани с необикновени рисунки. Но няма думи, които да предадат усещанията от омайните цветове, непознати на земните очи. Къде е умът или въображението, които могат да обхванат блясъка на лъчите, извиращи от хилядите скъпоценности на Барзум?

Дори моите очи, привикнали с разкоша в двореца на един марсиански джедай, бяха смаяни от великолепието на сцената.

В очите на Федора прочетох същите чувства.

— Храмът на Ису — прошепна тя повече на себе си.

В мрачната усмивка на Ксодор долавях задоволство и насмешка.

В градините се разхождаха бляскаво облечени черни мъже и жени. Между тях се движеха червени и бели робини, които задоволяваха всичките им прищевки. Принцесите и богините от дворците на външния свят и от храмовете на терните са вземани в плен именно за да се превърнат в послушни роби на черните хора.

Пътят към храма минаваше през градината. При главния вход бяхме спрени от кордон въоръжени стражи. Ксодор каза няколко думи на един офицер и те заедно влязоха в храма.

Те се завърнаха, за да съобщят, че Ису желае да види дъщерята на Матай Шанг и странното създание от друг свят, принца на Хелиум.

Поведоха ни из дълги, красиви коридори, из великолепни помещения и величави вестибюли. Най-после спряхме в една обширна зала в центъра на палата. Един от придружаващите ни офицери се приближи до голяма врата в другия край на залата. Той направи някакъв мълчалив знак, вратата се отвори и влезе друг придворен.

Доведоха ни до мястото и ни заповядаха да паднем на колене с гръб към стаята, в която скоро щяхме да влезем. След това ни предупредиха да не обръщаме глави под страх от внезапна смърт и тръгнахме заднешком.

Никога през живота си не съм изпадал в такова уничително положение и само любовта ми към Дея Торис и надеждата, че може би ще я видя отново, ме възпря да се изправа с лице към богинята на първородните и да падна мъртъв пред враговете си.

След като пропълзахме по този отвратителен начин около петдесетина метра, конвойт ни спря.

— Нека станат — чух зад себе си тънък, треперещ глас, но който е свикнал да заповяда.

— Станете! — заповяда единият от стражите ни. — Но не се обръщайте!

— Жената ми харесва — след секунди мълчание се обади тънкия глас. — Тя ще ми служи отредено време. Мъжът можете да върнете на остров Шадор, който лежи срещу северния бряг на морето на Омен. Нека жената се обърне и погледне Ису, като знае, че онези от низшите раси, които съзрат светостта на нейното лъчезарно лице, преживяват в слава само една година.

Наблюдавах Федора с края на очите си. Тя беше смъртно пребледняла. Обърна се много бавно, като че ли притегляна от невидима, но неотразима сила. Стоеше съвсем близо до мен, така близо, че голата ѝ ръка докосна моята.

Не можех да видя лицето на момичето, когато погледът му се спря за първи път върху върховното божество на Марс, но почувствах чрез ръката тръпките, които разтърсваха тялото му.

Трябва да е ослепително красива, помислих си аз, щом предизвика такова вълнение в душата на една блестяща хубавица, каквато е Федора, дъщерята на Матай Шанг.

— Жената нека остане. Мъжа махнете. Вървете!

Така каза Ису и тежката ръка на офицера падна върху рамото ми. Съгласно неговите инструкции аз отново се отпуснах на колене и запълзях обратно.

Моята първа аудиенция завърши, но откровено казано, не бях много поразен освен от смешното положение, в което бях изпаднал аз, пълзейки по ръце.

Щом излязохме от стаята, вратата се затвори и ми заповядаха да се изправа. Ксодор дойде и ние заедно тръгнахме към градината.

— Ти спаси живота ми тогава, когато лесно можеше да го отнемеш — каза той. — Затова аз ще ти помогна, ако мога. Ще се опитам да направя живота ти тук по-поносим, но твоята съдба е неизбежна. Не бива да храниш надежда за завръщане във външния свят.

— И каква ще бъде моята съдба? — попитах аз.

— Това зависи главно от Ису. Дотогава, докато тя не изпрати за теб и не открие лицето си, можеш с години да живееш в по-леко робство, каквото ще опитам да уредя.

— Защо ще изпраца за мен?

— Тя често използва хората от по-низши раси за забавление. Такъв боец като теб би бил хубаво зрелище при месечните обреди в храма. Там хора се хвърлят срещу хора и животни за удоволствие на Ису и за попълване на запасите й.

— Тя наистина яде човешко месо?

Не бях ужасен, защото придобитото ми знание за Свещените терни ме беше подготвило психически за всичко дори и в това недостъпно място, където животът се диктуваше от едно-единствено всемогъщество. Едно място, където векове сляп фанатизъм и самообожаване са изкоренили всички естествени човешки инстинкти, които расата някога е притежавала.

Това бяха хора, пияни от власт и успех. Те гледаха на другите обитатели на Марс така, както ние, земните, гледаме на животните в полето и гората. Защо тогава да не се хранят с месото на по-низшите, чийто живот и характер разбират не повече, отколкото ние усещанията и природата на тези, които колим на трапезите си?

— Тя се храни само с месото на най-добрите представители на Свещените терни и червените барзумианци. Останалите идват на

нашите трапези. Обикновените животни засищат робите. Но Ису яде също и други деликатеси.

Тогава не схванах, че в последните си думи той влага особено значение. Мислех, че границата на вампирството бе достигната в излагането на божественото ѝ меню. А имаше още много да уча за дълбините на жестокостта и животинските страсти, до които чувството за всемогъщество може да доведе своя господар.

Бяхме стигнали до последната стая, водеща в градината, когато ни настигна един офицер.

— Ису още веднъж ще види този човек — каза той. — Момичето ѝ разказа за удивителната му красота и храброст, за силата, с която е убил седмина от първородните.

При тези думи офицерът хвана Ксодор и го привърза с ремъците си. Ксодор изглеждаше обезпокоен. Не му хареса мисълта, че богинята е научила за позорното му поражение.

Той се обърна безмълвно и ние последвахме офицера отново до затворената врата пред залата за аудиенции на Ису, богинята на вечния живот.

Церемонията на влизането бе повторена. Отново гласът на Ису ми заповяда да стана. Няколко минути всичко бе тихо като в гроб. Очите на божеството ме изучаваха. Тишината бе нарушена от напевния ѝ тон, повтарящ думите, които в продължение на векове са определяли съдбата на неизброимите жертви.

— Нека човекът се обърне и погледне Ису, като знае, че онези от по-низшите раси, които съзрат светостта на нейното лъчезарно лице, преживяват в слава само една година.

Аз се обърнах, както ми бе наредено, очаквайки такова зрелище, каквото може да бъде за душата на смъртните откриването на божествената красота.

Видях плътна редица от въоръжени хора между мен и една естрада, върху която се крепеше голям престол от гравирано сорапусово дърво. На него седеше черно женско същество, очевидно много старо. По сбръчкания му череп не бе останал нито един косъм. От устата се подаваха единствено два големи пожълтели зъба. От двете страни на ястребовия нос очите горяха от дълбините на хлътналите орбити. Кожата на лицето беше нарязана и свита в стотици дълбоки бръчки. Сгърченото, малко тяло предизвикваше отвращение.

Изгънелите ръце и крака, прикрепени към този труп, приличащ на разкривен корем, довършваха „святото видение на нейната лъчезарна красота“.

Тя бе заобиколена от множество робини. Между тях погледът ми откри и Федора — бяла и тръпнеща.

— Този ли е човекът, който е убил седмина от първородните и с голи ръце е пленил датор Ксодор? — попита Ису.

— Този е, най-сладко видение на божествената красота — отговори офицерът, който стоеше до мен.

— Доведете датор Ксодор — заповяда тя.

Въведоха Ксодор и богинята впи в него малките си злобни очи.

— И ти си датор на първородните? — изписка Ису. — За безчестието, което си нанесъл на безсмъртната раса, ще бъдеш понижен в чин, по-долен и от най-нисшия. Не ще бъдеш вече датор, а роб на робите и завинаги ще служиш на низшите, които работят в градините на Ису. Снемете снаряжението му. Страхливците и робите не носят украшения.

Ксодор стоеше изправен неподвижно. Нито един мускул не трепна върху лицето му, нищо не помръдна гигантската му фигура, когато войникът от стражата грубо сваляше пищните му украшения.

— Махай се! — изпищя разярената старица. — Махай се, но вместо в светлината на градините на Ису ти ще служиш като роб на този роб, който те е победил, в затвора на остров Шадор в морето на Омен. Махнете го от погледа на божествените ми очи.

Ксодор се обърна бавно и с високо вдигната глава напусна стаята. Ису потъна в някакъв изход.

Нейните последни думи към мен бяха:

— Засега ти ще бъдеш отведен в Шадор. По-късно Ису ще види как умееш да се биеш. Върви!

Федора изостана от свитата на богинята и когато тръгнах да последвам стражата си, тя се завтече към мен.

— О, не ме оставяй в това ужасно място — замоли ме момичето. — Забрави думите, които ти казах, принце мой. Само ме вземи със себе си. Искам да споделя затворничеството ти в Шадор — думите й ме заливаха в несвързан и развълнуван поток. — Ти не разбра честта, която ти отдадох. Между терните не съществува женитба, както и между по-низшите видове от външния свят. Но ние бихме могли да

живеем завинаги заедно в любов и щастие. И двамата видяхме Ису и след година ще умрем. Нека поне това време изживеем заедно в щастието, полагащо се на осъдените.

— За мен наистина е трудно да те разбера, Федора — отговорих ѝ, — но и за теб е мъчително да схванеш мотивите, обичаите, социалните закони, които ме ръководят в поведението, мислите и постъпките. Аз не желая да те наскърбявам, нито подценявам честта, която си ми отдала, но желанията ти не могат да се изпълнят. Въпреки нелепата вяра на хората от външния свят, на Свещените терни или на абаносовите първородни аз не съм мъртъв. Докато живея, моето сърце ще тупти само за една жена — Несравнимата Дея Торис, принцесата на Хелиум. Когато смъртта ме настигне и сърцето ми спре, аз наистина не зная какво ще стане след това. Мъдростта ми не е по-малка от тази на Матай Шанг, господар на живота и смъртта върху Барзум, или на Ису, богинята на вечния живот.

Този път в напрегнатите очи на Федора не видях гняв, а само трогателния израз на безнадеждната скръб.

— Аз не разбирам — каза тя и с плавни стъпки се отправи към вратата, през която бе минала Ису със свитата си.

Миг по-късно момичето изчезна от погледа ми.

ГЛАВА X

ОСТРОВ ШАДОР

Във външната градина, докъдето стражите ме придружаваха, намерих Ксодор, заобиколен от тълпа черни благородници. Те го подиграваха и хулеха, мъжете го пляскаха по лицето, а жените плюеха върху му.

Моето появяване отклони вниманието им.

— А, ето го и съществото, което надви и върза великия Ксодор с голи ръце — извика един мъж. — Нека видим как е станало това.

— Нека върже Турид — предложи красива млада жена. — Турид е благороден датор и нека покаже на кучето какво значи да имаш насреща си истински човек.

— Турид, Турид! — викаха всички заедно.

— Той е тук — каза някой.

Обърнах се по посока на гласа и видях едър, черен мъж, отрупан с блестящи украшения и оръжие, който вървеше с благородна и смела походка.

— Какво има? Какво искате от Турид?

Разказваха му един през друг. Турид се обърна към Ксодор със святкащ гневен поглед.

— Калот! — извика той. — Никога не съм мислил, че носиш сърце на соран в изгнилите си гърди. Често си ме побеждавал със съветите си пред Ису. Но сега, в полето на войната, където хората се мерят истински, твоето червиво сърце разкрива раните си пред целия свят. Калот! Аз те ритам с крака си — и той понечи да удари Ксодор.

Кръвта ми кипна, още докато наблюдавах как тълпата се отнася към този силен човек само защото е загубил благоволенieto на Ису. Не обичах Ксодор, но природата ми не издържа на подлата несправедливост. Под напора на разбунтуваната ми кръв бях готов да направя нещо, което никога не бих сторил след разумно обмисляне.

Стоях близо до Ксодор, когато Турид вдигна крака си. Опозореният датор бе неподвижен като изваяна статуя. Той бе готов да

поеме всички оскърбления и укори от бившите си другари и да ги донесе с мъжествен стоицизъм.

Но когато кракът на Турид се размаха, аз му нанесох болезнен удар в глезена, спасяващ Ксодор от нов позор.

Настъпи напрегнато мълчание, после Турид се хвърли към гърлото ми, както Ксодор бе направил в кабината на кораба. Резултатът беше същият. Аз се извих под протегнатите ръце и когато той прелетя към мен, нанесох страшен удар в челюстта му.

Грамадният човек се завъртя, коленете му се подгъваха и той се строполи в краката ми.

Черните хора гледаха изумени. Най-напред към неподвижното тяло на гордия датор, лежащо в рубиновия прах на алеята, после към мен — невярващи и стреснати.

— Вие искахте да завържа Турид — извиках им аз. — Гледайте!

Наведох се към простряната фигура, изтръгнах ремъците от нея и завързах здраво ръцете и краката.

— А сега, каквото направихте с Ксодор, направете го и с Турид. Занесете го на Ису, завързан в собствените му ремъци, за да види с очите си, че между вас сега има един по-велик от първородните.

— Кой си ти? — попита шепнешком жената, която първа спомена името на Турид.

— Аз съм гражданин на два свята, капитан Джон Картър от Вирджиния, принц на династията на Гардос Морс, Джедай на Хелиум. Занесете този човек на вашата богиня и ѝ предайте, че както се справих с Ксодор и Турид, така ще направя и с най-мощния от нейните датори. С голи ръце, с меч или с кинжал, аз викам цвета на нейните воини на бой.

— Хайде — каза нетърпеливо офицерът, който ме конвоираше за Шадор. — Моите заповеди са неотменими, не трябва да се бавим. Ксодор, тръгвай с нас.

В тона, с който офицерът се обърна към двама ни, имаше по-малка доза неуважение. Очевидно не изпитваше първоначалното презрение към другаря си, след като бе видял с каква лекота се справих с мощния Турид.

Че неговият респект от мен бе по-голям, ако изобщо такъв можеше да предизвика един роб, се виждаше и от поведението му през

останалата част от пътуването ни — той вървеше винаги зад мен с изваден меч в ръка.

Връщането ни в морето на Омен премина без произшествия. Ние се спуснахме надолу по шахтата с помощта на същата клетка, която ни бе отнесла на повърхността. Влязохме в подводницата и се гмурнахме в тунела, дълбоко под горния свят. Пътят ни се повтори — стигнахме до басейна, при който най-напред се запознахме с удивителните проходи от Омен до храма на Ису.

От подводницата бяхме прехвърлени на малък крайцер, който да ни отведе към далечния остров Шадор. На него се издигаше малка каменна тъмница и стража от пет-шест черни воители. Церемонията по затварянето ни беше кратка. Един от пазачите отвори вратата на затвора с голям ключ и щом влязохме, ключалката рязко щракна. Този звук отново породил в мен онова чувство на безнадеждност, което за първи път изпитах в залата на мистериите в Златните скали, под градината на Свещените терни.

Тогава с мен бе Тарс Таркас, а сега бях ужасно самотен поне що се отнасяше до приятелска компания. Замислих се за съдбата на великия Тарс и красивото момиче Тувия. Дори и да са избягали по някакво чудо и да са приети от приятелски народ, каква надежда за помощ можах да храня дори и да знам, че те с готовност биха ми я дали, ако това е във властта им.

Едва ли знаеха къде се намирам и какво е състоянието ми, защото никой в целия Барзум не е сънувал място като това. Нито бих се възползвал от помощта им дори и да разполагаха с точните координати на моя затвор, защото кой би се надявал да проникне до това подземно море при тази силна и непобедима флота на първородните. Наистина моето положение изглеждаше съвсем безнадеждно.

Но трябваше да използвам всяко обстоятелство. Отърсих от себе си мрачното отчаяние, парализиращо мислите ми. Започнах с поглед да изследвам затвора си.

Ксодор седеше с наведена глава на ниска каменна скамейка, поставена почти по средата на стаята. Той не бе проговорил, откакто напуснахме залата на Ису.

Постройката бе без покрив и стените се издигаха високо над нас. В центъра им имаше малки прозорци. Тъмницата бе разделена на

множество стаи чрез високи прегради.

Стаята, в която ни настаниха, беше празна, но двете врати, водещи към други помещения, бяха широко отворени. Минах през много от стаите, всичките празни, докато най-сетне в последната намерих младо, червено марсианско момче, заспало върху каменната скамейка.

Освен нас то бе явно единственият затворник. Наведох се над него и с интерес го разгледах. От лицето му лъхаше нещо особено, което не можех да определя. Чертите на момчето бяха правилни и извънредно красиви. Пропорциите на тялото му поразяваха със съвършената си грациозност. Кожата на лицето бе по-светла, отколкото на обикновените червени хора, но то беше типичен представител на тази красива раса.

Не го събудих, защото сънят в тъмницата е безценно благо. Виждам съм хора в затворите, които се превръщат в яростни животни, лишени от няколко часа скъпоценен сън.

Когато се завърнах в килията, намерих Ксодор в същото положение, в което го бях оставил.

— Ей, човече — извиках аз, — няма полза от унилото ти настроение. Не е позорно да си победен от Джон Картър. Лекотата, с която надвихме Турид, не те ли убеди? Ти бе и свидетел на битката с тримата твои другари в кабината на кораба ти.

— Защо не ме уби тогава?

— Хайде! — казах му аз. — Има още надежда. Ние не сме мъртви. И двамата сме опитни бойци. Защо не си върнем свободата?

Той ме гледаше с неверие.

— Ти не знаеш какво говориш. Ису е всемогъща. Ису е всезнаеща. Тя и сега чува твоите думи. Тя чете мислите ти. Светотатство е дори да сънуваш, че нарушаваш заповедите ѝ.

— Говориш глупости, Ксодор.

— Проклятието на Ису ще падне върху теб — скочи ужасен Ксодор. — Сега ще се строполиш на земята, сгърчен в предсмъртна агония.

— Вярваш ли в това? — запитах го аз.

— Разбира се, та кой би се осмелил да се съмнява?

— Аз се съмнявам. И нещо повече — аз отричам. Слушай, Ксодор, ти казваш, че тя знае дори мислите ми. Червените хора

притежават тази способност от векове. Обладават и една друга чудесна способност. Те могат да затварят ума си така, че никой не може да проникне в мислите им. Аз научих първата тайна преди много години. Втората не ми бе нужна, защото никой в целия Барзум не може да узнае какво става в секретните камери на моя мозък.

Вашата богиня не може да чете мислите ми. Нито може да прочете твоите, когато не си пред погледа ѝ, освен ако ти не искаш. Ако тя бе способна на това, струва ми се, че нейната гордост щеше да понесе жесток удар, когато я погледнах за първи път при заповедта ѝ да „лицезра светото видение на нейното лъчезарно лице“.

— Какво искаш да кажеш? — едва успях да чуя неговия уплашен, шепнещ глас.

— Искам да ти кажа, че тогава си помислих за нея като за най-отблъскващото и злобно създание, което някога са виждали очите ми.

За миг ме погледна ужасен и после с вика „богохулник“ се хвърли отгоре ми.

Не исках да го удрям отново, нито бе нужно, защото, невъоръжен, той бе съвсем безопасен.

Стиснах лявата му китка с едната си ръка и прехвърляйки свободната си над рамото му, го улових под брадата с лакът и го извих назад.

Той увисна през мен и ме загледа с немощна ярост.

— Ксодор — казах аз, — нека бъдем приятели. Цяла година може би ще бъдем принудени да живеем заедно в тесните граници на тази малка стая. Съжалявам, че те оскърбих, но не можех и да помисля, че човек, пострадал от жестоката несправедливост на Ису, може да я смята за божествена.

Ще ти кажа още няколко думи, Ксодор, не с намерение да нараня чувствата ти, а по-скоро да те накарам да вярваш, че докато живеем, ние сме арбитри на съдбата си, а не някой бог.

Ису, както виждаш, не ме повали мъртъв, нито спаси своя верен Ксодор от лапите на неверника, хвърлящ клевети върху божествената ѝ красота. Не, Ксодор, вашата Ису е една простосмъртна стара жена. Вън от нейните ръце, тя не може да ти стори нищо...

С твоето знание за тази странна земя, с моето за външния свят, при такова владееие на бойното изкуство трябва да сме в състояние да си извоюваме пътя към свободата. Дори и да умрем, нашата памет ще е

светла. Това е много по-добре, отколкото да останем да живеем в робски страх и да бъдем унищожени от една жестока и несправедлива тиранка — наричай я богиня или простосмъртна, както искаш.

Аз изправих Ксодор на краката му и го пуснах. Той не поднови нападението си, нито проговори. Отиде до скамейката, отпусна умореното си тяло и часове наред остана вгълбен в мислите ся.

Не след дълго чух лек шум от съседните отделения и скоро видях червения марсиански младеж, втрещен и напрегнато в нас.

— Каор — извиках аз поздрава на червените марсианци.

— Каор — отговори той, — какво правите тук?

— Чакаме смъртта си, струва ми се — отговорих му аз.

— И аз също. Моята ще дойде скоро. Аз видях лъчезарната красота на Ису преди близо една година. За мен и досега си остава изненада това, че не паднах, поразен от смъртта, още при първия си поглед върху отвратителното създание. А нейният корем? Прадядо да ми е свидетел — никога не съм виждал по-комична фигура в цялата вселена. И за нищо на света не мога да проумея как могат да наричат такова нещо Богиня на вечния живот, Богиня на смъртта, Майка на близката луна и още петдесетина други всевъзможни титли.

— Как попадна ти тук? — попитах го.

— Много просто. Летях сам в един малък, въздушен разузнавателен кораб далеч на юг, когато ми дойде блестящата идея да потърся загубеното море на Корус, което според традицията е близо до Южния полюс. Трябва да съм наследил от баща си бясната страст към приключенията, както и една кухня в мозъка, където би трябвало да стои почитанието.

Бях стигнал до териториите на вечния лед, когато една от перките се повреди и аз се спуснах на повърхността, за да отстраня аварията. Преди да усетя, въздухът потъмня от машини и стотина от тези първородни дяволи наскачаха наоколо ми.

Те се спуснаха върху мен с извадени мечове, но преди да падна под тях, някои опитаха стоманата на бащиния ми меч и аз им се отплатих така, както би се харесало на баща ми, ако беше жив да види боя.

— Баща ти е мъртъв?

— Той умря, преди да се счупи черупката, за да изляза на този чудесен свят. Освен скръбта, че нямах честта да видя никога баща си,

бях много щастлив. Моето единствено страдание идва от мисълта за майка ми, която преди това десет години оплакваше баща ми.

— Кой е баща ти? — попитах момчето.

Той щеше да ми отговори, ако външната врата на килията не се отвори и един снажен пазач влезе и му заповяда да отиде в стаята си. Когато момчето излезе, вратата тежко се заключи.

— Желанието на Ису е вас двамата да ви държим в една стая — каза стражата. — Този страхлив роб трябва да ти служи добре — посочи към Ксодор с едно махване на ръката си. — Желанието на Ису е да го позориш и измъчваш, колкото можеш.

При тези думи той ни остави.

Ксодор все още стоеше с лице, заровено в дланите. Приближих се до него и поставих ръката си на рамото му.

— Ксодор — казах му аз, — ти чу заповедите на Ису, но не бива да се страхуваш, че ще се опитам да ги изпълня. Ти си храбър човек, Ксодор. Твоя работа е, ако искаш да бъдеш унижаван и мъчен. Но ако съм на твое място, бих проявил мъжеството си и бих се борил с враговете си.

— Аз дълго и дълбоко мислих, Джон Картър — отвърна той, — върху идеите, които ми даде. Малко по малко сравнявах нещата, за които ти говори и които преди няколко часа звучаха богохулствено за мене. Но за тях аз никога не смеех да мисля в отминалия си живот от страх да не си навлека гнева на Ису.

Сега аз вярвам, че тя е една измама и че не е повече божествена от теб или мен. Готов съм да призная и нещо повече — първородните не са по-висши от Свещените терни, нито Свещените терни — по-свети от червените хора.

Цялата система на нашата религия е основана на суеверната вяра в лъжи, натрапени през вековете от онези над нас, чиято лична облага и възвеличаване ние трябва да вярваме така, както те искат.

Готов съм да захвърля оковите, които са ме държали вързан. Готов съм да плюя на самата Ису, но каква полза от това? Без значение е дали първородните са богове или простосмъртни, те са една мощна раса и те тъй здраво ни държат в ръцете си, сякаш сме мъртви. Няма спасение.

— Аз съм се спасявал от много по-лоши положения в миналото, приятелю, и докато съм жив, надеждата, че ще избягам от острова

Шадор и морето на Омен, не ще ме напусне.

— Но ние не можем да избягаме дори от четирите стени на тъмницата — настояваше Ксодор. — Пипни този кремък — извика той, като удари здравата скала около нас. — И погледни тази полирана повърхност. Никой не би могъл да се задържи по нея, за да стигне върха.

— Това е най-малкото от нашите препятствия, Ксодор — усмихнато му отвърнах. — Аз гарантирам, че ще се изкача по стената и ще те взема със себе си, ако ти ми помогнеш със знанието си за тукашните обичаи, за да определя най-доброто време за опита, и ме доведеш до шахтата, която води от купола на това подземно море до светлината и чистия въздух горе.

— Нощта е най-подходящото време. Тя ще подкрепи малкия шанс, който имаме, защото тогава всички спят и само един дремещ часовой пази по върховете на бойните кораби. На крайцерите и по-малките машини не дежурят стражи. Наблюдателите върху големите следят за всички наоколо. Сега е нощ.

— Но — възкликнах аз — не е тъмно! Как може да бъде нощ?

Ксодор се усмихна дружелюбно.

— Ти забравяш, че сме дълбоко под земята. Тук никога не прониква светлината на слънцето. В лоното на Омен не се отразяват никакви луни и звезди. Фосфоресциращата светлина, която виждаш да изпълва този голям, подземен свод, излиза от скалите, образуващи купола. В Омен е винаги така.

В отредения в горния свят час на нощта хората тук също спят, но светлината остава.

— Това ще направи бягството ни по-трудно — казах аз. — Но какво ли удоволствие има в правенето на лесни работи?

— Нека поспим тази нощ — предложи Ксодор. — Когато се събудим, може да измислим истински добър план.

Ние легнахме върху твърдия каменен под и заспахме със съня на смъртно уморени и изтощени хора.

ГЛАВА XI

КОГАТО АДЪТ СЕ РАЗТВОРИ

Рано на следващата сутрин Ксодор и аз започнахме работа върху нашия проект за бягство. Първо го накарах да скицира върху каменния под на килията една толкова точна карта на южните полярни области, колкото позволяваха грубите инструменти, с които разполагахме — една тока от моето снаряжение и острия ръб на скъпоценния камък, принадлежащ на Сатор Трог.

По тази карта пресметнах най-общо посоката към Хелиум и разстоянието, на което той отстоеше от изхода на Омен.

После го накарах да начертае и карта на Омен, като посочи ясно положението на Шадор и на отвора в купола, водещ към външния свят.

Аз заучавах тези карти, докато не се запечатиха неизличимо в паметта ми. От Ксодор научих и длъжностите и навиците на стражата, която патрулира около острова. През часовете, отредени за сън, само един воин пази. Той се разхожда по една пътека, която обикаля затвора на разстояние около тридесет метра.

— Ходът на часовете е много бавен — обясни Ксодор — и са нужни близо десет минути, за да направят обиколката си.

Това означаваше, че всяка стена на затвора остава непазена в продължение на пет минути.

— Сведенията, които искаш от мен — продължи Ксодор, — ще ти бъдат по-полезни, след като излезем навън. Нищо от това, за което си попитал, няма решаващо значение за първата ни и основна работа.

— Ние ще излезем много лесно — отговорих му аз. — Остави това на мен.

— Кога ще опитаме?

— Още през първата нощ, когато до брега на острова спре някой малък кораб.

— Но как ще узнаеш, че близо до Шадор е спрял кораб? Прозорците са много високо.

— Не толкова много, приятелю! Погледни!

С един скок аз се озовах горе до решетките на прозорците и хвърлих бърз поглед навън.

Множество малки кораби и два големи бойни лежах в водите около Шадор.

„Тази нощ“, помислих аз и тъкмо се обръщах към Ксодор, когато без предупреждение вратата на килията се отвори и влезе един от пазачите ни.

Ако ме бе видял, шансовете ни за бягство щяха да се стопят, защото сигурно ме очакваше оковаване във вериги. Но те нямаха представа за удивителната подвижност на моите мускули.

Човекът бе застанал с гръб към мен. А един метър по-нагоре бе краят на преградната стена, отделяща нашата килия от съседната.

Това бе единствената ми възможност да избегна откриването ми.

Ако пазачът се обърнеше, бях загубен. Не можех да се спусна незабелязано долу, защото той стоеше съвсем близко.

— Къде е белият човек? — извика той. — Исус заповяда да го доведе — пазачът огледа цялата килия.

В това време аз се изкатерих по желязната решетка на прозореца, стъпих здраво върху перваза с единия крак и скочих през преградната стена.

— Какъв беше този шум? — чух плътния глас на черния пазач, когато при скока металът на снаряжението ми се удари в каменната стена. Притаих се на пода.

— Къде е белият роб? — отново попита пазачът.

— Не зная — отговори Ксодор, — той беше тук, когато ти влезе. Не съм му пазач. Търси го.

Черният изръмжа нещо и после чух шума от отключването на врата и отдалечаващи се стъпки. Повторих действията си и се спуснах в килията до учудения Ксодор.

— Виждаш ли сега как ще избягаме? — казах му шепнешком.

— Аз виждам само как ти можеш, но все още не разбирам как аз ще мина през тези стени. Не ще мога да ги прескоча като теб.

Чувахме пазача да ходи от килия в килия. После отново влезе в нашата. Когато очите му се спряха върху мен, те едва не изскочиха от орбитите си.

— В името на черупката на моя пръв пралядо! — изрева той. — Къде беше?

— Аз съм в затвора, откакто ме доведоха тук вчера — отговорих аз. — Бях в тази стая и когато ти влезе. По-добре се погрижи за зрението си.

Той ме гледаше със смесено чувство на ярост и облекчение. После ме изведе навън.

Попаднахме сред групата на другите пазачи. С тях беше и червеният марсиански младеж.

Пътешествието, което бях направил предния ден до храма на Ису, се повтори. По време на пътуването стражите ни държаха разделени с момчето, така че не можахме да продължим разговора, прекъснат през нощта.

Мисълта за очите на младия човек ме преследваше постоянно. Къде ли съм го виждал по-рано? Имаше нещо много познато във всяка негова черта, в стойката му, в начина на говорене, в жестовете му. Можех да се закълна, че го познавам, но знаех с абсолютна сигурност, че никога не съм го срещал преди.

Когато стигнахме градините на Ису, бяхме отведени не към храма, а в срещуположната посока. Пътят извиваше през красиви паркове и стигаше до грамадна стена, извисяваща се около четиридесет метра нагоре.

Масивните врати водеха към една малка равнина, заобиколена със същите пищни гори, които вече бях виждал в основата на Златните скали.

Тълпи черни хора вървяха в нашата посока и с тях се смесваха моите стари познайници — растителните хора и големите бели маймуни.

Дивите животни се движеха из тълпата, както ни спохождат кучета. Ако се изпречеха на пътя, черните ги изтласкваха грубо настрана, удряха ги с тъпата част на меча и те се свиваха уплашено.

Скоро стигнахме и до целта на пътуването — един голям амфитеатър, разположен на отвъдния край на равнината и на около километър от градските стени.

Черните хора нахлуха през тежка сводеста врата, за да заемат местата си, докато стражата ни отведе до малък вход, близо до единия край на постройката.

Преминахме в неголямо оградено място, под пейките за сядане. Там заварихме няколко други затворници и техните пазачи. Те бяха

оковани във вериги, но изглеждаха достатъчно изплашени от многобройната стража. Всеки опит за бягство бе изключен.

Довели ни вече на сигурно място, нашите пазачи намалиха бдителността си. Имах възможност да се доближа до червения марсиански младеж, към когото изпитвах необяснимо влечение.

— Каква ли е целта на това събиране? — заговорих го аз. — Дали не ще се бием за развлечение на първородните, или ни очаква нещо по-лошо?

— Това е част от месечните обреди на Ису — отговори той, — при които черните хора измиват греховете от своите души в кръвта на жертвите си от външния свят. Ако случайно бъде убит някой черен, това е доказателство за неговата невярност към Ису — непростим грях. Ако оцелее в боя, той се смята оправдан завинаги.

Формите на битката са различни. Неколцина от нас могат да бъдат изправени срещу толкова или два пъти повече черни борци. Или поединично ще се бием с диви животни, или с някой от най-прочутите черни воители.

— И ако излезем победители — попитах аз, — какво тогава — свобода?

Момчето се засмя.

— Свобода, наистина! Единствената свобода за нас е смъртта. Онзи, който влезе веднъж във владенията на първородните, не излиза никога. Ако излезем способни борци, позволява ни се да участваме често в ритуалните битки. А ако не сме силни — той сви рамене, — рано или късно умираме на арената.

— Ти често ли си се бил?

— Много често — отговори той. — Това е единственото ми удоволствие. Донесъл съм смъртта на около стотина черни дяволи през близо едногодишното си участие в обредите на Ису. Майка ми би била много горда само ако можеше да знае как съм съхранил бащините традиции в бойното изкуство.

— Баща ти трябва да е бил силен и могъщ воин? — казах аз. — По мое време познавах повечето от бойците на Барзум. Сигурно съм познавал и него. Кой беше той?

— Баща ми е...

— Хайде, калоти! — извика грубият глас на един пазач. — На касапницата! — и ние бяхме изблъскани по грубия наклон, водещ до

камерите, под които се излизаше на арената.

Амфитеатърът подобно на всички, които съм виждал на Барзум, бе построен в голям изкоп. Само най-високите места за сядане, които образуваха ниската стена, заобикаляща арената, бяха над нивото на земята. Самата арена бе дълбоко под повърхността.

Под най-долната редица седалки имаше няколко мрежести клетки. Затвориха ни в тях. За съжаление с моя млад приятел не попаднахме заедно.

Срещу моята клетка бе тронът на Ису. Ужасното същество смешно клечеше, заобиколено от стотина робини, залети от блясъка на скъпоценните си накити. Пищни платове с отънъците на много цветове и избродирани със странни рисунки образуваха меката настилка на платформата.

От четирите страни на трона и няколко метра под него бяха строени три гъсти редици от тежковъоръжени войници. Пред тях стояха висшите сановници на това лъжливо небе — блестящо украсени черни мъже, носещи знака на своя чин, поставен в златни кръгове върху челата.

От върха до дъното си амфитеатърът бе покрит с огромна маса човешки същества. Всеки един от множеството — мъж или жена, — бе облечен в чудесно изработено снаряжение на своя чин или на своя род. До всеки черен стоеше чинно по един или повече роби — пленници от владенията на черните или от външния свят. Всички черни са „благородници“. Между първородните няма низши. Дори и най-нискостоящият войник е бог и има роби, които му служат.

Първородните не работят. Мъжете воюват — това е свещена привилегия и дълг, да се бият и умират за Ису. Жените не вършат абсолютно нищо. Робите ги мият, обличат, хранят. Дори някои имат роби да говорят вместо тях — видях една жена, която седеше по време на церемонията със затворени очи, докато робинята разказваше какви събития се разиграват на арената.

Първото събитие на деня бе честването на Ису. То означаваше край за онези бедни нещастници, които бяха видели „божествената“ красота на Ису преди една година. Това бяха десет красиви мъже от гордите дворци на мощните джедаи и от храмовете на Свещените терни. Те бяха служили цяла година в свитата на богинята. Днес те

трябваше да платят цената на божественото предпочитание с живота си. А утре ще красят трапезите на дворецовите сановници.

На арената заедно с висок черен човек излязоха няколко млади жени. Той ги разгледа внимателно, опипа телата им и избра една между тях, която заведе пред трона на Ису. Отправи няколко думи към богинята. Ису кимна с глава. Човекът повдигна ръцете над главата си в знак на поздрав, хвана момичето за китката и грубо я извлече през малка врата под престола на богинята.

— Ису ще вечеря добре тази нощ — каза един затворник до мен.

— Какво искаш да кажеш?

— Това бе нейната вечеря, която старият Табис отнесе в кухнята. Нима ти не забеляза как той избра най-здравата и най-добре сложената?

Проклех чудовището, седящо срещу нас на пищния си трон.

— Не се дразни — каза другарят ми по съдба, — ако поживееш още месец сред първородните, ти ще видиш много по-лоши неща.

Обърнах се и видях как вратата на една от близките клетки се отвори и три бели маймуни с рев изскочиха на арената. Момичетата се свиха уплашени в центъра на ограденото пространство.

Едното падна на колене и умолително протегна ръце към Ису. Но отвратителното същество само се наведе напред в сладостно очакване на предстоящото развлечение. Маймуните тръгнаха към групата от ужасени момичета и с демонска ярост и жестокост се нахвърлиха върху тях.

Обзе ме бесен гняв. Подлостта на пианите от власт създания, чийто злобен ум бе измислил такива страшни форми на мъчение, събуди до краен предел мъжеството и храбростта ми и пред очите ми заплува кървавочервената мъгла, която обикновено вещаеше смъртта на враговете ми.

Пазачите лениво стояха пред незамрежената врата на клетката, ми. Наистина, каква нужда от мрежа, за да се опазят тези бедни жертви. Никой от тях не би се устремил към арената, отредена по волята на боговете за смъртно ложе.

Само един мой удар търколи черния в безсъзнание. Грабнах меча му и изскочих. Два мощни скока бяха достатъчни за моите тренирани мускули да ме отнесат до центъра на постланата с пясък арена.

В големия амфитеатър се възцари гробно мълчание. После от клетките на осъдените се разнесоха бурни викове. Моят дълъг меч изсвири във въздуха и главата на една голяма маймуна падна в праха пред краката на момичетата.

На сърдития рев на зрителите от трибуните отговориха радостните викове на затворниците от клетките. С края на очите си видях двадесетина пазачи да хукват към мен. Зад тях от клетките изскочи една фигура. Това бе марсианският младеж, чиято личност все повече и повече ме интересуваше.

За миг се спря пред останалите клетки и издигна меч.

— Елате, мъже от външния свят! — извика той. — Нека умрем като достойни воители и заедно с този непознат мъж да превърнем днешното честване на Ису в пир на отмъщението, което ще отеква през вековете и ще накара черните хора да се смразяват от страх при всеки нов обред на Ису. Елате! Стойките извън клетките ви са пълни с оръжие.

В отговор на неговия зов гръмовният вик на затворените червени хора разцепи въздуха. Вътрешните пазачи паднаха под напора на ревящите тълпи и клетките избълваха своите обитатели, жадни за отмъщение.

Външните стойки бяха оголени от мечовете, за да могат затворниците да влязат в бой.

Докато нападащите пазачи бяха все още далеч, главите на няколко големи маймуни паднаха под удара на меча ми. Зад гърба ми останаха младите момичета, които трябваше да спася от жестоката участ. Исках така да се отплатя за всички жертви, че дълго да бъде помнен в земята на първородните.

Удивителната бързина, с която младият червен мъж догонваше пазачите, ме изуми. Такава удивителна ловкост и гъвкавост на мускулите и тялото не бях виждал у никой марсианец и можеха да се сравнят единствено с тези на земните хора.

Устремът на нападението му хвърли в ужасна паника стражите — те се почувстваха като попаднали в капан.

От време на време в последвалата бърза борба долавях блясъка на неговия меч и движенията на младото тяло от стоманени мускули, което изпълваше сърцето ми с необяснимо вълнение и силна гордост.

По красивото лице на момчето играеше мрачна усмивка — язвително предизвикателство към враговете. В изкуството му да се бие откривах черти, подобни на онези, които винаги са отличавали и мен самият в полето на честта.

Това далечно сходство ме накара да заобичам повече младия марсианец, а страхът, който всяваше мечът му сред черните войници, ме изпълваше с дълбока почит.

Аз воювах така, както хиляди пъти преди това — с хитрост и ловкост избягвах ударите на неприятелите, което ми позволяваше изневиделица да атакувам, за да забия острието на оръжието си в сърцето или гърлото на някой от тях.

Едно голямо отделение от личната стража на Ису бе насочено към арената. То се впусна напред с бесни викове, но срещу него от всички страни застанаха въоръжените затворници.

В разстояние на половин час като че ли се беше разтворил адът. Ние се биехме в ограденото пространство на арената сред тълпата виещи, проклинащи, опръскани с кръв демони. И до себе си винаги усещах силата на младия мъж.

Сред шума на битката успях да заповядам на затворниците да се наредят около нас в груб строй, за да защитим и опазим в центъра момичетата.

Мнозина от другарите ми паднаха мъртви, не много повече жертви дадоха враговете ни.

Десетки черни благородници, досега само зрители на това жестоко зрелище, извадиха мечовете си. Те искаха да ни унищожат с количествено надмощие.

Бързият ми поглед долови лицето на „божествената“ Ису, разкривено от гримаса на ненавист и ярост, в което обаче прочетох и изражението на смъртен страх. Нескритият ужас в малките зловни очи ме вдъхнови.

Бързо заповядах на петдесетина затворници да образуват нов, потесен кръг около момичетата.

— Останете и ги защитавайте, докато се върна!

Призовах останалите:

— Долу Ису. След мен към трона! Нека този, който най-много заслужава, да понесе отмъщението ни!

Младежът до мен пръв поде вика „Долу Ису!“, а после отвсякъде се понесе въодушевеното „Към трона, към трона!“.

Като един човек — през телата на мъртвите и умиращи врагове, ние се хвърлихме с цялата сила на гнева си. Орди от най-силните бойци на първородните се опитаха да спрат нашето настъпление. Преодоляхме ги като редица от хартиени кукли.

— Към трибуните! — извиках аз, приближавайки преградната стена на арената. Само десетина от нас бяха достатъчни за превземането на трона, защото по-голямата част от стражата на Ису воюваше долу на арената.

Затворниците се хвърлиха към пейките, прескачайки ниската ограда, е насочени към жертвите окървавени мечове.

В следващия миг целият амфитеатър се изпълни с виковете на умиращи и ранени, със звъна на оръжие и с тържествуващите възгласи на победителите.

Червеният младеж, аз и десетина други мъже си пробивахме път към подножието на престола. Останалата стража, подкрепена от висши сановници и благородници, се нареди за бой между нас и Ису, която ту изпискваше остри команди към хората си, ту изригваше проклетия върху онези, които искаха да осквернят нейната божественост. Около нея трепереха уплашените ѝ робини, не знаейки дали да се молят за нашата победа или за поражението ни. Мнозина от тях, горди дъщери на някои от най-благородните мъже на Барзум, грабнаха мечовете от ръцете на падналите и се хвърлиха върху стражата на Ису. Но, уви, скоро бяха убити — славни мъченици на една безнадеждна кауза.

Моите другари се биеха добре, но никога, откакто Тарс Таркас и аз воювахме рамо до рамо през онзи далечен горещ следобед срещу ордите на Вархун в мъртвите морски дъна, не бях виждал двама мъже да се борят с такава ярост, както младият червен марсианец и аз се бихме в този ден пред трона на Ису, богинята на смъртта и на вечния живот.

Онези, които стояха между нас и гравирания сорапусов стол, падаха един след друг под ударите на мечовете ни. Други запълваха празнината, но педя след педя, стъпка по стъпка ние си пробивахме път към целта.

„Роби, станете! Вдигнете се, роби“ — чу се мощен вик от близките седалки. Той се усили до чудовищен рев, изпълващ въздуха в

целия амфитеатър.

За момент, като че ли по обща команда, ние прекратихме боя, за да схванем значението на този зов. Отвсякъде се виждаше как робините се хвърляха срещу своите господарки с първото оръжие, попаднало им подръка. Красиви момичета високо размахваха кинжали, опръскани с кръв. Святкаха мечове, измъкнати под телата на паднали мъртъвци. Тежки украшения, превърнати в тояги — това бяха оръжията на смелите жени, — изливаха дълго набирания гняв в справедливо отмъщение, което отчасти ги възнаграждаваше за неизразимите страдания и жестокости, изживени в дългите години на робство. А онези, които не можеха да намерят друго оръжие, ловко си служеха със силните си пръсти и блестящите си зъби.

Това бе зрелище, което караше човек едновременно да изтръпва и да ликува. Ние отново се хвърлихме в боя и само нестихващият вик на жените „Вдигайте се, роби!“ говореше за продължаващата гореща битка.

Само една оредяла верига от черни мъже стоеше между нас и Ису. Нейното лице бе посиняло от ужас, от устата ѝ се стичаше пяна. Тя изглеждаше неподвижна, парализирана от страх. Останахме двамата с младия мъж. Другите паднаха мъртви. Аз самият едва не загинах от един тежък удар, но някаква ръка бе спряла моя противник в момента, когато острието на меча му вече ме докосваше. Младежът също се бе хвърлил към мен, за да забие оръжието си в тялото на един черен воин, преди той да ми нанесе повторен удар. Без тази помощ щях да загина, защото моят меч се бе вклинил в гърдите на един датор. Когато черният падна, грабнах оръжието му и през прострялото тяло срещнах очите на онзи, който ме бе спасил от първия удар. Това беше Федора — дъщерята на Матай Шанг.

— Бягай, принце мой! — извика момичето. — Безполезно е да се биеш повече. Всички на арената са мъртви. Всички, които нападнаха трона, са убити. Останахте само вие двамата с младия мъж. Между пейките все още има ваши бойци, но и те се предават. Чуй — и бойният вик на жените едва се чува, защото са малко. Срещу всеки един от вас ще се изправят хиляди черни от земите на първородните. Бягай към изхода за морето на Корус. Ти може би ще успееш да стигнеш Златните скали и храмовите градини на Свещените терни. Разкажи всичко на моя баща Матай Шанг. Той ще те изслуша и дано

двамата намерите начин да ме спасите. Бягай, докато все още има малка възможност. Но не това бе моята задача, нито ме радваше мисълта за жестокото гостоприемство на терните, което не се отличаваше особено от „любезността“ на първородните.

— Долу Ису — извиках аз.

Заедно с момчето подехме битката. Гневът ни отне живота на още двама черни бойци. Изправихме се лице срещу лице с богинята. Когато мечът ми се вдигна, за да сложи край на живота ѝ, тя изведнъж се отърси от парализиращия страх и с пронизителен писък се обърна за бягство. Зад нея в пода на естрадата внезапно зейна черна дупка. Тя се хвърли към отвора. Разпръснатата ѝ стража се събра при вика ѝ и се устреми към нас. Един силен удар се стовари върху главата на младежа. Той се залюля, но аз го прегърнах с лявата си ръка и се изправих срещу разярената тълпа от религиозни фанатици, полудели от позора, който бяхме нанесли на богинята им.

ГЛАВА XII

ОСЪДЕНИ НА СМЪРТ

Първият устрем на черните войници ме накара да отстъпя няколко крачки назад. Моят крак търсеше опора в пода, но намери само празно пространство. Бях отстъпил към шахтата, която погълна Ису. За секунда се задържах на ръба ѝ, но после се строполих в черната пропаст, все още стискайки момчето в ръцете си.

Докато падахме в полирания канал, отворът над нас се затвори така внезапно, както се бе отворил. Озовахме се невъоръжени в едно мътно осветено отделение, дълбоко под арената.

Първото нещо, което видях, изправяйки се, бе злорадото лице на Ису зад тежките метални решетки на вратата на камерата.

— Безумен смъртен! — изпищя богинята. — Страшно ще бъде наказанието за твоето светотатство в тази тайна килия. Ще лежиш сам и в мрак заедно с трупа на своя съучастник, вмирисан и разложен до теб, докато полудееш от глад и самота и не започнеш да ядеш гъмжащото от червеи месо, което някога е било човек.

Това беше всичко. В следващата минута тя изчезна и слабата светлина, изпълваща килията, се смени с непрогледен мрак.

— Приятна стара дама — каза тихо един глас до мен.

— Кой говори? — попитах аз.

— Аз съм твоят другар, който днес имаше честта да се бори рамо до рамо с най-великия воин, носил някога меч в Барзум.

— Слава богу, ти си жив! — казах с радостно облекчение. — Страхувах се от свирепия удар в главата ти.

— Той само ме зашемети. Просто одраскване.

— Може би по-добре би било този удар да е окончателен — отвърнах му аз. — Изглежда, че тук попаднахме в капан със сигурни изгледи да умрем от глад и жажда.

— Къде сме всъщност?

— Под арената, паднахме в шахтата, която погълна Ису и я спаси от мечовете ни.

Младежът се засмя със задоволство. В тъмнината усетих слабото му движение, когато напипа рамото ми и притегли ухото ми близо до устните си.

— Май нищо по-добро не можеше да ни се случи — зашепна момчето. — В тайните на Ису са скрити други тайни, за които дори тя самата не е сънувала.

— Какво искаш да кажеш?

— С други роби аз цяла година работих по поправката на тези подземни галерии и тук, под тях, открихме една стара мрежа от коридори и камери, зазидани от векове. Черните, които ръководеха работата ни, ги изследваха с помощта на неколцина от нас. Взеха ни със себе си за извършване на тежката работа. Познавам до съвършенство цялата мрежа. Цели километри от коридори пронизват земята под градините и самия храм, а има и един проход, който върви надолу и ги свързва с още по-ниски части, излизащи във водната шахта, служеща за вход към Омен. Ако успеем да стигнем до подводницата, без да бъдем открити, ще можем да се отправим към морето, населено с множество острови, където кракът на черните не стъпва. Там ще преживеем известно време, за да изчакаме удобен случай за бягство.

— Тогава обратно към Шадор, приятелю. Там е черният Ксодор. Заедно искахме да избягаме и затова аз не мога да го оставя.

— Човек наистина не бива да изоставя приятеля си — отвърна ми момчето.

Той опипа пода на тъмната камера, търсейки капака, който отвежда за долните коридори. Най-последно шепнешком ме повика и аз запълзах по посока на гласа му. Намерих го коленичил до ръба на един отвор.

— Тук е дълбоко около четири метра — каза той. — Хвани се с ръце и ще се спуснеш леко върху под от мек пясък.

Безшумно потънах в черната дупка. Бе толкова тъмно, че не виждахме и сантиметър от носовете си. Никога не бях попадал в такава абсолютна тъмнина като тази в шахтата на Ису.

През секундите, когато висях във въздуха, изпитах едно особено, трудно за описание усещане. Когато краката безсилно се движат в празното пространство, а надолу всичко е потънало в мрак, човек се

изпълва с чувство за безпомощност, подобно на паника, подсилено от мисълта да се гмурне в неизвестни дълбочини.

Макар че момчето ми бе казало, че височината е не повече от четири метра, аз изпитах такъв страх, като че ли вися над бездънна пропаст. После пуснах ръцете си и паднах върху меката възглавница на пясъка.

Младежът ме последва.

— Повдигни ме на раменете си — каза той, — за да наместя капака.

С опипвания и чести спирания, за да се увери, че не е тръгнало в погрешна посока, момчето ме поведе за ръка.

Скоро заслизахме по стръмен наклон.

— Още малко — каза то — и ще стане светло. По-долните слоеве бяха от същата фосфоресцираща скала, която осветява Омен.

Никога няма да забравя това пътуване из подземията на Ису. Макар да не беше изпълнено с особени преживявания, за мен то носеше странната прелест на необикновено приключение, която, струва ми се, се пораждаше от обстановката — древните, отдавна забравени коридори.

Това, което тъмнината скриваше от очите ми, едва ли можеше да бъде така вълшебно красиво, както картините, рисувани от въображението ми. Извиквайки отново на живот древните хора на този умиращ свят и поставяйки ги отново сред техния бит, моето въображение ги поставяше сред всичко онова, което им е помогнало да издържат срещу гъмжащите орди на мъртвите морски дъна, изтласквали ги стъпка по стъпка до най-горната кула на външния свят, където се бяха укрепили зад една непроницаема преграда от суеверие.

Освен зелените хора на Барзум са живели три основни раси: черни, бели и жълти хора. Когато водите на планетата силно намалели и моретата се оттеглили, животът се превърнал в една постоянна борба за оцеляване.

Различните раси векове наред водили войни помежду си и трите най-висши от тях изхвърлили зелените диваци в пустинните местности. Но сега, когато оттеглящите се морета ги предизвикваха да напускат укрепените си градове и им налагаха номадски начин на живот, който ги разделяше на по-малки общности, те ставаха лесна плячка на буйните орди на зелените хора. В резултат бе настъпило

едно частично сливане на черната, бялата и жълтата раса, плод на което бяха сегашните красиви черни хора.

Предполагах, че всички следи от основните раси на Марс са заличени от времето, но последните четири дни ме убедиха в обратното — срещнах се с доста бели и черни представители. Дали не беше възможно в някой далечен ъгъл на планетата да живеят и потомци на древната жълта раса?

Тихото възклицание на момчето прекъсна мислите ми.

— Най-после, осветеният път! — извика той.

Съзрях недалеч нагоре пред нас мътно сияние. С напредването се увеличаваше и светлината. Най-сетне навлязохме в добре осветени коридори. Оттам вече пътуването премина бързо и ние се озовахме в края на един коридор, извеждащ право към платформата, която окръжаваше басейна с подводницата.

Корабът лежеше на мястото си с незатворен капак. Слагайки пръст на устните си и потулвайки меча си, младежът запълзя безшумно към кораба.

Спуснахме се мълчаливо върху пустата палуба и пропълзяхме на колене към отвора. Един бърз поглед надолу ни увери, че машината е изоставена, и с бързината и безшумността на котки влязохме заедно в главната кабина. Нямаше никакви признаци на живот. Затворихме и заключихме капака. Момчето влезе в будката на пилота, натисна едно копче и корабът започна да потъва сред кипящите води към дъното. Дори и тогава не се чуха никакви стъпки. Докато момчето управляваше кораба, аз огледах всички кабинни в безплодно търсене на някой член от екипажа. Корабът бе изоставен. Такова щастие ми изглеждаше почти невероятно.

Когато се върнах при момчето, за да му съобщя хубавата вест, то ми подаде една бележка.

— Това ще обясни отсъствието на екипажа — каза то.

Записката съдържаше радиосъобщение до командира на подводницата: „Робите въстанаха. Ела с хората си и събери други по пътя. Твърде късно е за помощ от Омен. Те избиват всички в амфитеатъра. Ису е в опасност. Бързай! Зитад.“

— Зитад е датор на стражата на Ису — каза момчето. — Ние май добре сме ги уплашили. Не ще ни забравят така скоро.

— Нека се надяваме, че това ще е началото на края на Ису.

— Само нашите първи прадеди знаят — отговори ми той.

Ние стигнахме басейна на Омен без произшествия. Тук обсъдихме дали не е по-уместно да потопим кораба, преди да го изоставим но после решихме, че това едва ли ще увеличи шансовете ни за бягство. В Омен имаше достатъчно черни, които щяха да осуетят плановете ни, ако усетят нашето присъствие.

Изпаднахме в затруднение как да преминем стражата, патрулираща острова около басейна. Хрумна ми една идея.

— Как е името или чинът на офицера, командващ стражата? — попитах аз.

— Един черен на име Торит бе дежурен тук тази сутрин — отговори той.

— А как е името на командира на подводницата?

— Йерстед.

Намерих празна бланка за съобщения в кабината и написах следното:

„Датор Торит, заведи веднага в Шадор тези роби! Йерстед.“

— Ето най-лесния начин за връщане — казах аз и подадох на момчето фалшивата заповед. — Да видим как ще подейства.

— Но мечовете ни — какво ще им обясним...

— Вместо да обясняваме, просто ще ги оставим тук.

— Няма ли да е крайно безразсъдно да се оставим така — невъоръжени — отново във властта на първородните?

— Това е единственият начин — отговорих аз. — Можеш да бъдеш сигурен, че ще успеем да се измъкнем от затвора на Шадор, и веднъж излезли навън, няма да бъде трудно, струва ми се, да се въоръжим още веднъж в такава страна, пълна с въоръжени хора.

— Както ти искаш — отговори ми с усмивка момчето. — Не бих могъл да следвам друг водач и никой не ми е вдъхвал по-голямо доверие от теб. Хайде, нека подложим на изпитание твоята хитрост!

Смело излязохме на палубата на подводницата и тръгнахме към главния изход, който водеше до стражевия пост и помещението за датора.

При вида ни войниците наскочаха и насочиха пушките си. Подадох съобщението на един от тях. Той го взе, прочете името на Торит и му го подаде, когато същият излизаше от помещението си, за да провери причината за тревогата.

Даторът прочете заповедта и ни изгледа с явно подозрение.

— Къде е датор Йерстед? — попита той и сърцето ми се сви, като си помислих какъв глупак излязох, че не потопих подводницата, за да оправдая лъжата.

— Той получи заповед да се върне веднага в пристанището на храма — хрумна ми отговорът.

Торит направи крачка към входа на басейна. В този момент всичко висеше на косъм, защото, ако той намереше празната подводница на мястото ѝ, цялата измислица щеше да рухне. Но очевидно той реши, че няма основания да се съмнява в истинността на съобщението и че двамата роби наистина доброволно се предават на стражата. Така самата смелост на плана го направи сполучлив.

— Участвахте ли вие във въстанието на робите? — попита ни Торит. — Ние току-що научихме за него.

— Всички бяхме замесени — отговорих му аз, — но нищо не излезе, защото стражата бързо ни разпръсна и изби повечето от нас.

Торит остана удовлетворен от отговора ми.

— Отведи ги в Шадор — заповяда той на един от подчинените си.

Качихме се на малък кораб и след няколко минути влязохме в Шадор. Отведоха ни в килиите. Мене — при Ксодор, момчето в друга. Зад заключените врати отново станахме пленници на първородните.

ГЛАВА XIII

СВОБОДАТА ЗОВЕ

Ксодор слушаше невярващ моя разказ за събитията, разиграли се на арената при ритуала на Ису. Той едва ли допускаше, макар вече да беше изразил съмнение в божествеността на Ису, че някой ще я заплашва с меч в ръка, без да бъде разкъсан на хиляди парчета от силата на гнева ѝ.

— Това е последното доказателство — промълви той. — Няма нужда от нищо друго, за да се разпръсне и последната останка от нелепата ми вяра в божествеността на Ису. Тя е една зловна стара жена, добила силна власт чрез машинации, които са държали нейния народ и целия Барзум векове наред в религиозно невежество.

— Но тук тя е още всемогъща — отговорих му аз. — Затова ще трябва да избягаме при първия благоприятен случай.

— Да се надяваме, че ти ще можеш да го намериш — каза Ксодор, — защото през целия си живот не съм виждал нито един пленник, избягал от властта на първородните. Скоро ще падне нощта. Кале бих могъл да ти помогна?

— Можеш ли да плуваш? — попитах.

— Гъвкавият силиан, обитаващ дълбините на Корус, не се чувства така добре във водата, както Ксодор.

— Добре. Червеният младеж по всяка вероятност не може да плува, тъй като в техните земи едва ли би се намерила вода и за най-малкия кораб. Един от нас ще трябва да го подкрепя, докато стигнем до подходящ кораб. Надявах се, че ще можем да преминем цялото разстояние под водата, но се боя, че момчето няма да издържи. Дори най-храбрият от храбрите сред тях се ужасява само при мисълта за дълбока вода, защото са минали векове от времето, когато техните праотци са виждали море, езеро или река.

— Червеният ще ни придружава ли? — полита Ксодор.

— Да.

— Добре. Три меча са по-силни, отколкото два. Особено, когато третият е тъй мощен, както този на младежа. Виждам съм го много пъти да се бие на арената при обредите на Ису. Никога, преди да срещна теб, не бях виждал някой, който да изглежда така могъщ при най-голямо неравенство на силите, както той. Човек би помислил, че сте учител и ученик или син и баща. И в лицата ви се долавя някаква прилика. Тя проличава, особено когато се биете. Същата мрачна усмивка и влудяващо презрение към противника.

— Както и да е, Ксодор, той е велик боец. Струва ми се, че ще бъдем една трудна за надвиване тройка. И ако моят приятел Тарс Таркас бе с нас, ние бихме могли да си пробием път от единия край на Барзум до другия дори и целият свят да излезе насреща ни.

— И тъй ще бъде — каза Ксодор, — когато се разбере откъде идваш ти. Това е едно от суеверията, които Ису е наложила върху лековерялото човечество. Тя работи чрез Свещените терни — тъй невежи относно нейния истински характер, каквито са и барзумианците от външния свят. Нейните заповеди се отнасят за терните, написани с кръв върху странен пергамент. Жалките, лъгани глупаци вярват, че получават божествените откровения чрез някакъв свръхестествен посредник, понеже намират посланията ѝ върху олтарите си, до които никой не може да се приближи, без да бъде открит. Самият аз години наред съм ги носил. Има един дълъг тунел, водещ от храма на Ису до главния храм на Матай Шанг. Той е бил изкопан преди векове от робите на първородните. Работата е била запазена в тайна и никой терн не се досеща за съществуването му. От своя страна терните имат храмове, пръснати из целия цивилизован свят. Жреци, които хората никога не виждат, проповядват лъжата за мистериозната река Исс, за долината Дор и за изчезналото море Корус и убеждават нещастните същества да приемат доброволното поклонение, което увеличава богатството на терните и броя на робите им.

По този начин Свещените терни се използват като главно средство за трупане на богатства и събиране на роби. От време на време първородните сами нападат външния свят. Тогава те пленяват жените от царските династии на червените хора, вземат най-съвършените бойни кораби и обучените майстори, които ги строят.

Ние сме непроизводителна раса, гордееща се именно със своето нетрудолюбие. За първородните е престъпно да работят или да изобретяват. Това те предоставят на по-низшите хора, които според тях живеят, за да могат висшите да се радват на дълъг живот в пищност и безделие. За нас значение има само воюването. Ако не бе страстта ни към войната, първородните щяха да са много повече, отколкото биха могли да издържат всички живи същества на Барзум, защото, доколкото зная, никой от нас не е умрял от естествена смърт. Нашите жени също биха живели вечно, ако не бе фактът, че когато им се наситим, ние сами ги премахваме, за да направим място за други. Само Ису е запазена от смъртта. Тя е живяла безброй векове.

— Не биха ли живели вечно и другите барзумианци, ако не бе учението за доброволното поклонение, което ги завлича в дъното на Исс, преди да стигнат хилядната си година? — запитах го аз.

— Сега без съмнение зная, че те са точно такива създания, каквито сме и ние, и се надявам, че ще доживея да се боря за тях и за изкупление на греховете, които съм извършил поради невежеството, родено от вековните лъжливи вярвания.

Едновременно с последните му думи чух и един странен зов, разнасящ се над водите на Омен. Той ми бе познат от предната вечер и вече знаех, че възвестява края на деня. Тогава хората на Омен покриват с коприна палубите на бойните кораби и потъват в дълбокия и безметежен сън на Марс.

Нашият пазач влезе да ни провери за последен път, преди новият ден да изгрее горе над света. Тежката врата на килията ни се затвори зад него. Останахме сами за през нощта.

Стъпките му отекнаха по посока на неговото помещение, а аз с един скок се озовах до прозореца, за да разгледам близките води. На малко разстояние от острова — на около половин километър — се поклащаше голям боен кораб. Между него и брега се бяха разположили няколко крайцера и разузнавачи за по един човек. Само на бойния кораб дежуреше наблюдател. Виждах го ясно върху горната палуба — той постиляше с наметалото си малката платформа. Скоро полегна върху леглото си. Това спокойствие не ме изненада, тъй като никакъв неприятел не подозираше съществуването на такава флота в Барзум, дори съществуването на първородните или на морето. Наистина, защо ли им трябваше да бдят?

Описах на Ксодор това, което бях видял.

— Там има един, който е моя лична собственост — каза Ксодор. — Построен е за петима души и е най-бързият измежду бързите. Ако успеем да се качим, поне ще извършим един запомнящ се опит за бягство.

Той с подробности ми описа устройството на кораба, неговите машини, както и цялата апаратура, която го правеше толкова бърз.

Схванах една позната особеност в устройството на кораба, на която ми бе обърнал внимание Кантос Кан още по времето, когато летяхме под лъжливи имена във флотата на Зоданга под ръководството на принц Зоб Тан. Разбрах, че първородните са я откраднали от корабите на Хелиум. Повярвах на Ксодор, че казва истината, като хвали качествата на своя кораб, защото нищо порещо редкия марсиански въздух не може да се сравни по бързина с построеното от майсторите на Хелиум.

Решихме да изчакаме още час, докато всички закъснели потърсят убежище в съня. През това време трябваше да доведе червения младеж в нашата килия, за да бъдем готови за нашия път към свободата.

По познатия път стигнах до килията на момчето. То седеше на скамейката, облегнало гръб на стената, и гледаше блестящия купол над Омен. Когато ме видя върху преградната стена над себе си, очите му светнаха от почуда и широка усмивка на задоволство се разля по младото му лице.

Преди да се спусна до него, то ми направи знак да почакам и прошепна:

— Хвани ме за ръката, аз сам мога да скоча почти до върха на стената. Опитвал съм много пъти и всеки ден стигах все по-високо. Някога ще мога да я прескоча.

Легнах по корем върху стената и протегнах ръката си към него. С леко засилване от средата на килията то подскочи, аз поех дланта му и го изтеглих безшумно до себе си.

— Ти си първият от червените хора на Барзум, когото виждам да скача — казах аз.

— Това не бива да те учудва. Ще ти разкажа защо, когато имаме повече време.

Завърнахме се в нашата килия. Разговоряхме върху най-близките планове и дадохме тържествена клетва да се борим до смърт един за

друг срещу всякакъв неприятел. Знаехме, че дори и да избягаме от първородните, пред нас ще се изправи може би целият свят — силата на религиозното суеверие е мощна.

Уговорихме се аз да управлявам кораба и след като се доберем до външния свят, да се опитаме да стигнем Хелиум, без да спираме някъде.

— Защо Хелиум? — попита червеният младеж.

— Аз съм принц на Хелиум — отговорих му аз.

Той ме погледна с особен поглед, но не каза нищо повече. Изразът в очите на момчето ме смути, но под натиска на важните и спешни дела скоро забравих това.

— Време е да тръгваме — казах аз.

Заедно с момчето се качихме върху преградната стена. Отпасах ремъка си и спуснах края му долу, до чакащия Ксодор.

— Колко е просто — разсмя се той, вече до нас.

— Останалото ще бъде още по-просто.

Изкачих се до външната стена на тъмницата и погледнах навън, за да проследя движението на часовоя. След около пет минути той се зададе със своята бавна походка.

Наблюдавах го, докато се скри зад ъгъла на постройката. В момента, в който той изчезна, аз изтеглих Ксодор на върха на стената до мен. С помощта на ремъка го спуснах бързо на земята отвън. По същия начин излезе и момчето.

Съгласно уговорката ни те не ме изчакаха, а тръгнаха бавно към водата, покрай помещението на стражите, пълно със заспали войници.

След десетина техни крачки аз също се спуснах на земята и леко и безшумно тръгнах към брега. Когато минах покрай отделението на стражата, мисълта за оръжието, оставено без охрана, ме накара да спра, защото в опасното пътешествие, което предприехме, аз и моите другари имахме голяма нужда от добро снаряжение.

Ксодор и младежът бяха прекрачили края на кея във водата. Те трябваше да останат там, хванати за металните пръстени, забити в циментоподобния материал на кея, подавайки само главите си над повърхността на водата.

Привлечен от незащитените мечове на войниците, аз се поколебах за миг, наполовина склонен да рискувам и да взема със себе

си няколко. Пословицата, че който се колебае, е загубен, се оказа твърде вярна за този случай.

В следващата минута аз се промъкнах крадешком към вратата на отделението. Леко я отворих и видях легналите фигури на десетина черни войника, потънали в дълбок сън. На другия край на стаята на стойка бяха подпрени мечовете и огнестрелните им оръжия. Отворих вратата по-широко и се промъкнах. Тя изскърца сърдито и един от войниците се размърда. Сърцето ми замря и аз се наругах наум, че по такъв начин подлагам на опасност малките ни шансове за бягство. Но нищо друго не ми оставаше, освен да продължа.

С бързия и тих скок на тигър аз се озовах до войника. Ръцете ми се протегнаха към гърлото му. Няколкото напрегнати секунди ми се сториха цяла вечност. Но войникът се обърна с гръб към мене и чувах вече равномерното дишане на дълбоко спящ човек.

С внимателни стъпки между легналите войници стигнах до стойката в другия край на стаята. Зад мене всичко остана спокойно.

Тихичко изтеглих един дълъг меч. Лекият шум на ножницата по стената прозвуча зловещо и аз вече очаквах да видя стаята изпълнена с разтревожени и готови за нападение войници. Никой не мръдна.

Втория меч извадих безшумно, но третият иззвънтя ужасно. Бях уверен, че този звук ще събуди поне някои от хората, и се готвех да изпреваря тяхното нападение с бърз скок към вратата, когато отново за моя голяма изненада нито един от черните не мръдна, Те или бяха страшни сънливци, или шумът в действителност беше много по-слаб, отколкото ми се струваше.

Вниманието ми бе привлечено от револверите, но повече от един не можех да взема със себе си, защото вече бях тежко натоварен, а трябваше да се движа спокойно и в безопасност.

Взех един револвер и тъкмо щях да се връщам по обратния път, когато погледът ми падна върху един отворен прозорец точно над стойката с оръжие. Ето чудесен начин за безшумно бягство, защото от прозореца се излизаше право на кея, на по-малко от десетина метра от водата.

В същия момент вратата се отвори и на прага й с очи, вперени в мен, застана офицерът от стражата. Едновременно и бързо схванахме сериозността на положението, защото нашите револвери се вдигнаха и двата изстрела се сляха в един.

Усетих вятъра от куршума му, който изсвири край ухото ми, и видях как моят враг се строполи безжизнен на пода. Не разбрах дали го убих, или само раних, защото трябваше начаса да скоча през прозореца. В следващата секунда водите на Омен покриха тялото ми и с моите другари заплувахме към малката машина недалеч от нас.

Ксодор помагаше на момчето, а аз се справях с тежестта на оръжията. Бях захвърлил револвера, и макар че и двамата бяхме отлични плувци, струваше ми се, че пълзим като охлюви във водата. Аз плувах под водата, но Ксодор бе принуден да се издига често над повърхността, за да може младежът да диша. Беше ми чудно, че останахме толкова дълго неоткрити.

Успяхме да стигнем до кораба и да се изкачим на него, преди да ни открие наблюдателят на бойната машина, събуден от екота на изстрелите. От носа на кораба проехтя силен и тревожен оръдеен гръм, отекващ мощно под скалистия купол над Омен.

Хиляди спящи хора се събудиха. Палубите на големите кораби загъмжаха от войници, защото бойна тревога в Омен бе нещо, което се случваше много рядко.

Вдигнахме котва, преди още звукът на първото оръдие да е замрял, и потеглихме бързо. Легнахме на палубата пред лостовите и контролните копчета.

— Вдигай високо — прошепна ми Ксодор, — те не смеят да стрелят с тежките си оръдия към купола — парчетата от снарядите ще паднат обратно върху тях. Ако сме достатъчно високо, металните плочи на кила ни ще ни пазят от пушечния огън.

Направлявах кораба по неговите указания. Под нас виждахме стотици хора да скачат във водата и да се насочват към крайцерите и разузнавачите. По-големите машини също бяха пуснати в движение, за да ни следват, но без да се вдигат от водата.

— Сега малко надясно — извика Ксодор, — защото тук няма посоки на компаса. Всяко направление е северно.

Шумът, избухнал под нас, беше оглушителен. Гърмяха пушки, офицери издаваха заповеди, войниците от палубите на хилядите машини си указваха един на друг посоките, носеше се бръмченето на безбройни перки, режещи водата и въздуха.

Не посмях да дръпна лоста за скоростта до крайния му предел от страх да не ударя кораба в отвора на шахтата, минаващ през купола на

Омен към горния свят, но все пак едва се предпазахме от удар в една издатина, неизгладена от времето.

По-малките машини вече се вдигаха към нас, когато Ксодор извика:

— Шахтата! Шахтата! Първо напред! — и пред мен в блестящия купол на този подземен свят зейна отворът.

Един крайцер право пред нас се опитваше да ни пресече пътя. Той бе единственият кораб по линията ни, но при бързината, с която летеше, точно навреме щеше да застане между нас и изхода на шахтата, за да осуети плановете ни. Издигаше се под ъгъл от около четиридесет и пет градуса с явното намерение да ни сграбчи с куките си, когато премине ниско над нас.

Опитах единствената възможност за спасение. Беше безполезно да минавам над него, защото това би му позволило да ни притисне до скалите. А гмурването под него би ни поставило изцяло във властта му. А недалеч от двете ни страни други машини застрашително бързаха към нао. Алтернативата ни бе един огромен риск с малък шанс за успех.

Когато наближихме крайцера, аз направих лъжливо движение, като го принудих да се вдигне под по-голям ъгъл, за да излетя още по-високо. Стигайки почти до него, аз пуснах малкия кораб с най-голяма бързина, наклоних носа му и ние полетяхме хоризонтално срещу кила на крайцера. Командирът отгатна намеренията ни, но беше твърде късно. Потеглихме рязко нагоре и после отново със силен трясък се сблъскахме. Стана онова, на което се надявах. Крайцерът, наклонен под опасен ъгъл, бе напълно преобърнат. Неговият екипаж се изсипваше, гърчейки се и пищейки във въздуха, долу към водата, докато самата машина, все още с бясно въртящи се перки, се устреми с носа напред към дъното на морето.

Сблъскването смаза стоманения ни нос и въпреки всички усилия от наша страна едва не ни изхвърли от палубата. Бяхме се струпали в самия край на машината, където Ксодор и аз успяхме да се заловим за оградата. Момчето щеше да изхвърчи зад борда, ако за щастие в последната секунда не го сграбчих за глезена.

Неуправляван, нашият кораб се издигаше все по-близо до скалите горе. Стигнах навреме до лостовете, изправих носа му в

хоризонтално положение и за втори път го насочих към отвора на шахтата.

Бяхме се забавили достатъчно и сега стотина бързи кораба ни настигаха. Ксодор ми беше казал, че издигането по шахтата само със силата на отблъскващите лъчи би дало на неприятелите ни най-добрия шанс да ни настигнат, тъй като перките ни ще бъдат неподвижни и мнозина от преследвачите ще ни надминат. По-бързите машини рядко са заредени с голямо количество отблъскваща енергия, защото огромният обем на апаратурата би намалил скоростта на кораба.

Изглеждаше ми почти неизбежно да не бъдем задминати в шахтата и отгук заловени или убити на място.

Но винаги съм знаел, че има начини да се преодолее едно препятствие. Ако човек не успее да мине под, над и встрани от него, единственото, което му остава, е да премине през него. Факт бе, че много от тези кораби се издигаха по-бързо от нашия поради по-голямата си отблъсквателна енергия, но все пак бях твърдо решен или да стигна преди тях външния свят, или да умра, но само по свой избор, в случай на неуспех.

— Спри перките! — извика Коодор. — В името на първия си працядо, спри! Ние сме в шахтата.

— Дръж се здраво — извиках му в отговор, — хвани момчето. Ще летим право нагоре през шахтата.

Едва бях извикал, когато прелетяхме под черния отвор. Вдигнах носа нагоре, дръпнах лоста за скоростта до краен предел и като сграбчих напречната греда с едната си ръка, управляващото колело с, другата, увиснах като призрак и поверих душата си на нейния създател.

Чух възклицанието на изненадания Ксодор и един тържествуващ смях.

Погледнах над главата си с надежда да видя блясъка на звездите, по които да ориентирам курса на подскачащата машина, която ни носеше точно към центъра на шахтата и при тази бързина на полета означаваше моментална смърт за всички ни. Но нито една звезда не просветна, имаше само гъста и непроницаема тъмнина.

Под себе си видях бързо смаляващия се кръг от светлина — отвора над фосфоресциращото сияние на Омен. Ръководех се по него, като се стараех да държа светлия кръг точно под мен. В най-добрия

случай това беше тънката нишка, пазеща ни от унищожение. Струва ми се, че тази нощ аз управлявах един кораб повече с вдъхновение и сляпа вяра, отколкото с разум и ловкост.

Не се задържахме дълго в шахтата и може би само бързината ни спаси, защото очевидно се насочихме в правилна посока и излетяхме стремително навън, без да можем да изменим направлението си. Омен лежеше на около три километра под повърхностната кора на Марс. Нашата скорост трябваше да е била триста километра в час, така че не сме били в шахтата повече от четиридесет секунди.

Излязохме от нея малко преди да разбера, че сме извършили невъзможното. Пълна тъмнина забулваше всичко около нас. Нямаше луна и звезди. Никога по-рано не бях виждал такова нещо на планетата и за миг се смутих. Но скоро се сетих за причината: на Южния полюс бе лято. Ледената покривка се топеше и облаците, тези непознати в по-голямата част на Барзум метеорологични явления, скриваха светлината. Всъщност това бе едно щастливо обстоятелство, предлагащо ни удобен случай за бягство. Аз устремих кораба към непроницаемата завеса, която природата бе спуснала над този умиращ свят, за да ни скрие от погледа на преследващите ни врагове.

Потопахме се в студената влажна мъгла, без да намаляваме скоростта, и след минута ни заля силната светлина на две луни и милиони звезди. Спуснах кораба хоризонтално в северна посока. Неприятелите ни бяха изостанали близо половин час зад нас и без никаква представа за направлението ни. Бяхме извършили чудо, преминавайки невредими през хиляди опасности.

Избягахме от земята на първородните. През всичките тези векове никой не бе успявал да направи това. Но сега, когато всичко остана зад гърба ни, забравих трудностите, изживените мъки и болки.

— Удивително! — чух до себе си гласа на Ксодор. — Никой не е способен да извърши това освен Джон Картър.

При споменаването на моето име момчето скочи.

— Джон Картър! — извика невярващо то. — Джон Картър! Но човече, Джон Картър, принцът на Хелиум, е мъртъв от години. Аз съм негов син.

ГЛАВА XIV

ОЧИТЕ НА МРАКА

Моят син! Не вярвах на ушите си. Изправих се бавно и заставах пред красивия младеж. Сега, когато го гледах толкова отблизо, разбирах защо неговото лице и личност са ме привличали така силно. В точно изваяните му черти откривах следи от несравнимата красота на майка му, а сивите му очи и изражението бяха мои.

Момчето ме гледаше едновременно с надежда и страх.

— Разкажи ми за майка си — помолих го аз, — разкажи ми всичко за годините, през които безпощадната съдба ме лиши от скъпото ѝ присъствие.

С щастлив вик то се хвърли към мен и обви с ръце шията ми. Когато го притиснах до себе си, сълзи на радост овлажниха очите ми. Но не се срамувам и не съжалявам, защото дългият живот ме научи кога човек може да се поддава на слабостта и кога трябва да бъде строг и силен.

— Твоята фигура, твоята смелост, силата на меча ти — каза момчето — знаех ги от дългите разкази на майка ми. Но дори и при такива доказателства аз не можех да повярвам в истината за нещо, което ми изглеждаше толкова невероятно. Знаеш ли кое ме убеди повече от всичко?

— Кое, момчето ми?

— Първите думи, които отправи сега към мен — каза то. — Те бяха за майка ми. Никой друг освен човека, който я обича истински, както неведнъж ми е казвала тя, не би попитал най-напред за нея.

— Сине мой, през тези дълги, мъчителни години едва ли има момент, в който светлият образ на майка ти да не ме е следвал. Разкажи ми за нея.

— Онези, които я познават отдавна, казват, че тя не се е променила. Станала е дори по-красива. Само когато мисли, че не я гледам, лицето ѝ става печално и замислено. Тя винаги мисли за тебе, татко мой, и целият Хелиум тъгува заедно с нея и заради нея. Народът

на нейния баща я обича дълбоко. Той е обичал и теб и почита твоята памет като спасител на Барзум.

Всяка година в деня, когато ти си прелетял през един почти мъртъв свят, за да отключиш секрета на онази страшна врата, зад която лежи мощната жизнена сила, става голямо празненство в твоя чест. Но благодарността на хората се смесва с техните сълзи — сълзи на истинска тъга, че творецът на щастието им не е тук, за да сподели радостта от живота. В целия Барзум няма по-велико име от това на Джон Картър.

— А с какво име те назова твоята майка?

— Народът на Хелиум искаше да бъде наречен с името на баща си, но майка ми отказа, защото вие двамата сте избирали заедно името ми и твоето желание трябва да бъде зачетено пред всички останали. Името, с което тя ме зове, е комбинация от нейното и твоето — Карторис.

Ксодор, който бе на кормилото, ме извика:

— Предната част на кораба пада твърде много, Джон Картър. Докато се издигахме под остър ъгъл, това не се усещаше, но сега по хоризонтала става нещо. Явно ударът е отворил един от предните танкове за лъчи.

Повредата се оказа много по-сериозна, отколкото очаквах. Не само ъгълът, под който бяхме принудени да поддържаме предната част, за да запазим хоризонтален курс, пречеше на скоростта ни. Поради бързината, с която се движехме, загубихме голяма част от отблъсквателната си енергия и нямаше да мине и час, когато задната част на кораба рязко щеше да се вдигне нагоре.

Отново поех кормилото за управление и тъй като няхмахме друг избор, устремих малката машина на север. Междувременно Карторис и Ксодор работеха при голямата цепнатина и без резултат се опитваха да спрат потока на изтичащите лъчи.

Бе все още тъмно, когато преминахме северната граница на ледената покривка и облаците. Под нас лежеше един типичен марсиански пейзаж. Вълнисти охрени дъна на отдавна мъртви морета, ниски хълмове, мрачни и безмълвни древни градове, огромни развалини, обитавани само от вековните спомени за някогашна мощна раса и от големите бели маймуни на Барзум.

Ставаше все по-трудно да поддържаме хоризонталния курс. Все по-ниско се спускаше предната част на кораба ни, докато не стана необходимо да спрем машината, за да предотвратим лошото падане.

Когато слънцето се показа и светлината на деня прогони мрака на нощта, корабът ни направи един последен слаб опит да се устреми, но се наклони на едната си страна и изкривен под застрашителен ъгъл, се изви в бавен кръг. Носът му се спусна надолу. Хванахме се здраво за перилата и напречните греди и вързахме ремъците си за страничните пръстени. В следващия миг корабът ни се изправи под ъгъл от деветдесет градуса и ние увиснахме на ремъците си с крака, безпомощно люлеещи се високо над повърхността.

Бях близо над контролните уреди и протегнах ръка към лоста, който управляваше отблъсквателните лъчи. Машината се подчини и започнахме бавно да се спускаме към земята.

Измина половин час, преди да стъпим на твърда почва. Право на север от нас се издигаше ниска редица хълмове, към които решихме да се насочим, тъй като те ни даваха по-голяма възможност да се скрием от евентуални преследвачи, ако те попаднеша на следите ни.

Час по-късно бяхме в подножията на хълмовете сред красиви растения, типични за безводните пустинни места на планетата. Изобилието от големи млечнодайни храсти — странни растения, даващи питие и храна на зелените хора, утоли страшния ни глад. После под едрите им корони, които ни прикриваха от скитащи се въздушни разузнавачи, потънахме в сън — за първи път от толкова много часове. Това бе началото на моя пети ден на Барзум, откакто космическата сила ме пренесе от моята селска къща над бреговете на Хъдзън в красивата, но ужасна долина Дор. През цялото това време бях заспивал само два пъти.

Внезапно се събудих от нечии целувки, покриващи ръката ми. Трепнах, отворих очи и видях пред себе си красивото лице на Тувия.

— Принце мой! — плачеше тя от радост. — Ти си жив, принце мой, а аз те оплаквах като мъртъв. Моите прадеди ме чуха, не съм живяла напразно.

Гласът на момичето събуди Ксодор и Карторис. Синът ми се вгледа учудено в момичето, но то явно не виждаше никой освен мен. Освободих се меко от ръцете и ласките ѝ.

— Хайде, Тувия — обърнах се към нея с успокояващ тон, — ти си преуморена от изживените опасности и лишения. Не забравяй, че аз съм съпругът на принцесата на Хелиум.

— Не забравям нищо, принце мой — каза момичето. — Не очаквам да ми говориш за любов, но нищо не може да ми попречи да те обичам. Никога не съм искала да взема мястото на Дея Торис. Моето най-голямо желание е да ти служа като робиня, принце мой. По-голяма чест не бих могла да очаквам, нито да жадувам по-голямо щастие!

Изпаднах в неловко положение, макар и да знаех марсианския обичай, допускащ мъжете да имат робини, които винаги могат да разчитат на рицарската им смелост и чест. Но за свои слуги винаги бих взимал само мъже.

— Ако аз някога се завърна на Хелиум, Тувия, ти ще дойдеш, но не като робиня, а като почтена гостенка. Там ще намериш красиви, млади благородници, които биха се изправили и срещу самата Ису само за да спечелят една твоя усмивка. Аз бих те омъжил за един от най-добрите между тях. Забрави глупавото си, породено от признателност увлечение, което твоята невинност погрешно взема за любов. Аз повече ценя приятелството ти, Тувия.

— Ти си мой господар и ще бъде така, както казваш — отговори тя с нотка на печал в гласа.

— Как попадна тук, Тувия? — попитах аз. — И къде е Тарс Таркас?

— Боя се, че великият Таркас е мъртъв — отвърна тя. — Той беше силен борец, но един отряд зелени хора от друго племе го победи. За последен път го видях ранен и окървавен, отнесен от враговете си към един изоставен град.

— Тогава не си съвсем сигурна, че е мъртъв. А къде се намира този град?

— Той е зад хълмовете. Корабът, с който ние избягахме от градината на терните, не се подчини на слабите ни познания по въздухоплаване и ние около два дни безцелно се носихме из въздуха. Изоставихме машината и се опитахме да стигнем пеша до най-близкия воден канал. Вчера минахме край тези хълмове и стигнахме до мъртвия град. Вървахме към централната му част, когато от една улица към нас тръгна отряд зелени войници. Първо видяха Таркас, който ме прикриваше с тялото си. Той ме накара да вляза в една отворена врата,

да се крия и при удобен случай да избягам. А ако е възможно, да тръгна по пътя за Хелиум. После ми каза: „Аз не мога да се спася, защото това са уорхуните на юга. Когато видят моя знак, чака ме битка до смърт.“ Ах, принце, каква ужасна битка беше! Той смело отвръщаше на техните атаки, но след тежък едночасов бой, уморен и изтощен, той падна под устремния им напор. Когато го отнасяха, струваше ми се, че беше абсолютно неподвижен и безжизнен.

— Преди да тръгнем оттук, трябва да се уверим в думите ти — казах аз. — Не мога да оставя Тарс Таркас повече между уорхуните. Тази нощ ще вляза в града.

— И аз ще дойда с теб — каза Карторис.

— И аз — последва го Коодор.

— Никой няма да ме придружава, това е работа, която изисква хитрост и разум, а не сила. Само един човек може да успее там, където много хора биха предизвикали само нещастие. Ако ми потрябва вашата помощ, ще се върна.

Те не останаха доволни от решението ми, но и двамата бяха дисциплинирани войници, възприели безпрекословно моето ръководство. Слънцето почти се скриваше и не мина много време, когато тъмнината на Барзум ни погълна. Дадох някои важни наставления на мъжете, в случай че не се завърна, и тръгнах към града.

Когато преминах хълмовете, блестящите лъчи на близката луна ми откриха варварското величие на старинната столица. Градът беше построен върху леко вълнистите подножия на хълмовете, които в далечното минало са се спускали към морето. Тръгнах безшумно по празните улици.

Зелените хора, които използват тези градове, рядко заемат повече от няколко квартала в централната част. Движех се в сенките на стените. На пресечките внимателно се оглеждах, за да се уверя, че няма никой. Стигнах близо до площада. Наближавайки обитаваната част на града, чух ръмженето на тоатите и зитидарите, затворени в пустите дворове.

Старите, познати звукове, характерни за бита на зелените марсианци, ме изпълниха със спокойствие. Сякаш се бях върнал у дома след дълго отсъствие. Спомних си, когато за първи път ухаждах несравнимата Дея Торис в древните мраморни зали на мъртвия град Корад.

Застанал в сянката на един ъгъл на първия площад, населяван от племето, видях множество войници да излизат от сградите. Те вървяха в една и съща посока към центъра на площада. Познавайки добре обичаите на зелените марсианци, аз реших, че зданието, към което отиват, е или квартирата на главния предводител, или залата за аудиенции, където Джедаят посреща своите подчинени. Във всеки случай беше ясно, че това, което става, е свързано със залавянето на Таркас.

За да стигна до сградата, трябваше да измина по дължина целия ллощад и да пресека един широк булевард. От шума на животните, стигащ до ушите ми, разбрах, че в околните постройки има много хора — навярно няколко общини от голямото племе на южните уорхуни.

Трудно беше да мина съвсем незабелязан, но за да намеря и спася Таркас, ме очакваха много по-големи препятствия. Зданията от южната страна на квартала бяха неосветени и явно ненаселени. Реших да стигна до вътрешния двор през едно от тях. Нищо не се изпречи на пътя ми и аз влязох в един двор, близо до задните стени на източните здания. Натъкнах се на голямо стадо театри, което, необезпокоявано, пасеше мъхообразната растителност — типична за всяка необработваема земя на Марс. Слабият вятър не създаваше опасност животните да ме подушат. Но ако ме усетеха, тяхното квичене и ръмжене щеше да привлече вниманието на хората. Пропълзях в дълбоката сянка на една стена под висящите балкони и стигнах до северните сгради. Първите три етажа бяха ярко осветени, но нагоре всичко тънеше в мрак.

Едничкият ми възможен път минаваше през горните етажи, но до тях можех да стигна само като изкача стените. Достигането до балкона на втория етаж бе сравнително лесно — с един пъргав скок ръцете ми хванаха каменните перила. През отворените прозорци видях зелени хора, налягали върху спалните си копринени или кожени постелки и разговарящи с едносрични думи, които при техните удивителни телепатични способности бяха напълно достатъчни, за да се разбират. Когато се промъкнах по-близо, за да чуя разговора им, един воин влезе в стаята.

— Хайде, Тан Гама — извика той, — ще трябва да отнесем Таркас пред Каб Каджа. Вземи още някой със себе си.

Воинът, към когото бяха отправени думите, стана, направи знак на одного и тримата напуснаха стаята.

Ако можех да ги последвам, бих намерил удобен случай да освободя приятеля си. Но сега поне знаех къде е затворен. Вдясно от мен една балконска врата водеше навътре в сградата. Аз се промъкнах в края на неосветен вестибюл. Беше широк и извеждаше право до срещуположната страна на сградата. От двете му страни бяха вратите на различни апартаменти.

Едва влязъл, видях трима войници в другия край — моите познати от стаята. Един завой надясно ги скри от погледа ми. Последвах ги, макар че постъпката ми беше твърде безразсъдна. Почувствах, че съдбата е добра към мен и щом ми открива такъв случай, аз не бива да го изпускам.

В далечния край на коридора открих една спираловидна стълба. Тримата очевидно бяха напуснали етажа по нея. Доколкото познавах навичките на марсианците, допуснах, че те са слезли надолу.

Сам аз някога бях пленник на жестоките северни уорхуни и споменът за подземния затвор, в който лежах, още не ме е напуснал. Затова смятах, че Таркас лежи в тъмните ями на някое съседно здание и че в тази посока ще открия следите на тримата войници, водещи ме към неговата килия.

Не сгреших. В дъното на стълбата, или по-точно при площадката на долния етаж, видях пътя към подземията и трепкащата светлина на един факел ми откри присъствието на войниците.

Следвах на безопасно разстояние светлината на факела им. Пътят вървеше през лабиринт от извити коридори, осветени само от тази слаба светлина. Бяхме изминали около стотина метра, когато групата сви надясно към една врата. Ускорих крачките си дотолкова, доколкото ми позволяваше тъмнината, и скоро стигнах до отворена врата. През малката цепнатина видях да снемат веригите, оковаващи за стената великия Таркас.

Блъскайки го грубо помежду си, те напуснаха стаята така бързо, че едва не се натъкнаха на мен. Успях да избягам по коридора в посоката, по която ги бях следвал, извън обсега на слабата светлина.

Предполагах, че ще се върнат с Таркас по същия път, което би ги отвело далече от мен. Но, уви, те тръгнаха право срещу мен. Трябваше да побързам пред тях. Не смеех да се скрия в мрака на някой от

страничните коридори, защото щях да ги загубя. А и случаят би могъл да ме отведе точно в онзи коридор, по който те ще минат.

Обхващаше ме безпокойство. Не знаех дали няма да падна в някоя ужасна дупка, или ще срещна някое вампирско същество, обитаващо тези подземни светове под мъртвите градове на Марс. До мен все още достигаше слабото сияние на факела, което ми позволяваше да различавам пред себе си посоката на извитите коридори и ме предпазваше от сблъскване в някоя стена.

Стигнах до място, където се пресичаха пет коридора. Тръгнах по единия, но внезапно светлината зад гърба ми изчезна. Спрях се да чуя шума от стъпките им, но ме затисна гробна тишина. Ясно бе, че войниците и пленникът са поели в друга посока. С чувство на облекчение побързах да се върна назад и да потърся по-безопасна и изгодна позиция. Абсолютната тъмнина затрудняваше връщането ми. Трябваше да опипвам на всяка крачка страничната стена, за да не изгубя посоката, водеща към разклона на петте коридора. Струва ми се, че цяла вечност вървах до кръстопътя. Но в никой от коридорите не забелязах дори и слаб признак на светлина.

Ослушах се напрегнато и скоро долових далечно подрънкване на оръжие, някъде в средния коридор. Тръгнах по него, търсейки светлина и звук. Но трябва да си призная, че съм следвал лъжлива следа, защото отново потънах в мрак и мълчание.

Отправих се към разклонението, когато за моя изненада стигнах до вход към три различни коридора, някои от които вече бях преминал в забързания си устрем. Единственото място, където бих могъл да чакам с известна увереност връщането на войниците, бе познатият ми кръстопът. Бях уверен, че Таркас е отведен в залата за аудиенция, за да чуе произнасянето на присъдата. Не се съмнявах, че те ще запазят живота на такъв велик воин като Таркас за участие в традиционните големи игри.

Но ако не намерех правилния път назад, навярно щях да скитам цели дни из страшния мрак, докато изнемогна от жажда и глад и умра... Дочух изведнъж нещо.

Зад гърба ми се разнесе слабо шумолене. Хвърлих бърз поглед през рамо и необикновена гледка смрази кръвта ми. Не толкова сегашната опасност всели страха в мен, колкото нахлулите ужасяващи спомени от едно далечно време. Тогава едва не полудях над трупа на

човек, когото бях убил и който две горящи очи, изскочили ненадейно от тъмните дълбини, издърпаха от ръцете ми и повлякоха към мястото на ужасно пиршество. И сега в тези черни подземия аз срещнах същите диви очи, изгарящи ме в мрака, без да откривам и най-малък признак за някакво същество зад тях. Най-страшното качество на тези подземни създания е мълчанието им. Факт е, че човек никога не ги вижда — само злобни, пламтящи очи.

Тръгнах с ръка върху меча си, бавно и заднешком по коридора, отдалечавайки се от нещото, което ме следеше. Но очите напредваха към мен. Не чувах дори естествения шум от дишане. Не можех да се освободя от своя зловещ преследвач. Надясно от себе си долових внезапен шум, но, уви, срещу мен се изправи друга двойка очи, приближаваща от един страничен коридор. После чух същия шум зад гърба си отляво. Съществата бяха навсякъде около мен. Те ме бяха заобиколили при пресечката на двата коридора. Отстъплението ми бе отрязано във всички посоки, освен ако не се опитам да нападам. Не можех дори да определя естеството на зловещите създания. През деня, ако беше необходимо, бих се нахвърлил и срещу най-голямото чудовище, но притиснат от тъмнината на тези мълчаливи подземия, аз се колебаех пред чифт очи. Усетих приближаващата опасност, защото невидимите създания, ако се съди по движението на очите, се приближаваха все по-близо до мен. Постепенно те стесняваха обръча в същото страшно, дебнещо мълчание.

Имах усещането, че ще полудея от ужас. Обръщах се ту на една, ту на друга страна, за да предотвратя някое внезапно нападение. Напрежението бавно ме побеждаваше. Но гневът ми надви и като стиснах дръжката на меча, аз се хвърлих към един от невидимите си мъчители.

Съществото рязко отстъпи, но звукът зад гърба ми ме накара да се обърна навреме. С яростен вик посрещнах коварната атака на останалите, но когато настъпих към тях, те веднага се оттеглиха.

Последваха няколко мои напразни опита да ги нападам директно, но те се отдръпваха винаги в последния миг. Бях подложен на невероятно изпитание. Очевидно бе, че те чакат удобен случай да се хвърлят на гърба ми и сигурно щяха да успеят, защото повече не можех да издържам на голямото физическо изтощение. Чувствах се и психически слаб. Но в крайна сметка реших да преследвам само

единия чифт очи поне докато не свърша с едно от тези тайнствени същества и се освободя от сковаващото напрежение.

Освен ускореното ми дишане не се чуваше нищо друго. Но знаех, че враговете ми са близко до мен. Очите пред мен сега не отстъпваха толкова бързо. Бях на една дължина на меча от тях. Вдигнах го, за да нанесе удара, който трябваше да ме освободи, но усетих върху себе си силата на тежко тяло. Нещо студено, влажно и лепкаво се впи в гърлото ми. Паднах безчувствен на земята.

ГЛАВА XV

БЯГСТВО И ПРЕСЛЕДВАНЕ

Не съм бил в безсъзнание повече от няколко секунди. Съвземайки се, схванах, че едно растящо сияние осветяваше коридора наоколо ми и че очите бяха изчезнали.

Бях невредим освен леката болка в челото ми, предизвикана от удара в каменния под.

Скочих на крака, за да разбера откъде идва светлината. Четирима зелени войници идваха бързо към мен, носеха голям факел. Те все още не ме бяха видели и аз, без да губя време, потънах в първия страничен коридор. Този път не отидох далеч, за да не изгубя посоката.

Групата приближаваше входа на коридора, до чиято стена се бях прилепил плътно. Въздъгнах с облекчение, когато войниците ме отминаха. Познах в тях тримата пазачи и самия Тарс Таркас. Тръгнах след тях и скоро стигнахме килията на моя приятел. Таркас отново бе прикован с вериги към стената. Двамата, които останаха отвън, тръгнаха бавно към спираловидната стълба, водеща към горните етажи, и скоро се изгубиха от погледа ми.

Факелът бе забит в една дупка до вратата, така че да осветява едновременно коридора и килията. Аз се приближих до вратата с вече готов план за действие. Колкото и да ми беше неприятна мисълта да изпълня намерението си, знаех, че нямам друга алтернатива, ако искам да отведа Таркас в малкия лагер при хълмовете.

Дебнейки близо до стената, вдигнах меч си, за да мога да нанеса бърз удар върху пазача в момента, когато той излиза от килията.

Не искам да се спирам върху онова, което последва, но след няколко минути Таркас, носещ знаковете на уорхунски воин, вървеше бързо по коридора с факела в ръка. Десетина крачки зад него следваше Джон Картър, принцът на Хелиум.

Настигнахме другите двама, които се изкачваха по стълбата. Усетили нечие присъствие, единият попита:

— Защо се забави толкова, Тан Гама?

— Не можах да заключа веригите — отговори им Таркас, — а съм забравил и кинжала си в килията на пленника. Вие вървете, аз ще се върна.

— Както искаш, Тан Гама — каза войникът — ще се намерим после горе.

Таркас се обърна и изчака, докато двамата изчезнаха на горния етаж. Аз се присъединих към него и с изгасен факел двамата се запромъквахме по стълбата нагоре.

На първия етаж вестибюлът стигаше само до половината на сградата и за да се доберем до вътрешния двор, трябваше да преминем една стая, пълна със спящи зелени хора. Избрахме пътя, по който аз бях дошъл — през следващия етаж. Качихме се предпазливо в пустия и неосветен вестибюл. Преприяхме дългата зала и стигнахме балкона над двора. Надясно от нас бе прозорецът на стаята, в която бях видял Тан Гама и другите войници, преди да отведат Таркас. Двамата се бяха завърнали и сега чувахме част от разговора им.

— Къде се бави Тан Гама? — попита единият.

— Много дълго търси кинжала си в килията на пленника.

— Кинжала си? — обади се женски глас. — Какво искаш да кажеш?

— Той забрави кинжала си в килията на Таркас и ни остави, за да се върне да го вземе — обясни първият войник.

— Но тази вечер Тан Гама беше без кинжал — каза жената. — Той го счупи в боя с Таркас и ми го даде за поправка. Той е в мен — и тя извади ножа изпод завивките си.

Войниците скочиха разтревожени.

— Тук има нещо.

— Още когато Тан Гама ни остави при стълбата, аз си помислих, че става нещо нередно. Стори ми се, че гласът му звучи особено.

— Хайде да се върнем в подземията.

Не чухме нищо повече. Аз бързо развързах ремъка си и спуснах Тарс на двора. След секунда скочих до него.

— Сега вече — каза ми Таркас — аз няма да се учудвам на нищо, което върши Джон Картър.

Нямаше нужда да ми признава, че високо цени приятелството ми, накарало ме да рискувам живота си, за да спася неговия, и че е много щастлив да ме види.

Този зелен воин бе първият човек, който срещнах в онзи далечен ден преди двадесет години, когато за първи път стъпих на Марс. Той ме бе посрещнал с вдигнато копие и жестока омраза в душата, когато ме намери върху инкубатора на неговото племе на мъртвото морско дъно отвъд Корад. А сега сред обитателите на двата свята аз нямах подобър приятел от него.

В двора застанахме под сянката на балкона, за да обсъдим по-нататъшните ми действия.

— Сега ще сме петима — казах аз — Тувия, Ксодор, Карторис и ние двамата. Ще имаме нужда от пет тоати да ни носят.

— Карторис, твоят син!

— Да, аз го намерих в затвора на Шадор, при морето на Омен, в земята на първородните.

— Не познавам нито едно от тези места, Джон Картър. На Барзум ли се намират?

— На Барзум и под него, приятелю. Но почакай, докато избягаме, и ще чуеш най-страшния разказ, който някога е слушал барзумианец от външния свят. Сега трябва да откраднем пет тоати да тръгнем на север, преди тук да са открили измамата.

Стигнахме безопасно голямата врата в другия край на двора. Оттук трябваше да прекараме тоатите от отвъдния булевард. Не беше лесно да се уловят пет от онези големи бойни животни, по природа диви и свирепи, които се държат в подчинение само чрез жестокост и груба сила.

Когато ги приближихме, те яростно зацвилиха, подушили нашата непозната миризма. Дългите им масивни шии издигаха големите им, зеещи уста високо над главите ни. Разсърдени, тези животни са много опасни. До раменете тоатът стига на височина до три метра. Кожата му е гладка и без косми, цветът на гърба и страните — черен, постепенно изменящ се по осемте му крака до яркожълт при огромните месести стъпала. Коремът му е бял, а широката, плоска опашка довършва образа на този свиреп кон на зелените марсианци — един подходящ боен жребец за войнстващите хора.

Тоатите се управляват само по телепатичен път, без помощта на юзда или поводи, и затова трябваше да намерим два, които биха се подчинили на немите ни заповеди. Успяхме да овладеем тяхното

нападение срещу нас, но имаше опасност цвиленето им да доведе любопитни войници в двора.

С усилие се добрах до едно голямо животно и преди то да разбере какво става, здраво се закрепих на лъскавия му гръб. След като и Таркас обязди едно животно, ние подбрахме пред нас още няколко от тях и поехме към вратата. Таркас, който яздеше напред, я отвори, докато аз пазех уловените тоати да не избягат. Излязохме на булеварда и без да спираме, тръгнахме към южния край на града. Като по чудо щастиято не ни напусна и ние безпрепятствено преминахме покрайнините на града, където стигнахме лагера при хълмовете, без да бъдем открити.

Чрез уговорения сигнал възвестихме на нашата група завръщането си и бяхме посрещнати с радостните възгласи на приятелите ни. Таркас и Карторис размениха традиционните за Барзум поздрави. Но аз инстинктивно улових силното чувство на симпатия между двамата мъже. Ксодор и Тарс Таркас бяха представени един на друг. После възседнахме конете и се впуснахме в бърза езда на изток. Преди да стигнем края на мъртвия град, завихме на север под великолепните лъчи на две луни. После безшумно се понесохме далече от уорхуните и първородните към нови незначайни опасности и приключения.

Към обяд на следващия ден спряхме за кратка почивка, от която еднакво се нуждаехме и ние, и животните. Пуснахме тоатите да пасат мъхообразната растителност, която бе тяхна храна и вода по време на похода. Тувия остана на стража, докато останалите поспаха около час.

Струва ми се, че едва бях затворил очи, когато почувствах ръката ѝ на рамото си и чух мекия ѝ глас да ме предупреждава за нова опасност.

— Стани, принце — прошепна момичето, — към нас се задава нещо, приличащо на голям отряд преследвачи.

Станах и в посоката, която ми сочеше ръката ѝ, различих тънка тъмна линия върху далечния хоризонт. Таркас, чийто гигантски ръст се извисяваше високо над останалите, каза:

— Отряд конници яздят с голяма бързина.

Нямахме време за губене, Развързахме животните и поехме отново на север. Остатъкът от деня и цялата нощ летяхме през охрената пустош, следвани от нашите неприятели. Малко преди да

настъпи мракът, те бяха достатъчно близо до нас, за да видим, че това са зелени марсианци. Ясно чувахме звъntenето на оръжието зад гърба си.

Когато слънцето изгря на втория ден от нашето бягство, то разкри преследвачите ни на около половин километър от нас. Сатанински викове на тържество се носеха от техните редици. Километри напред се виждаше верига от хълмове — отгаташният бряг на мъртвото море, по което яздехме. Ако можехме да стигнем до тях, шансовете ни за успех биха се увеличили, но тоатът на Тувия, макар да носеше най-лекия товар, проявяваше признаци на крайно изтощение. Тъй като яздех най-близо до нея, видях, че животното ще падне. Преди да се строполи, грабнах момичето от гърба му и го наместих зад себе си. Това двойно бреме се оказа скоро твърде непосилно и за моя тоат. Трябваше да забавим ход. В малката ни група нямаше нито един, който би изоставил другите, макар да бяхме от различни раси, религии и с различен цвят на кожата, а един бе и гост от друг свят.

Бързият бяг на уорхуните ни отнемаше и последната надежда да стигнем навреме до хълмовете. Тувия и аз останахме последни, защото тоатът ни, изтощен, изоставаше все повече и повече. Изведнъж почувствах топлите устни на момичето да целуват рамото ми.

— Заради теб, о, принце мой — прошепна тя и нейните ръце, здраво свързани около мен, се разтвориха и тя изчезна.

Обърнах се и видях, че се беше плъзнала на земята, точно на пътя на жестоките ни преследвачи, мислейки, че като облекчи товара на моето животно, то безопасно ще ме отнесе до хълмовете. Бедното дете, то изобщо не познаваше Джон Картър. Върнах се към нея, надявайки се да я стигна и взема отново със себе си. Карторис бе схванал сериозността на положението. Той скочи от тоата си, хвърли Тувия на гърба му и с един удар на меча по хълбоците му го подкара към хълмовете. После се опита да направи същото и с моя.

Рицарската саможертва на моето момче ме изпълни с гордост, макар че жестът му почти унищожи и последната ни възможност за бягство. Сега уорхуните бяха съвсем близо до нас. Таркас и Ксодор видяха, че изоставаме, и се върнаха бързо. Всичко вървеше към един бляскав край на второто ми идване на планетата. Но аз не исках да умра, преди да видя моята божествена принцеса още веднъж и да я стисна в прегръдките си. И ако в книгата на съдбата не е писано, че

това ще стане, то аз ще приема всичко онова, което ми предстои в тези последни няколко мига, които са ми дадени, преди да прекрача в бъдещето си. Но бих могъл да направя така, че да оставя на двадесет поколения южни уорхуни материал за размисъл.

Карторис бе на земята и аз скоро заех мястото си до него, за да посрещнем достойно атаката на виещите дяволи. Миг по-късно Таркас и Ксодор оставиха тоатите си и се наредиха от двете ни страни. Враговете ни бяха на разстояние от около стотина метра, когато отгоре се разнесе силен гръм и един снаряд се пръсна в първите им редове. Настана паника. Стотина от уорхунските войници се сгромолясаха на земята. Тоати без ездачи летяха между мъртвите и ранените. Свалените войници бяха изпотъпкани в последвалата бъркотия. Останалите зелени мъже се опитаха да открият произхода на тази неочаквана атака, но когато погледнаха нагоре, безредието им се обърна в лудо бягство.

Вдигнахме погледи в посоката, откъдето дойде първият изстрел, и видяхме току-що излизащ над върховете на близките хълмове голям боен кораб, величествено летящ във въздуха. Неговото предно оръдие стреля пред очите ни срещу бягащите уорхуни.

Когато корабът долетя близо над нас, аз не успях да сдържа радостния си вик, защото на носа му се вееше знамето на Хелиум.

ГЛАВА XVI

ПОД АРЕСТ

Появата на величествения кораб означаваше много за нас. После други два преминаха над върховете на хълмовете и грациозно последваха първия. От горната палуба на по-близкия двадесетина леки въздушни разузнавачи заслизаха в бързи кръгове към земята.

Малко по-късно бяхме заобиколени от въоръжени моряци и един офицер. С възторжен вик той се хвърли към Карторис и сложи приятелски ръката си върху рамото му.

— Карторис, принце мой! Каор! Каор! Хор Вастус поздравява сина на Дея Торис, принцесата на Хелиум и на нейния съпруг Джон Картър. Къде беше ти, о, принце? Целият Хелиум е потопен в скръб. Ужасни бяха нещастията, които сполетяха мощния народ на твоя праядо от фаталния ден, когато ни остави.

— Не скърби, добри ми Хор Вастус — каза Карторис, — не само аз се връщам, за да зарадвам сърцето на своята майка и на любимия си народ, а също и онзи, когото целият Барзум обича така силно — неговият най-велик воин и негов спасител, Джон Картър, принцът на Хелиум.

Хор Вастус се обърна и неговите изумени очи се спряха на мен.

— Джон Картър! — извика той, но внезапен израз на смущение се появи на лицето му. — Принце мой, къде беше ти...

Аз знаех въпроса, който устните му не смееха да произнесат. Този предан човек не искаше от мен да призная ужасната истина, че съм се завърнал от дъното на Исс, реката на мистерията, от бреговете на загубеното море Корус и долината.

— Ах, принце мой — продължи офицерът, сякаш никакво подозрение не бе прекъснало поздрава му, — достатъчно е, че си се върнал, и нека мечът на Хор Вастус има високата чест да бъде първият в твоите нозе.

С тези думи благородният човек откопча ножницата си и хвърли оръжието си в краката ми. По силата на традицията, обичаите и

характера на червените хора този прост жест имаше за мен и за всички останали особено значение и дълбочина. Това действие бе равносилно на думите: „Моят меч, моето тяло, моят живот, моята душа са твои, за да направиш с тях каквото искаш. До смъртта си и след нея аз ще гледам на теб като на господар на всяко мое действие. Прав или не, твоята дума за мен ще бъде моя единствена истина. Който вдигне ръка против теб, ще трябва да отговаря пред моя меч.“ Това е клетва за вярност, която мъжете дават на някой джедай, чийто характер и рицарски действия са вдъхнали голяма любов у неговите привърженици. Никога не съм виждал да се отдава такава чест на смъртен. Възможен бе само един отговор. Аз вдигнах меча от земята, докоснах с устни дръжката му и закачих оръжието на кръста на Хор Вастус.

— Хор Вастус — казах аз, — ти най-добре чуваш гласа на сърцето си. Аз не се съмнявам, че ще имам нужда от твоя меч, и приеми уверението на Джон Картър, че той никога не ще те призове да изтеглиш оръжието си освен за каузата на истината, справедливостта и правдата.

— Аз знаех това, принце мой — отговори той, — преди да хвърля любимия си меч в краката ти.

Докато разговаряхме, от повърхността на бойния кораб бе спусната една по-голяма машина за десет души, която леко се приземи близо до нас. Един офицер скочи от палубата ѝ, пристъпи до Хор Вастус и отдаде чест.

— Кантос Кан желае групата, която освободихме, да бъде доведена на Ксавариан — каза той.

Едва когато тръгнахме към машината, аз забелязах, че Тувия не е между нас. Никой не бе я виждал, откакто Карторис пусна нейния тоат в галоп към хълмовете с надеждата да я отнесе далеч от опасностите.

Веднага Хор Вастус нареди на десетина въздушни разузнавачи да я търсят в различни посоки. Не бе възможно да е стигнала много далеч. Ние се качихме на палубата на машината, изпратена да ни вземе, и след няколко минути бяхме върху Ксавариан.

Първият човек, който ни посрещна, бе самият Кантос Кан. Моят стар приятел бе стигнал до най-високото стъпало във флотата на Хелиум. Но за мен той беше същият онзи храбър приятел, с който бяхме делили лишенията в уорхунската тъмница, ужасните зверства на

Големите игри и последвалите опасности в търсенето на Дея Торис във вражеския град Зоданга.

Тогава аз бях един непознат скитник на чужда планета, а той — прост офицер във флотата на Хелиум. Днес той командваше големите въздушни страшилища на Хелиум, а аз бях принц на династията на Таплос Морс, Джедай на Хелиум.

Той не ме попита къде съм бил. Подобно на Хор Вастус Кан също се страхуваше от истината и не желаше да бъде онзи, който ще я изтръгне от мен. Кантос Кан знаеше, че и това ще стане някой ден, но сега бе доволен да знае, че сме отново заедно. Поздрави Карторис и Тарс Таркас с радостно вълнение.

— Ти не знаеш, Джон Картър — каза той, — как в Хелиум обичат твоя син. Като че ли цялата велика любов, която отдавахме на неговия благороден баща и бедната му майка, се е съсредоточила върху него. Когато той изчезна, милиони хора плакаха горчиво.

— Какво искаш да кажеш, Кантос Канс, с думите „неговата бедна майка“? — прошепнах аз. — Защото аз схващам в тях едно зловещо значение?

— Цяла година, след като Карторис изчезна — каза той тихо, — Дея Торис скърби за изгубеното си момче. Ударът отпреди години, когато ти не се завърна от атмосферната инсталация, бе притъпен от майчинството, защото синът ти счупи своята бяла черупка същата нощ.

Целият Хелиум знае как тя страда тогава, защото и народът страдаше с нея за загубата на господаря. Но с изчезването на момчето за нея не остана нищо и когато експедиция след експедиция се завръщаше с все същия безнадежден резултат, че не е намерена и следа от него, любимата ни принцеса отпаднаше все повече и повече и всички чувстваха, че тя много скоро ще се присъедини към любимите си същества в просторите на долината Дор.

Като последно средство Морс Каджак, нейният баща, и Тардос Морс, нейният дядо, поеха командването на две мощни експедиции и преди един месец заминаха, за да изследват всяка педя земя от северното полукълбо на Барзум. Две седмици не получихме от тях никакво известие, но слуховете говореха, че ги сполетяло нещастие и че всички са мъртви.

По това време Зат Арас поднови своите атаки за ръката на принцесата. Откакто ти изчезна, той постоянно я преследваше с

молбите си. Тя го ненавиждаше и се страхуваше от него, на със заминаването на баща ѝ и дядо ѝ Зат Арас стана много силен. Той все още е Джедай на Зоданга, на който пост Тардос Морс го назначи след твоя отказ. Преди шест дни той тайно се е срещнал с Дея Торис и на следващия ден тя изчезна заедно с десетина от приближените си и слугите, включително и Сола — дъщерята на Тарс Таркас. Те не оставиха нито дума за намеренията си, но винаги е така с онези, които предприемат доброволното поклонение. Нищо друго не можем да мислим, освен че Дея Торис е потърсила леденото лоно на Исс и че нейните предани слуги са пожелали да я следват.

Зат Арас бе в Хелиум, когато тя изчезна. Той командва флотата, която я търси. Но не сме открили още никаква следа от нея и се страхувам, че това търсене ще бъде напразно.

Докато разговаряхме, разузнавачите на Хор Вастус се завърнаха на Ксавариан, без да открият Тувия. Изчезването на Дея Торис събуди скръб в душата ми, а сега се прибави и тревогата за съдбата на Тувия. Чувствах се отговорен за участието на това момиче, за което мислех, че е дъщеря на някой горд барзумиански владетел. Намерението ми бе да направя всичко, за да я върна на нейните близки.

Тъкмо се готвех да помоля Кантос Кан да нареди ново търсене и една машина от кораба на главнокомандващия пристигна на Ксавариан. Един офицер носеше заповед до Кантос Кан от Арас.

Приятелят ми прочете бележката и се обърна към мен.

— Зат-Арас заповядва да отведе нашите „пленници“ при него. Няма какво да се прави. Той е върховната личност на Хелиум, но все пак мисля, че рицарската чест и морал изискваха той да дойде тук и да поздрави спасителя на Барзум с почестите, които му се дължат.

— Ти знаеш много добре, че Зат Арас има голямо основание да ме ненавижда — казах аз. — Нищо не би го зарадвало повече от възможността да ме унижи и убие. Сега, когато му се е удал такъв благоприятен случай, нека видим как ще се възползва от него.

Заедно с Карторис, Таркас и Ксодор аз се качих на малката машина и след минута ние стъпихме върху палубата на кораба на Зат Арас.

Джедаят на Зоданга ни посрещна студено и надменно — без традиционния поздрав, без приятелска дума, без знак, че някога сме се познавали.

— Каор, Зат Арас — приветствах го аз.

— Защо не са обезоръжени пленниците? — попита той Кантос Кан.

— Те не са пленници, Зат Арас — отговори офицерът. — Двама от тях са от най-благородната фамилия на Хелиум. Джедаят Тарс Таркас е най-любимият съюзник на Тардос Морс. Другият е приятел на принца на Хелиум — това е достатъчно за мен.

— Но за мен не е достатъчно — отвърна Арас. — Аз трябва да чуя нещо повече от тези, които са поели поклонението. Къде беше, Джон Картър?

— Аз току-що идвам от долината Дор и от земята на първородните, Зат Арас — отговорих му.

— А, значи не отричаш — извика той. — Ти си се върнал от лоното на Исс?

— Аз се връщам от земята на лъжливите надежди, от долината на мъченията и смъртта. С другарите си избягах от капаните на зловещи измамници. Идвам на Барзум, който спасих от една смърт, за да се опитам да го спася отново, но този път от смъртта в нейната най-страшна форма.

— Престани, богохулнико! — извика Зат Арас. — Не се надявай, че ще спасиш страхливото си тяло, като измисляш ужасни лъжи за... — но той не продължи по-нататък.

Никой не може да нарича Джон Картър страхливец и лъжец и Зат Арас знаеше това. Преди нечия ръка да се вдигне да ме спре, аз вече стисках гърлото му.

— Откъдето и да идвам аз, от небесата или от ада, ти виждаш все същия Джон Картър и никой не е останал жив, след като ме е нарекъл така, без да се извини.

С тези думи аз го свалих през коляното си и го притиснах по-силно.

— Хванете го! — едва успя да извика той и десетина офицери се хвърлиха да му помагат.

Кантос Кан се приближи до мен и прошепна:

— Остави го, моля те. Това ще повлече всички ни, защото аз не ще понеса тези хора да посегнат на теб, без да ти помогна. Моите офицери и войници ще се присъединят към мен и тогава ще избухне

бунт, който може да доведе до революция. Заради Тардос Морс и Хелиум, пусни го.

Аз пуснах Зат Арас, обърнах се с гръб към него и казах:

— Хайде, Кантос Кан, принцът на Хелиум ще се върне на Ксавариан.

Никой не ме спря. Зат Арас стоеше бледен и треперещ сред офицерите си. Някои от тях го гледаха презрително. Към мен се приближи един, който дълго и предано бе служил на Тардос Морс.

— Можеш да разчиташ на моя меч, Джон Картър — каза той.

Аз му благодарих и отминах. Прехвърлихме се мълчаливо на малката машина и отново се завърнахме на палубата на Ксавариан. Петнадесет минути по-късно получихме нова заповед от главнокомандващия да се отправим към Хелиум.

Пътуването ни дотам мина спокойно. Карторис и аз бяхме потънали в мрачни мисли. Кантос Кан размишляваше за бъдещите нещастия, които биха сполетели Хелиум, ако Зат Арас последва вековната традиция, присъждаща ужасна смърт за бежанците от долината Дор. Таркас скърбеше за загубата на дъщеря си. Само Ксодор бе свободен от грижи — беглец и отхвърлен, той не можеше да се чувства по-зле на Хелиум от което и да е било друго място.

— Нека се надяваме, че поне ще умрем с добре окървавени мечове — каза той. Едно желание с голям шанс да бъде осъществено.

Доколкото успях да разбера, офицерите на кораба се бяха разделили на групи, още преди да стигнем Хелиум. Някои от тях използваша всяка възможност да дойдат при мен и Карторис, докато други се държаха далеч от нас. Те разговаряха и се обръщаха любезно към нас, но очевидно ги свързваше фанатичната им вяра в учението за Дор, Исс и Корус. Аз не можех да ги осъждам, защото знаех колко е силно това въздействие и колко е нелепо и смешно то при интеллигентните хора.

С връщането си от Дор бяхме извършили светотатство. С разказите си и с излагането на фактите такива, каквито бяха, ние оскърбявахме дълбоко религията на техните бащи. Ние бяхме богохулници и лъжливи еретици. Дори онези, които показваха любовта и предаността си, таяха в душите си съмнение в искреността ни. Много трудно е да се приеме една нова религия, заменяща старата, колкото и съблазнителни да са нейните обещания. Но да се отхвърли

старата като някаква мрежа от лъжи, без да бъде предложено каквото и да е на нейно място, е наистина най-мъчителното и болезнено нещо, което може да се изисква от някого.

Кантос Кан не искаше да пита за нашите изпитания при Свещените терни и първородните.

— Достатъчно е — каза той, — че аз излагам на опасност живота си тук и в задгробния свят, като взех твоята страна. Не искам да добавям още към греховете си, като слушам, че онова, което винаги са ме учили, е най-мръсна ерес.

Аз знаех, че рано или късно ще дойде време, когато нашите приятели и врагове ще бъдат принудени да кажат всичко открито. Това може би ще стане, като стигнем в Хелиум. Но ако Тардос Морс не се е завърнал, омразата на Зат Арас към нас може да повлияе, силно, защото той представлява правителството на Хелиум. А да се застане против него, е равносилно на държавна измяна. Голяма част от войската несъмнено би следвала заповедите на своите офицери и аз зная, че мнозина от най-влиятелните и високопоставени хора от сухопътните и въздушните сили биха държали на Джон Картър въпреки боговете, хората или дяволите. От друга страна, мнозинството от жителите би поискало да изкупим с наказание нашето светотатство.

Перспективата изглеждаше твърде мрачна, от какъвто и ъгъл да я разглеждаме, но умът ми бе тъй зает с мисълта за Дея Торис, че едва сега схванах колко малко внимание съм отделял на въпроса за положението на Хелиум.

Пред мен изникваха ужасните като кошмари спомени, които моята принцеса може би изживяваше — виждах свирепите лица на растителните хора и големите бели маймуни.

Около обяд ние стигнахме червената кула, висока над един километър, отличаваща Хелиум от неговия двойник. Докато слизахме в големи кръгове към доковете на флотата, видяхме улиците пълни с хора. Хелиум вече бе уведомен за нашето пристигане.

От палубата на големия кораб Ксавариан Карторис, Ксодор, Тарс Таркас и аз бяхме прехвърлени върху по-малка машина и отведени на квартира в Храма на отплатата. Именно там се осъждаха изменниците, награждаваха се героите, раздаваше се правосъдие за добри и лоши дела. Влязохме в храма направо от платформите на покрива. Бях виждал много пъти по-рано видни пленници или завърнали се

известни изследователи, водени тържествено до вратата на храма по широкия булевард на прадедите и през гъсти тълпи от граждани.

Знаех, че Зат Арас не е посмял да каже истината на народа, защото се страхуваше от любовта му към Карторис и мен, която би могла да се изрази в бурна демонстрация, унищожаваша суеверния ужас от престъплението, в което бяхме обвинени. Не знаех обаче какви са неговите планове, но че бяха зловеци, се виждаше от факта, че ни придружаваха само най-верните му служители.

Заведоха ни в една от южните стаи, гледаща към Булеварда на прадедите, който виждахме по цялата му дължина от шест километра. Площадът пред храма и улиците около него бяха пълни с хора. Цареше пълен ред — не се чуваха нито подигравки, нито ръкопляскания. А когато ни видяха на прозореца високо над тях, мнозина заплакаха.

Късно следобед пристигна един пратеник на Зат Арас, за да ни уведоми, че ще бъдем съдени от безпристрастен съд от благородници в голямата зала на храма в първия зод^[1] на следващия ден, или около 8 ч. и 40 мин. сутринта земно време.

ТАБЛИЦА

200 тала = 1 ксат

50 ксати = 1 зод

10 зоди = 1 завъртане на Марс около оста му

[1] Навсякъде където капитан Картър е използвал марсиански мерки за време, разстояние, тежина, аз съм се опитвал да ги превърна във възможно най-равнозначните им земни стойности. Неговите бележки съдържат много таблици и научни данни, но тъй като Международното астрономическо дружество сега е заето с изследването и проверяването на този голям запас от ценни сведения, аз сметнах, че не ще добавя нищо към интересния разказ на капитана или към общото човешко познание, ако се придържам строго към оригиналния ръкопис, а, от друга страна, това би могло да обърка читателя и да го отклони. За онези обаче, които се интересуват, аз ще обясня, че марсианския ден е повече от 24 часа и 37 минути. Марсианците го делят на десет равни части. Денят започва около 6 ч. сутринта земно време. Зодите се разделят на петдесет по-къси периода, всеки от които е съставен на още 200 по-кратки,

приблизително равни на земната секунда. Барзумианската таблица за време, както е дадена тук, е само част от пълната таблица, намираща се в записките на Джон Картър. [↑](#)

ГЛАВА XVII

СМЪРТНАТА ПРИСЪДА

Минути преди назначеното време на следващата сутрин, в нашето помещение влезе стража от офицери на Зат Арас, за да ни придружи в голямата зала на храма.

Преминахме на двойки през широкия Кораб на надеждата, както се нарича платформата в центъра на залата. Бяхме плътно обградени от въоръжена стража. Три гъсти редици зодангийски войници бяха наредени от двете страни на естрада до входа.

По обичая на Барзум съдиите бяха тридесет и един, избрани между мъжете от благородната класа, защото щяха да се съдят благородници. За мое учудване не видях нито едно познато лице сред тях. Почти всички бяха жители на Зоданга, а те дължаха поражението си от зелените племена и последвалото васалство на Хелиум именно на мен. На какво можех да се надявам аз, Джон Картър, или синът ми, или великият Таркас, командвал дивите племена, които нахлуха в Зоданга, грабейки палейки и убивайки? На малка справедливост?

Около нас обширният колизеум бе изпълнен с граждани — представители на всички класи, възрасти и полове. Когато влязохме в залата, шумът от разговорите утихна и настана гробна тишина сред десетте хиляди зрители. Ние се изправихме на платформата при Трона на правдата.

Съдиите бяха седнали в голям кръг около периферията на платформата. За нас бяха отделени седалки с гръб към центъра. Ние бяхме седнали така, че да бъдем едновременно с лице към съдиите и публиката. Когато отговаря всеки от нас на въпросите на шеда, ще застава на една по-малка платформа. Самият Зат Арас седеше на златния стол на председателстващия магистър. Когато стражата се оттегли, той стана и извика моето име.

— Джон Картър — заповяда той, — заеми мястото си върху Пиедестала на истината, за да бъдеш съден безпристрастно за делата си и да ти се отдаде заслуженото.

После, обръщайки се към всички в залата, той разказа онова, за което трябваше да плащам.

— Знайте вие, съдии и хора на Хелиум — каза Арас, — че Джон Картър, някога принц на Хелиум, според собственото му твърдение се е завърнал от долината Дор и от храма на самата Ису и че в присъствието на много мъже на Хелиум той богохулстваше срещу свещената Исс, долината, загубеното море на Корус, срещу терните и дори срещу Ису, богинята на смъртта и на вечния живот. И сега, когато вашите очи го виждат върху Пиедестала на истината, вие знаете, че той действително се е завърнал от тези свещени места противно на нашите древни обичаи и нарушавайки светостта на древната ни религия.

Този, който веднъж е бил мъртъв, не може да живее наново. А този, който се опитва да направи това, трябва да бъде умъртвен завинаги. Съдии, вашият дълг е ясен — ничие свидетелство не може да оспори истината. Каква отплата ще поискаме от Джон Картър за делата му?

— Смърт! — извика един от тях.

Но внезапно мъж от публиката скочи на крака, вдигна високо ръката си и извика: „Справедливост! Справедливост!“ Това беше Кантос Кан. Той премина устремно покрай войниците и скочи на платформата.

— Каква присъда ще бъде тази? — извика той на Зат Арас. — Подсъдимият не е изслушан, нито му е дадена възможност да извика свидетели в своя защита. В името на народа на Хелиум аз искам безпристрастно и справедливо отношение към принца на Хелиум.

От залата се носеше още един силен призив „Справедливост! Справедливост!“. Зат Арас не посмя да откаже.

— Говори тогава! — обърна се гневно към мен. — Но не светотатствай с неща, свещени на Барзум.

— Хора на Хелиум — извиках към всички в залата, — как може Джон Картър да очаква справедливост от хората на Зоданга? Той нито може, нито иска това. Само пред хората на Хелиум той ще говори, без да апелира за милост към никого. Не в защита на себе си, а във ваша. В защита на вашите жени и дъщери, в защита на още неродените. За да ги спася от невъобразимите жестокости, на които, сам видях, са изложени прекрасните жени на Барзум в мястото, което хората наричат храма на Ису. За да ги спаси от обятията на растителните хора и

големите бели маймуни на Дор, от жестоката страст на Свещените терни, от всичко, към което студената и мъртва Исс ги води, далеч от живота, любовта и щастието.

Тук едва ли има някой, който да не знае историята на Джон Картър. Как той дойде между вас от друг свят и се издигна от мъченията и преследванията като пленник на зелените хора до най-високото място на Барзум. Нима сте чували Джон Картър да лъже в своя полза или да каже нещо, което ще навреди на хората, да говори лекомислено за странната религия, която не разбира, но уважава.

Няма човек тук, нито другаде на Барзум, който да не дължи живота си на едно мое дело, при което жертвах себе си и щастието на моята принцеса. И затова, хора на Хелиум, аз мисля, че имам правото да бъда чут, за да ми повярвате и да ме оставите да ви служа и спася от лъжата за Дор и Ису, тъй както ви спасих в онзи далечен ден от смъртта.

На вас говоря, хора. Когато свърша, нека съдиите от Зоданга правят с мен каквото решат. Зат Арас взе моя меч, така че никой да не се страхува от мен. Ще ме изслушате ли?

— Говори, Джон Картър, принце на Хелиум — извика един благородник от залата. Зданието се разлюля от одобрителни възгласи.

Зат Арас бе достатъчно хитър, за да не се противопоставя на чувството, избухнало в Храма на отплатата, и аз два часа разказвах пред хората на Хелиум преживяванията си.

Зат Арас се обърна с нисък глас към съдиите:

— Благородници, вие чухте доводите на Джон Картър. Той имаше възможността да докаже своята невинност, но вместо това той използва времето за нови богохулства. Каква е вашата присъда, благородници?

— Смърт на богохулника! — извика един и в миг всичките тридесет съдии се изправиха на крака с вдигнати мечове в знак на единодушно съгласие.

Ако народът не чу присъдата на Арас, той несъмнено чу решението на съда. Сърдито негодувание се понесе над препълнения колизеум и Кантос Кан, който не бе слязъл от платформата по време на моя разказ, повдигна ръка за мълчание. Той заговори със спокоен и равен глас.

— Вие чухте каква съдба отреждат хората на Зоданга на най-благородния герой на Хелиум. Дълг е може би на мъжете на Хелиум да приемат присъдата като окончателна. Нека всеки действа според сърцето си. Ето отговора на Кантос Кан, началник на флотата на Хелиум, на Зат Арас и неговите съдии.

Той откопча своята ножница и хвърли меча си в моите крака. Войници и граждани, офицери и благородници си пробиваха път през кордоните на зодангийските войници към Трона на правдата.

Стотина мъже се изкачиха на платформата и мечовете им иззвънтяха на земята пред мен. Зат Арас и офицерите му стояха безпомощни. Едно по едно аз вдигах оръжията до устните си и ги окачвах върху коланите на притежателите им.

— Хайде — каза Кантос Кан, — нека отведем Джон Картър и неговите приятели до двореца.

— Стойте! — извика Арас. — Войници на Хелиум, никой пленник да не напуска храма.

Войниците на Зоданга бяха единственият организиран отряд от войските на Хелиум в храма, затова Арас бе сигурен, че заповедите му ще се изпълнят. Но не мисля, че е очаквал такава реакция на залата веднага щом войниците тръгнаха да атакуват.

Отвсякъде засвяткаха мечове и хората се устремиха заплашително към зодангийците. Някой извика: „Тардос Морс е мъртъв, да живее Джон Картър!“ Само някакво чудо можеше да предотврати яростния сблъсък между хората на Хелиум и отряда на Зат Арас, за да не се превърне в гражданска война.

— Стойте! — извиках им от Пиедестала на истината. — Изслушайте ме отново. Само един-единствен удар с меч може да хвърли Хелиум в ожесточена и кървава война, чиито резултати никой не ще предвиди. Тя ще обърне брат срещу брата и баща срещу син. Ничий живот не заслужава такава жертва. По-скоро аз бих се подчинил на присъдата на Арас, отколкото да стана причина за гражданска война. Нека всеки от нас отстъпи по нещо и да дочакаме завръщането на Тардос Морс или Морс Коджак, неговия син. Ако никой от тях не се завърне до края на годината, делото да се възобнови.

После се обърнах към Зат Арас.

— Ако ти не си по-голям глупак, отколкото те мисля, ще използваш този случай, който ти предоставям, преди да стане много

късно. Веднъж извадено оръжието на народа срещу войниците ти, никой в Барзум, дори самият Тардос Морс, не ще предотврати последиците. Говори бързо!

Джедаят издигна глас пред гневното море.

— Спрете, мъже на Хелиум! Присъдата на съда е произнесена, но денят на изпълнението ѝ не е определен — едва сдържаше яростта си той. — Аз, Зат Арас, Джедай на Зоданга, като взех предвид роднинските връзки на пленника и неговите минали заслуги към Хелиум и Барзум, давам отсрочка от една година, или до завръщането на Море Коджак и Тардос Морс. Отивайте си с мир по домовете. Вървете!

Никой не помръдна. Вместо това хората спряха в напрегнато мълчание с поглед, вперен в мен, като че ли чакаха знак за нападение.

— Освободете храма! — заповяда на един от своите офицери Зат Арас.

Опасявайки се от резултата на един опит да се изпълни тази заповед със сила, аз заставах в края на платформата и сочейки към главния изход, казах на хората да напуснат. При молбата ми те тръгнаха като един, мълчаливи и заплашителни, покрай войниците.

Кантос Кан и другите заклели ми се във вяност ме чакаха върху Трона на правдата.

— Ние ще те придружим до палата ти, принце мой — каза Кантос. — Хайде, приятели, да вървим.

И с победоносна усмивка, отправена към Зат Арас, той заслиза по тронните стъпала.

Последвахме го аз, Таркас, Карторис и Ксодор, както и верните ни воители. Нито една ръка не се вдигна да ни спре при тържествения ни ход през хълма.

По булевардите и улиците се бяха струпали хиляди хора, които ни отваряха път, и стотици мечове полетяха в краката ми. Моите стари роби падаха на колене и целуваха ръцете ми. Те не искаха да знаят къде съм бил. Радвах се само на завръщането ми.

— Ах, господарю — извика един от тях, — ако нашата принцеса бе тук, какъв велик ден щеше да е този.

Очите ми потънаха в сълзи и аз извърнах глава, за да прикрия вълнението си. Карторис заплака открито, когато робите се притискаха в него, изразявайки любовта си и скръбта от общата загуба. И Таркас

разбра, че дъщеря му Сола е придружила Дея Торис в нейното последно дълго пътуване. Със стоицизъм, присъщ на зелените марсианци, той посрещна новината и не издаде голямата си скръб. Противно на другите представители на расата му у него бяха развити във висока степен любовта, приятелството и милосърдието.

Печална и мрачна бе нашата група, която същия ден седеше на празничен пир в голямата зала в двореца на принца на Хелиум. Бяхме се събрали около стотина души, без членовете на нашия малък кръг от придворни, защото с Дея Торис поддържахме едно домакинство, съответстващо на царския ни ранг.

Масата според обичая на червените марсианци беше триъгълна за тримата членове на семейството. Карторис и аз седнахме в центъра на нашите страни. В средата на третата стоеше празен високият гравиран стол на принцесата. Само великолепните ѝ сватбени украшения и ценности бяха положени на него. Зад облегалката стоеше един роб, както в дните, когато господарката му заемаше мястото си на трапезата. Обичаите в Барзум трябваше да се спазват и аз с мъка и болка в сърцето гледах мълчаливия стол, където трябваше да бъде моята засмяна Дея Торис, от чийто весел смях кънтеше някога голямата зала.

От дясната ми страна седеше Кантос Кан. До празното място на принцесата, на един голям стол пред издигнатата част на масата, която преди много години бях поръчал да се направи специално за гигантския ръст на Таркас, седеше по традиция самият той. Почетното място на една марсианска трапеза е винаги от дясната страна на домакинята и това място бе винаги пазено за него, великия Тарс Таркас, когато ни посещаваше в Хелиум. Хор Вастус заемаше почетното място до Карторис. Около масата цареше тишина. Тъгата от загубата на Дея Торис бе още прясна в душата на всички, а към това се прибавяше и страхът от съдбата на Тардос Морс и Морс Коджак, както и несигурността за бъдещето на Хелиум, ако се окажеше истина, че той е лишен от великия си господар. И внезапно нашето внимание бе привлечено от далечните викове на много хора, без да можем да определим дали са гневни или радостни. Един роб се втурна в залата, за да ни съобщи, че голямо множество е нахлуло през вратите на двореца. След него връхлетя втори.

— Дея Торис е намерена! — викаше той. — Пратеник от Дея Торис.

Не чаках нищо повече. Големите прозорци с изглед към булеварда бяха разположени на срещуположната страна на залата. Не губих време да обикалям голямата маса — с един скок над обядващите аз се озовах на балкона. Няколко метра под него лежеше червената морава на градината, а отвъд нея около един ездач се трупаха хора. Скочих на земята и хукнах към тълпата.

Близо до хората видях, че фигурата върху тоата е на Сола.

— Къде е принцесата на Хелиум? — извиках аз. Зеленото момиче се плъзна от исполинския кон и ме посрещна с думите:

— О, принце мой! — заплака Сола. — Тя е загубена завинаги. Тя сигурно вече е пленница на по-малката луна. Черните пирати на Барзум я отвлякоха.

ГЛАВА XVIII

РАЗКАЗЪТ НА СОЛА

Аз заведох Сола в залата за обеди и когато тя поздрави баща си и останалите, разказа историята за поклонението и пленяването на Дея Торис.

— Девет дни след посещението на Зат Арас Дея Торис се опита да избяга от двореца в тишината на нощта. Макар и да не бях чула нищо за срещата ѝ със Зат Арас, аз разбрах че е станало нещо, което ѝ е причинило душевни страдания. Когато я видях да напуска тайно палата, нямаше нужда да ми разказва намеренията си.

Събудих десетина от най-верните ѝ пазачи, обясних им страховете си и те единодушно заявиха, че ще дойдат с мен, за да следваме любимата принцеса в пътуването ѝ по свещената Исс. Открихме я близо до двореца. С нея бе само вярната ѝ хрътка Ула. Тя се разгневи и заповяда да се върнем, но ние за първи път не я послушахме. Като видя, че няма да я оставим сама в последното ѝ дълго пътуване, тя заплака, прегърна ни и поехме заедно на юг.

На следващия ден намерихме стадо от малки тоати, които облекчиха пътуването ни. Бяхме стигнали далеч на юг, когато сутринта на петия ден забелязахме голяма флота от бойни кораби, плаващи на север. Те ни открия, преди да можем да се скрием, и скоро бяхме обкръжени от отряд черни мъже. Стражата на принцесата се би храбро, но всички паднаха мъртви. Нас ни пощадиха.

Дея Торис се опита да се самоубие, но един от черните войници изтръгна кинжала от ръцете ѝ. После здраво ни вързаха една с друга.

След пленяването флотата продължи своя път на север. Тя се състоеше от двадесет големи бойни кораба и от малки бързи крайцери. Същата вечер една от малките машини, летяща далеч напред, се завърна с пленница — млада червена жена, заловена край някакви хълмове и, както казваха те, под самия нос на три бойни кораба на червените марсианци.

От откъслечните разговори, които дочувахме, стана ясно, че черните пирати търсят групи бегълци, изплъзнали се от тях преди няколко дни. Че те смятаха залавянето на младата жена за особено важно, бе ясно от дългите ѝ разпити, на които я подложи командирът на флотата. По-късно тя бе доведена при нас.

Новата пленница беше много красиво момиче. Тя разказа, че преди години е тръгнала на доброволно поклонение от двореца на своя баща, Джедай на Птарт. Казваше се Тувия. Когато чу името на принцесата, тя падна на колене, целуна вързаните ръце на Дея Торис и ѝ каза, че същата сутрин е била с Джон Картър, принца на Хелиум, и с Карторис, нейния син.

Отначало Дея Торис не повярва, но като чу разказа за всичките ѝ приключения, откакто е срещала Джон Картър, и за изживяното от него, Карторис и Ксодор в земята на първородните, разбра, че това е истина. „Защото в целия Барзум само Джон Картър може да извърши делата, които ми разказваш.“ Тувия не скри както любовта си към Картър, така и неговата преданост и вяност към избраната жена. Дея Торис заплака горчиво, проклинайки Зат Арас и жестоката съдба, принудили я да напусне Хелиум само няколко дни преди завръщането на любимите ѝ хора.

„Аз не те укорявам, че го обичаш, Тувия — каза принцесата. — Че твоето чувство към него е чисто и искрено, виждам от откровеността на изповедта ти пред мен.“

Флотата продължи на север, мина близо до Хелиум, но очевидно те разбраха, че Джон Картър наистина е избягал от тях, и скоро завиха на юг. Един войник влезе в стаята ни и ме повлече навън.

„Няма място за зелени в земята на първородните“ — каза той и грубо ме блъсна от палубата на кораба. Струваше му се, че най-лесният начин да освободи кораба от присъствието ми бе да ме изхвърли.

Но добрата съдба ми помогна и по чудо аз се спасих само с леки натъртвания. Корабът летеше бавно и когато политнах през борда в тъмнината надолу, аз се ужасих при мисълта за страшната смърт, която ме чака, защото през целия ден флотата бе летяла стотици метри над повърхността. Но за моя изненада и радост аз паднах върху мека растителност, едва на няколко метра от палубата. Явно, че по това време машината е била съвсем ниско над земята.

Лежах изтощена цяла нощ и на сутринта разбрах щастливата причина, която ме бе спасила. Когато слънцето се показа, видях под себе си обширната панорама на морско дъно и далечни хълмове. Бях паднала върху един висок връх. В тъмнината на нощта корабът просто е драскал гребена на хълмовете и когато е минавал над тях, черният войник ме е блъснал.

На няколко километра западно от мен се виждаше голям воден канал. Достигнах го и разбрах, че е владение на Хелиум. Останалото вие вече знаете.

Дълго време никой не проговори. Дея Торис — в лапите на първородните. Изтръпнах при тази мисъл, но огънят на непобедимата ми самонадеяност пламна в душата ми. Скочих на крака и с вдигнат меч дадох тържествен обет, че ще спася моята принцеса и ще отмъстя за нея.

Сто меча изскочиха от ножниците си и сто бойци се врекоха в живота и съдбата си на делото. Планът ми за действие беше вече готов. Благодарих поотделно на всеки верен приятел и се оттеглих в приемната си зала с Кантос Кан, Тарс Таркас Ксодор и Хор Вастус.

Дълго обсъждахме подробностите около експедицията. Ксодор бе категоричен, че Ису ще избере Дея Торис и Тувия за робини за срок от една година.

— По това време те ще бъдате в сравнителна безопасност — каза той — и ние поне ще знаем къде да ги търсим.

Организирането на флотата за нашествието в Омен бе възложено на Кантос Кан и Ксодор. Първият се зае в най-кратък срок да достави нужните кораби и да осигури пристанище, където Ксодор да ръководи оборудването им. Години наред черният воин бе преустройвал пленените бойни кораби така, че да плават в Омен, и бе напълно запознат с конструкцията и всички спомагателни механизми.

Щяха да ни бъдат нужни шест месеца, за да завършим приготовленията си. Подготовката на експедицията трябваше да се пази в пълна тайна, за да не разбере Зат Арас проекта ни. Кантос Кан бе уверен, че амбициите на този човек са толкова големи, че нищо друго не би го задоволило освен титлата джедай на Хелиум.

— Аз се съмнявам — каза той — дали Арас ще посрещне добре завръщането на Дея Торис, защото това ще означава, че друг човек е по-близо до трона, отколкото той. Когато ти и Карторис бъдете

отстранени от пътя му, не ще има нищо, което да му попречи да вземе титлата джедай. Бъди сигурен, че докато в него е върховната власт, тук не ще си в безопасност.

— Има един начин — извика Хор Вастус — да осуетиш намеренията му веднъж завинаги.

— Как? — попитах аз.

Той се усмихна.

— Сега ще го кажа тук, но някой ден ще се покача върху купола на Храма на отплатата и ще го извикам на въодушевеното множество долу.

— Какво искаш да кажеш? — запита Кантос Кан.

— Джон Картър, Джедай на Хелиум — каза тихо Хор Вастус.

Очите на моите другари светнаха и широка усмивка на задоволство се разля по лицата им. Те ме гледаха с очакване. Аз поклатих с глава.

— Не, приятели. Благодаря ви, но това няма да бъде. Поне не сега. Когато узнаем, че Тардос Море и Морс Коджак са изчезнали и не ще се завърнат никога, ако бъда тук, ще се присъединя към вас, за да осигурим на народа на Хелиум свободно да избере бъдещия си господар. Онзи, който той избере, може да разчита на верността на меча ми. Но аз не търся тази чест за себе си. Дотогава Тардос Море е Джедай на Хелиум и Зат Арас е негов представител.

— Както ти кажеш, Джон Картър — каза Хор Вастус. — Но какво става? — извика той и посочи прозореца към градината.

При тези думи той скочи към балкона.

— Ето го къде бяга! — викаше той възбудено. — Стража! Ей, там долу! Стража!

Близо зад него видяхме фигурата на един човек, който притича през една малка поляна и изчезна в храстите.

— Той беше на балкона, когато го видях най-напред — обясни Вастус. — Бързо! Да го настигнем!

Хукнахме към градината и макар че основно я претърсихме заедно със стражата, не открихме и следа от нощния подслушван.

— Какво мислиш за това, Кантос Кан? — попита го Таркас.

— Шпионин, изпратен от Зат Арас. Това е негов стар обичай.

— Той ще съобщи доста интересни неща на своя господар — засмя се Хор Вастус.

— Надявам се, че е чул само нашите думи за новия джедай — казах аз. — Ако е подслушал плановете ни за освобождаването на Дея Торис, това може да доведе и до гражданска война, защото той ще се опита да ни попречи, което аз няма да позволя. Ще се обърна и срещу самия Тардос, ако е нужно. Дори това да хвърли целия Хелиум в кървава разправа, ще се боря за спасението на моята принцеса! Нищо не ще ме спре освен смъртта. Ако умра, приятели, закълнете се да продължите делото и да върнете Дея Торис в двореца на нейния дядо!

Всички положиха клетва с ръце върху мечовете си.

Решихме, че корабите, които се нуждаят от ремонт, ще бъдат закарани в Хастор, друг хелиумски град, далеч на югозапад. Кантос Кан смяташе, че доковете там биха побрали наведнъж най-малко шест бойни кораба. Тъй като той бе главнокомандващ на флотата, за него бе лесно да заповяда изпращането на корабите и да ги задържи в отдалечените места на империята, докато бъдем окончателно готови за нападение срещу Омен.

Обсъждането ни свърши късно през нощта, но подробностите по целия план бяха уточнени и задълженията на всеки един от нас определени.

Кантос Кан и Ксодор трябваше да се грижат за ремонта на корабите. Тарс трябваше да влезе във връзка с Тарк и да разбере отношението на народа си към неговото завръщане от Дор. Ако те са благоприятни, Тарс веднага ще замине, за да организира голям отряд от зелени бойци, които според нашите планове трябваше да се изпратят направо в долината Дор и храма на Ису, докато флотата ни навлезе в Омен и атакува неприятелите. Върху Хор Вастус падна деликатната и трудна задача да организира една секретна войска от бойци, готови да следват Джон Картър навсякъде по пътя му. Тъй като бяхме пресметнали, че ще ни бъдат нужни около един милион души за екипажи на хилядите бойни кораби, за транспорта на зелените войници, както и за спомагателни работи, мисията на Хор Вастус не беше никак лесна.

След като се разделих с всички и пожелах „лека нощ“ на Карторис, аз се прибрах в апартамента си, за да прекарам за първи път, откакто се бях завърнал на Барзум, една спокойна и хубава нощ. Но — уви.

Не знаех колко дълго съм спал. Събудих се внезапно със запушена уста и здраво вързани ръце и крака. Срещу мен в стаята стояха шестима снажни мъже. Те действаха така ловко, че в момента, когато напълно се разбудих, вече няха никаква възможност да се съпротивлявам.

Те ме вдигнаха мълчаливо и ме понесоха към вратата на стаята. Успях да видя, че всички от групата бяха с лица, скрити от копринени кърпи. В коридора стигнахме до една секретна врата в стената, която водеше до прохода, свързан с подземията на двореца. Съмнявах се дали някой знае за този изход освен моите близки. Но водачът не се поколеба нито за миг. Той натисна скритото копче и направи път на другарите си да влязат заедно с мен, после затвори вратата и ни последва.

Тръгнахме надолу по каналите към подземията, по извитите коридори, които сам никога не бях изследвал. Вървахме все напред и напред и аз разбрах, че вече сме далеч от двореца. После пътят тръгна отново нагоре.

Групата спря пред една стена. Водачът почука по нея с дръжката на меч си — три бързи, силни удара; пауза, после още три, пак пауза и накрая два. Секунда по-късно стената се завъртя и аз бях изблъскан в една блестящо осветена зала. Срещу мен се изправиха трима богато облечени мъже.

Един от тях се обърна към мен. Тънките му и жестоки устни бяха извити в иронична усмивка. Самият Зат Арас.

ГЛАВА ХІХ

ЧЕРНО ОТЧАЯНИЕ

— На какво щастливо обстоятелство дължа удоволствието от това неочаквано посещение на принца на Хелиум? — каза Арас.

Един от моите пазачи бе отпушил устата ми, но аз не отговорих. Просто стоях безмълвен, с остър поглед, впит в Джедая на Зоданга. И не се съмнявах, че изражението и очите ми издаваха презрението, което изпитвах към него.

Останалите в залата ни гледаха изпитателно — първо мен, после и Зат Арас.

— Вие може да си вървите — нареди той на войниците, които ме бяха довели. Когато в залата останахме само ние двамата и неговите приятели, Арас отново ми заговори с леден тон, бавно и обмислено:

— Джон Картър, по силата на обичая, законите на нашата религия и присъдата ти трябва да умреш. Народът не може да те спаси — само аз мога да направя това. Ти си под моя власт и аз мога да направя каквото искам — да те убия или да те освободя. Ако ти останеш свободен в Хелиум една година съгласно условията на отсрочката, народът ще се възпротиви срещу изпълнението на присъдата ти.

Можеш да бъдеш освободен точно след минути, но при едно условие. Нито Тардос Морс, нито Морс Коджак, нито красивата Дея Торис ще се върнат някога на Хелиум. През тази година Хелиум трябва да избере нов джедай. И той ще бъде Зат Арас! Искам да чуя, че приемаш моята кауза! Това е цената на твоята свобода. Аз свърших.

Знаех, че жестокото сърце на Зат Арас няма да се колебае. Само през трупа на мъртвия Джон Картър той лесно би могъл да стане Джедай на Хелиум. А свободен аз бих предприел спасяването на Дея Торис. Ако загина, моите смели приятели може да не са в състояние да доведат докрай нашите планове. С отказа си да приема неговото искане аз не само бих му попречил да стане господар, но бих подложил на опасност и риск живота на любимата си принцеса.

Бях затруднен в избора си. Гордата потомка на хидяди джедаи Дея Торис би предпочела смъртта пред един такъв безчестен съюз като този, който ми предлагаша.

— Не могат да влязат в съюз — обърнах се аз към Зат Арас — един изменник на Хелиум и един принц от династията на Тардос Морс. Не вярвам, че великият Тардос е мъртъв.

— Мнението ти, Джон Картър, скоро ще престане да интересува дори и теб, затова се възползвай от случая, докато още имаш възможност. Зат Арас ще ти позволи да размислиш върху великодушното му предложение още тази нощ в мълчанието и тъмнината на подземията. Но знай, че ако в определения срок ти не приемеш предложението, никога повече не ще видиш светлината на деня. Нито ще знаеш в коя минута една ръка с остър кинжал ще ти отнеме и последния шанс да си върнеш топлината, свободата и радостта на живота.

Зат Арас плесна с ръце и повика стражата.

— В подземията — заповяда той. — Това е всичко.

Четири души ме изведоха от залата. С една ръчна радиева лампа, осветяваща пътя, те ме конвоираха през безкрайните тунели все надолу под земята на Хелиум. Стигнахме до една широка стая, в чиито скалисти стени бяха вбити огромни халки с висящи на тях вериги. В краищата на много от тях висяха човешки скелети. Стражата ритна един от тях настрана и като отключи катинара, който държеше веригата около нещо, явно някога било човешки глезен, щракна желязната халка около крака ми. Оставиха ме, отнасяйки и последния лъч светлина.

Няколко минути чувах звъntenето на оръжията им, но то се отдалечаваше все повече, докато ме погълна абсолютна тишина. Бях сам с моите страшни приятели — костите на мъртвите хора, чиято съдба вероятно щеше да ме сполети.

Не зная колко време стоях заслушан в мрака, но мълчанието не се наруши. Аз се отпуснах върху каменния под и заспах. Трябва да е било доста късно, когато се събудих. Пред себе си видях млад човек с факел в едната ръка, със съд в другата, съдържащ обикновената затворническа храна на Барзум.

— Зат Арас ти изпраща поздрав — каза той — и заповяда да те уведомя, че макар да знае за заговора да те провъзгласят за господар на

Хелиум, той не оттегля предложението, което е направил. За да спечелиш свободата си, трябва само да ми кажеш, че приемаш неговите условия.

Поклатих отрицателно с глава. Младежът не каза нито дума повече, остави храната на пода и потъна в коридора.

Много дни наред младият мъж идваше в килията ми по два пъти и носеше все същите поздравии от Зат Арас. Понякога се опитвах да започна разговор с него върху други неща, но той отказваше да говори.

Минаха месеци. Все се опитвах да измисля начин да уведомя Карторис за местонахождението си. Месеци търках една от брънките на веригата си с надеждата да се освободя и да последвам младежа през тунелите до някое място, откъдето ще мога по-лесно да избягам. Изгаряше ме и страстното желание да разбера как вървят приготовленията по експедицията за освобождаването на Дея Торис. Знаех, че ако Карторис е свободен да действа, той не ще остави делото, но не бях сигурен дали и той не е пленник в подземията на Зат Арас. Знаех, че шпионинът на Арас е подслушал разговора ни за избирането на нов джедай, а само минути преди това ние обсъждахме подробностите по проекта за пътуването. Възможно бе и това да му е известно. Карторис, Кантос Кан, Ксодор, Таркас и Хор Вастус може би бяха вече жертви на убийците на Арас или пък негови пленници.

Реших да направя още едно усилие и да науча нещо ново от младежа, когато той отново дойде в килията. Той бе красиво момче, приблизително с ръста и възрастта на Карторис. Забелязал бях също, че неговото износено и просто снаряжение не съответстваше на достойното му и благородно държане.

Тези мои наблюдения сигурно щяха да ми помогнат да се опитам да поведе нов разговор с него.

— Ти си много добър към мен — казах веднъж. — И понеже усещам, че в най-добрия случай имам да живея твърде малко, бих искал, преди да стане късно, да ти дам доказателство за моята признателност за всичко, което си направил, за да стане затворничеството ми по-поносимо.

Ти ми носеше всеки ден храната, като се стараяше да е чиста и достатъчна, никога с дума или жест не се опита да се възползваш от беззащитното ми положение, за да ме оскърбиш или измъчваш. Ти беше любезен и внимателен — това най-много от всичко ми вдъхна

чувство на благодарност и желание да ти дам малък знак за признателност.

В стражевото помещение на моя дворец има чудесни снаряжения. Иди там и си избери онова, което най-много ти харесва и подхожда. Искам да го носиш, за да видя, че желанието ми е изпълнено. Каж ми, ще направиш ли това?

Очите на момчето светнаха от удоволствие. Той се замисли, преди да заговори. В този момент сърцето ми престана да бие — толкова много значеше за мен отговорът му.

— Ако отида в двореца на принца на Хелиум с такова искане, те биха ми се изсмели и навярно биха ме изхвърлили с главата надолу. Не, това едва ли ще стане, но аз ти благодаря. А пък ако на Зат Арас само му се присъни, че аз замислям такова нещо, той би ме обезглавил.

— Не се страхувай, момчето ми — настоявах аз. — Ти можеш да отидеш в двореца ми през нощта с една бележка до сина ми Карторис. Ще я прочетеш, преди да му я предадеш, за да се увериш, че не съдържа нищо против Зат Арас. Моят син не ще каже никому и никой друг освен нас тримата няма да узнае нищо. Това е твърде просто и безвредно, за да бъде осъдено.

Момчето отново се замисли дълбоко.

— Там има един къс меч, украсен със скъпоценности, който взех от трупа на един северен джедай. Когато си избереш снаряжение, кажи на Карторис да ти даде и него. Така няма да има по-красив воин от теб. Следващия път, когато дойдеш в килията, донеси ми и нужното за писане и само след няколко часа ще бъдеш облечен, както подобава на твоя род и младежка хубост.

Без да проговори, той се обърна и ме остави. Не подсказа с нищо своето решение и дълги часове аз чаках, измъчван от неизвестността.

Ако той приемеше да отнесе бележка до Карторис, това ще означава, че моят син е жив и свободен. Ако се върнеше със снаряжението и меча, Карторис вече ще да знае къде съм. А обстоятелството, че приносителят на бележката е жител на Зоданга, ще бъде достатъчно за Карторис да разбере, че съм пленник на Зат Арас.

Едва успях да прикрия възбудата си, когато чух приближаващите стъпки на младежа при следващото му посещение. Разменихме само обикновените поздравии. Оставяйки храната на пода, той остави и материали за писане.

Бях спечелил играта. Погледнах го с престорена изненада, но скоро изписах на лицето си израз на приятелско разбиране. Написах кратка заповед до Карторис да дари на Партак едно снаряжение по негов избор и късия меч, който описах. Това бе всичко, но то значеше много за мен и сина ми.

Оставих бележката на пода. На излизане Партак я взе.

Доколкото можех да пресметна, лежах в подземията вече триста дни. Ако щеше да се прави нещо за спасението на Дея Торис, трябваше да се действа много бързо. Ако тя не е още мъртва, нейният край ще дойде скоро. Годината за онези, на които Ису я дарява, изтича бързо.

Нетърпението ми да видя Партак със снаряжението и меча бе огромно. Но каква беше моята скръб и разочарование, когато вместо Партак се появи нов тъмничар.

— Какво е станало с момчето, което идваше досега? — попитах аз.

Но човекът не ми отговори нищо и с бавни стъпки излезе от килията.

Дните минаваха, а моят тъмничар продължаваше безмълвно да изпълнява задълженията си.

Опитах се да разбера причината за отстраняването на Партак, но бе явно, че е свързано по някакъв начин с моята бележка. Сега вече бе трудно да узная дали Карторис е жив. Ако младият мъж е искал да се издигне в очите на Зат Арас, той ми е позволил да направя всичко това и е отнесъл записката ми на господаря си, доказвайки своята вяност и преданост.

Измина близо месец, откакто Партак изчезна. И точно триста и тридесет дни затворничество. Доколкото можех да изчисля, оставаше много малко до традиционните ритуали на Ису. Въображението ми раждаше ужасни картини и аз трудно спирах сълзите на мъка и болка по Дея Торис. Непоносима бе мисълта, че прекрасното създание може да бъде разкъсано от жестоките зъби на отвратителните бели маймуни. Това не можеше да се случи. Но разумът ми подсказваше, че само след тридесет дни моята принцеса ще лежи мъртва на арената в страната на първородните, че нейният окървавен труп ще бъде влачен в мръсотииите и праха, докато една част от него отиде на трапезата на черните благородници.

Струваше ми се, че ще полудея, ако не бях чул стъпките на приближаващия пазач. Това отвлече вниманието ми от ужасните мисли, завладели съзнанието ми. Обзе ме нова и мрачна идея. Ще направя последно, свръхчовешко усилие да избягам. Ще убия тъмничаря и доверявайки се на съдбата, ще се опитам да стигна до външния свят.

Хвърлих се на пода близо до стената със сгърчено тяло. Лежах безжизнен като след борба или физическо изтощение. Когато той се наведе над мен, аз трябваше само да го хвана за гърлото с едната си ръка и да му нанеса силен удар със свободната дължина на веригата.

Чух го да се спира пред мен. С глухо възклицание той коленичи до главата ми. Стиснах здраво веригата. Всичко ставаше така, както го бях замислил.

Но толкова кратко бе времето между отварянето на очите ми и падането на веригата, че не можах да предотвратя удара, защото за части от секундата познах лицето, наведено близо над моето. Лицето на Карторис.

Господи! Чия жестока и злобна ръка бе приготвила този страшен край? Какви ли обстоятелства бяха довели моето момче тъкмо в тази минута, когато можех да го убия, преди да го позная? Едно благословено, макар и закъсняло провидение затъмни съзнанието ми и аз покрих безжизненото тяло на едничкия си син.

Съвзех се от докосването на една хладна и твърда ръка, не смеех да отворя очи. Мъчех се да събера разпръснатите си мисли и спомени, които преминаваха през отслабналия ми и изтощен мозък.

Най-последно жестокият спомен за това, което бях сторил в последната си съзнателна минута, нахлу в главата ми. Обзе ме ужасът да видя лежащото до себе си тяло. Но се чудех кой ми помага. С Карторис сигурно е имало и някой друг. Но все едно, трябваше да се изправя лице срещу лице с неизбежното. Отворих очи.

Над мен бе наведен Карторис с една голяма подутина на челото от удара на веригата. Но жив, слава богу, жив. Протегнах ръцете си и прегърнах момчето и ако някога върху някоя планета се е издигала пламенна благодарствена молитва, това е била моята под земята на умиращия Марс, когато благодарих за живота на сина си.

Секундата, в която видях и познах Карторис, преди да падне веригата, трябва да е била достатъчна, за да възпре силата на удара.

Каза ми, че е лежал в безсъзнание известно време.

— Как попадна тук? — попитах го аз.

— Чрез Партак. Докато той не се появи, ние решихме, че си мъртъв. Спазих указанията в бележката ти. Оставих момчето да си избере снаряжение и му донесох скъпоценния меч. После дълго го разпитвах, но той не искаше да ми даде никакви точни сведения за местонахождението ти. Беше верен на Зат Арас.

Стигнахме дотам, че той трябваше да избира между свободата и подземията на двореца ти, като цената на свободата бъдат пълните сведения за затвора и начина, по който мога да стигна до теб. Но той докрай запази тайната. Отчаян, заповядах да го отведат в подземията.

Никакви заплахи с мъки или смърт, никакви подкупи не му подействаха. Единственият отговор беше, че когато и да умре — утре или след хиляди години, — никой не ще може да каже „един предател е отишъл в гроба“.

Най-после Ксодор измисли хитър план как да изтръгнем нужните ни сведения от него. Накарах Хор Вастус да облече снаряжението на зодангийски войник и заповядах да го оковат във вериги в килията на Партак. Петдесет дни благородният Хор Вастус се измъчва в подземията, но ненапрасно. Малко по малко той печелеше приятелството на младежа, докато едва днес Партак издаде точното ти местонахождение.

Трябваше ми съвсем малко време, за да намеря сред твоите официални книжа плановете на подземията. Но идването се оказа по-трудно. Макар всички подземия под града да са свързани, има само един вход.

Успях да премина препятствията и стигнах до вратата към подземията на двореца на Зат Арас.

И ето ме тук навреме, за да бъда насмалко убит от теб.

Докато говореше, Карторис отключваше оковите ми и с едно възклицание на задоволство разхлаби веригата ми. Бях освободен от мъчителните жезла, държали ме във властта си почти цяла година.

Карторис носеше със себе си дълъг меч и кинжал и така въоръжени, ние се спуснахме по обратния път към палата.

Тялото на пазача, който Карторис бе убил по пътя към килията ми, не бе още открито и за да забавим търсенето и заблудим стражите,

ние го скрихме в малка камера встрани от главния коридор на подземията.

Половин час по-късно бяхме вече под нашия дворец и скоро след това влязохме в залата, където, вече загубили търпение, ни чакаха останалите.

Първото нещо, което исках да узная, бе докъде е стигнала подготовката на експедицията.

— Работата ни отне много повече време, отколкото очаквахме — отговори Кантос Кан. — Фактът, че трябваше да държим всичко в пълна тайна, особено ни пречеше. Шпионите на Зат Арас са навсякъде. Но доколкото знаем, до неговите уши не е стигнала и дума за истинските ни намерения. Тази нощ в доковете на Хастор е организирана флота от хиляда най-мощни бойни кораба, които някога са плавали над Барзум, и всеки един от тях е пригоден да плува във въздуха над Омен и в неговите води. Всеки боен кораб се придружава от пет крайцера за десет човека, десет разузнавателни машини за пет човека и още сто единични. Те са оборудвани с всичко необходимо.

В Тарк е съсредоточен транспортът на зелени войници — деветстотин големи кораба с нужния им конвой. Още преди седмица всичко бе готово, но ние чакахме с надежда освобождаването ти, за да поемеш командването на експедицията. И те дочакахме, принце мой.

— Тарс Таркас — обърнах се към зеления воин. — Как стана, че народът на Тарк не предприе обичайните действия срещу онзи, който се е върнал от лоното на Исс?

— Те изпратиха тук една група от благородници, за да разговаря с мен. Ние сме справедлив народ и когато им разказах цялата история, те се съгласиха единодушно, че ще постъпят като хората на Хелиум. По тяхно искане аз трябваше да заема и трона като Джедай на Тарк, за да мога да преговарям със съседните племена за помощ — техните воители да участват в сухопътните сили на експедицията. Двеста и петдесет хиляди бойци, събрани от юга, представители на различни общини, тази нощ изпълват Тарк. Те са готови да отплуват за земята на първородните, когато им заповядаме, и да се бият до смърт. Единственото, което искат, е плячката от войната и превоза до техните земи. Аз казах.

— А ти, Хор Вастус, какво направи?

— Милион калени войници ще съставят екипажите на големите бойни кораби и придружаващите ги по-малки — отговори той. — Всеки от тях се е заклел във вярност на делото.

— Щастлив съм, че всеки от вас е изпълнил своя дълг — казах аз. — А сега, Кантос Кан, не можем ли да тръгнем за Хастор и утре преди изгрев-слънце да отпътуваме.

— Наистина не трябва да губим повече време. Хората на Хастор вече се питат защо флотата е събрана и пълна с въоръжени хора. Учудващо е как Зат Арас още не знае. Един малък крайцер чака горе, нека тръгваме...

Думите му бяха прекъснати от внезапен залп от изстрели, — идващи откъм дворецовата градина.

От балкона видяхме десетина души от дворецовата ми стража, които изчезваха в сенките на храстите, преследвайки някой. Под нас на поляната няколко войника стояха над една неподвижна фигура. По моя заповед те я вдигнаха и донесоха в приемната. Това бе тялото на червен човек в разцвета на силите си. Неговото снаряжение бе просто, като на обикновените войници.

— Още един от шпионите на Зат Арас — каза Хор Вастус.

— Така изглежда. — Наредих на стражата да отнесе тялото.

— Спрете! — каза Ксодор и се обърна към мен. — Нека донесат една кърпа и масло от тоат.

Един от войниците донесе нужното на Ксодор. Той коленичи до тялото и като натопи края на кърпата в маслото, разтри мъртвото лице пред себе си. Малкото петно разкри бяла кожа като моята. После Ксодор улови косата и силното му дръпване оголи един череп.

— Терн — прошепна Таркас.

— Струва ми се, че е нещо по-лошо дори — отговори Ксодор. — Но нека видим.

С кинжала си той срязва една затворена торбичка, която висеше на снаряжението на терна, и извади златно кръгче с голям скъпоценен камък — точно като онзи на Сатор Трог.

— Той е свещен терн — продължи Ксодор — и цяло щастие е за нас, че не избяга.

Един офицер от стражата влезе в залата.

— Принце мой, трябва да доложа, че изпуснахме другия. Мисля, че това стана със съучастието на някои от стражите при вратата.

Заповядах да арестуват всички.

— Ето с това можеш да откриеш шпионина между тях — и Ксодор му подаде кърпата и маслото.

Наредих тайно претърсване на града, защото знаех, че всеки марсиански благородник поддържа секретна служба.

Час по-късно офицерът от стражата докладва отново. И този път най-лошите ни опасения се потвърдиха — половината от стражата тази нощ е била съставена от терни, дегизирани като червени войници.

— Хайде, не бива да чакаме повече — извиках аз. — Към Хастор. Ако терните се опитат да ни спрат при южния край на ледената покривка, това може да развали всичките ни планове и да доведе до пълния крах на експедицията.

След минути ние вече летяхме в нощта към Хастор, готови да нанесем първия удар за освобождаването на Дея Торис.

ГЛАВА XX

ВЪЗДУШНИЯТ БОЙ

Два часа след като напуснахме моя дворец в Хелиум, или около полунощ, аз, Кантос Кан и Ксодор пристигнахме в Хастор. Карторис, Тарс Таркас и Хор Вастус заминаха с друг крайцер направо за Тарк.

Транспортът трябваше да тръгне веднага и да се движи бавно на юг. Флотата щеше да ги настигне сутринта на другия ден.

В Хастор ние намерихме всичко в пълна готовност. Кантос Кан бе уредил всяка подробност до педантизъм и само минути след пристигането ни първият от корабите се вдигна във въздуха. Секунда след секунда гигантите грациозно излитаха в нощта, за да образуват дълга, тънка линия, простираща се с километри на юг.

Едва след като влязохме в кабинета на Кантос, аз се сетих да попитам за датата, защото все още не знаех точно колко време съм лежал в подземията на Зат Арас. С болка и отчаяние разбрах колко неточно съм пресмятал. Бяха изминали триста шестдесет и пет дни — вече беше твърде късно, за да спасим Дея Торис.

Тръгнахме не за да освобождаваме, а да отмъщаваме. Не споделих ужасното си откритие, че преди да влезем в храма на Ису, принцесата на Хелиум ще е мъртва.

Какъв смисъл имаше сега да товаря приятелите си с личните си скърби — те бяха споделили достатъчно от тях. Щях да запазя завинаги мъката си; в себе си. Все пак експедицията би помогнала много на народа на Барзум, като му открие с факти жестоката измама, на която е бил жертва от векове, и да спаси хиляди души от жестоката съдба на доброволно поклонение.

Ако освободим за червените хора прекрасната долина Дор, земята на загубените души, простираща се между планините Отц и ледената преграда, те щяха да разполагат със земя, която щеше да им донесе богати плодове.

Там, в дъното на умирация свят, се намираше единственото естествено производително пространство. Само там падаше дъжд и

бликаше вода в изобилие. А сега това бяха пасища за диви животни и за зловните останки на няколко мощни раси, които са затворили за милионите други жители на Барзум тези плодородни простори. Ако успееш да разруши веднъж завинаги преградата на религиозното суеверие, държала червените хора далече от това Елдорадо, това щеше да бъде единствената истинска отплата за смъртта на моята прекрасна Дея Торис. Отново бих се жертвал за Барзум, за да увековеча мъченичеството на принцесата си.

Рано сутринта при първите лъчи на зората ние видяхме транспортните машини и техния конвой. Разменихме традиционните сигнали. Тук трябва да спомена, че радиограмите много рядко се употребяват във военно време или за предаване на тайни известия в мирно, защото с усъвършенстването на апаратурите са се изчерпали почти всички възможности за безопасно безжично съобщаване и нито едно военно командване не рискува да предава важните известия по този начин.

Таркас рапортува, че всичко при тях е наред. Бойните кораби заеха предна позиция и двете флоти бавно полетяха заедно над ледената покривка, над повърхността, за да избегнем съгледвачите на терните, чиито земи приближавахме. Далеч напред единичните въздушни разузнавачи ни предпазваха от изненади. Такава защита имахме и по двата фланга. Останалите по-малки машини защитаваха тила ни. Вече няколко часа летяхме в такъв строй към Омен, когато един от разузнавачите се завърна и доложи, че вижда конусообразния връх на купола. В същата минута друг един откъм левия фланг полетя към кораба на главнокомандващия.

Бързината, с която идваше, издаваше важността на съобщението. Кантос Кан и аз го посрещнахме на малката предна палуба, съответстваща на капитанското мостче в земните кораби. Малката машина едва бе докоснала площадката и летецът разтревожен излетя от нея.

— Голяма флота от бойни кораби лети от юг към югоизток, принце — докладва той. — Около няколко хиляди кораба са устремени право към нас.

— Шпионите на терните неслучайно са били в двореца ти, Джон Картър — каза Кантос. — Какво ще заповядаш?

— Изпратете десет бойни кораба да пазят входа на Омен и да не допускат нито един противник да излезе или влезе в шахтата. Така ще се опитаме да затворим голямата флота на първородните. Подреди останалите във форма на триъгълник с острие, насочено към югоизток. Заповядай на транспортните машини, заобиколени от конвоя си, да следват близо опашките на бойните кораби, докато острието не се вреже в неприятелската линия. После корабите от всяко крило на строя да нападнат стремително и да изтласкат врага назад, за да образуват път през линията му, по който транспортните и конвоят с голяма бързина да заемат позиция над храмовете и градините на терните. Там нека се спуснат на земята и да дадат на Свещените терни такъв урок по изкуство да се воюва, който те да помнят векове. Без да се отклоняваме от главната цел на експедицията, трябва да отбием нападението на терните и да прекратим атаките им, за да сме спокойни и за завръщането си.

Кантос Кан ме изслуша внимателно и предаде заповедите ми на чакащите адютанти. За невероятно кратко време строят на бойните кораби се промени съгласно нарежданията ми. Десетте, които трябваше да пазят входа на Омен, вече летяха към целта си, транспортните и конвоят се нареждаха в подготовка за атаката през неприятелските редици.

Дадена бе заповед за максимална скорост. Флотата на враговете ни беше вече пред нас. Тя образуваше пречупена линия докъдето поглед стига в двете посоки, с три кораба в дълбочина. Нашето нападение бе така внезапно, както светкавица в ясно небе.

Всички фази на плана ми се развиваха блестящо. Грамадните ни машини се врязаха в линията на тернските кораби. После строят ни се отвори и откри пътя за транспортните, които полетяха към храмовете на терните, облени от слънчевата светлина.

Докато терните отблъскваха с ужас нападението ни, хиляди зелени бойци се спуснаха в градините им, а други от ниско летящите машини насочваха безпогрешно пушките си срещу стражите, защитаващи храмовете.

Високо над страшния шум на земния бой двете големи флоти се сблъскаха в титанична борба. Крилата на нашата флота бавно събираха краищата си и политаха в кръг — типичен прием в марсианската въздушна война.

Корабите под командването на Кантос Кан се движеха с голяма скорост и бяха труден прицел за неприятелите. Когато се изравняваше на една линия с техен кораб, всеки наш откриваше огън. Терните се опитваха да пробият строя ни с мощна атака, но безрезултатно.

От мястото си в кабината аз виждах как вражеските кораби един след друг падаха стремглаво. Маневрирахме бавно в смъртоносния си кръг и стигнахме градините, където се биеха зелените бойци. Заповядах им да се оттеглят. Те издигнаха машините си в центъра на кръга.

Огънят на терните почти престана. Те бяха претърпели огромни загуби и с готовност ни оставиха да следваме пътя си. Но изглеждаше, че измъкването ни няма да е така лесно, защото едва бяхме поели към Омен, когато северният хоризонт се покри от плътна черна линия. Това не можеше да бъде друго освен военна флота.

Все още ни беше трудно да разберем чия е и накъде е насочена. Когато наближи достатъчно, операторът на Кантос Кан получи една радиограма и веднага му я предаде.

„Кантос Кан, в името на Джедая на Хелиум, предай се, защото не можеш да избягаш. Зат Арас.“

Терните явно бяха заловили и превели съобщението едновременно с нас, защото веднага подновиха бойните си действия, разбирайки, че скоро ще бъдем нападнати от друг неприятел. Преди Зат Арас да даде първия си изстрел, отново бяхме влезли в бой с тернската флота. Тежките оръжия на Арас също откриха страшен огън. Кораб след кораб политаха под безмилостните изстрели на врага.

Заповядах на зелените воини отново да слязат в градините на терните.

— Излейте силата и отмъщението си до последната капка — наредих на зелените си съюзници, — защото до нощта няма да остане нито един, комуто да отмъщавате за сторените злини.

Скоро видях и десетте бойни кораба, на които заповядах да пазят входа на Омен. Те бързо се връщаха, като стреляха непрекъснато със задните си оръдия. Явно бяха преследвани от нови неприятели. Но есе едно, положението не можеше да стане по-лошо. Експедицията бе осъдена. Никой от участниците в нея не можеше да се върне през мъртвата ледена покривка. Искях само в последната минута преди

смъртта си да изправя дългия си меч пред Зат Арас. Единствено той бе виновен за нашия неуспех.

В ползрението ми попаднаха и преследвачите на десетте бойни кораба. В първия момент не вярвах на очите си, но трябваше скоро да призная, че експедицията ни е сполетяна от най-фаталното нещастие — корабите, които виждах, принадлежаха на флотата на първородните. А според плановете ни те трябваше да бъдат затворени в Омен. Каква поредица от несполуки и нещастия! Каква ли страшна съдба ме преследваше, та на всяка крачка срещах такива препятствия? А дали не ме преследваше проклятието на Ису? Понякога наистина си мисля, че отвратителният ѝ труп излъчваше злокобна божественост.

Присъединих се към хората си, отблъскващи терните от техен кораб, който ни бе закачил с куки от едната страна. В яростта на ръкопашния бой моята стара, безгранична самонадеяност се възвърна. И когато терн след терн падаха под острието на меча ми, бях уверен, че ще изтръгнем победата дори и в края, пред самото поражение.

Присъствието ми сред войниците така ги въодушеви, че след няколко минути взехме връх и нахълтахме в кораба на терните, за да видим как командирът се хвърля от палубата в знак на отчаяние от изгубената победа.

Присъединих се към Кантос Кан, който бе наблюдавал всичко. Той веднага издаде заповед на един от офицерите си и скоро знамето на принца на Хелиум се развя по всички възможни посоки от кораба на главнокомандващия. Мощен вик на въодушевление се изтръгна от войниците около нас. Той бе подет и от екипажите на другите кораби, когато и те на свой ред развяха моето знаме.

Тогава Кантос Кан отпрати удара си. Прозвуча сигнал, ясен за всеки воин, участващ в тази жестока битка.

„Хора на Хелиум, за принца на Хелиум срещу всички негови врагове!“ — гласеше той. Скоро флагът ми се развя и върху един от корабите на Зат Арас. Последваха го и други. На някои от тях се завързваха ръкопашни боеве между зодангийските воители и хелиумските екипажи. В един миг знамето на принца вече се развяваше над всички кораби, следващи Зат Арас. Той водеше около пет хиляди бойни машини.

Небето бе почерняло от трите грамадни флоти. Сега Хелиум бе обединен. Но беше трудно да се маневрира в това осеяно от огън небе.

Корабът на Арас беше близо до моя. Неговият екипаж ни обстрелваше ожесточено. Разделяха ни едва няколко метра. Готовите за скачане войници от двата кораба бяха приготвили мощни куки. Предстоеше смъртна борба. Първите железни обръчи бяха хвърлени. Аз отидох при войниците си, когато те се опитваха да отворят пътя към неприятелския кораб. С леко тласване машините се прилепиха една до друга и аз успях пръв да скоча на палубата на Зат Арас. Последва ме ентузиазираната и яростна тълпа от най-добрите и смели воители на Хелиум. Зодангийците отстъпиха пред мощния им устрем.

— Ти си мой пленник, Зат Арас — извиках аз, когато заставахме лице в лице. — Предай се и аз ще те пощадя.

За миг той се поколеба, но захвърли оръжието си и тръгна към противоположната страна на палубата. Преди да го настигна, той прескочи оградата и полетя в страшните дълбини.

Така безславен беше краят на Зат Арас, Джедая на Зоданга.

Но сражението продължаваше. Терните и черните не се обединиха срещу нас. Всеки път, когато тернски кораб срещнеше кораб на първородните, се завързваше ожесточен бой. В тази омраза съзрях нашето спасение.

Предадох навсякъде нарежданията си нашите кораби по-бързо да се оттеглят от битката, като заемат позиции на запад и на юг от биещите се. Изпратих и един въздушен разузнавач при зелените хора долу в градините, за да се присъединят и те към нас.

На командирите си заповядах чрез хитрост и внимателно маневриране да изправят един срещу друг корабите на наследствените врагове — терни и първородни. Тази стратегия успя и преди залез-слънце имах удоволствието да видя, че всички от моята могъща флота са се събрали на дължина около тридесетина километра югозападно от продължаващото сражение между черни и бели.

Прехвърлих Ксодор на друг кораб и заедно с всичките транспортни машини и хилядите бойни кораби го изпратих право над храма на Ису. Аз, Карторис и Кантос Кан се насочихме с останалите към входа на Омен.

Планът предвиждаше да се опитаме да извършим съвместно нападение върху земята на първородните призори на следващия ден. Тарс Таркас със зелените войници и Хор Вастус с червените, водени от Ксодор, трябваше директно да нападнат градините на богинята и

околните полета, а ние тримата да изведем нашия по-малък отряд от морето на Омен през подземията до храма.

Чак сега научих истинската причина за оттеглянето на десетте кораба от устата на шахтата. Когато те пристигнали, флотата на първородните вече излизала. Влезли веднага в бой, за да спрат потока от черното подземие, но неравенството в силите ги принудило да отстъпят.

С голяма предпазливост и под прикритието на нощта приближихме шахтата. На разстояние няколко километра пратих сина си с малък разузнавач да огледа обстановката. След половин час той се завърна и доложи, че няма и следа от патрулни кораби или неприятелски сили.

При отвора спряхме, за да могат всички следващи ни кораби да заемат определени позиции. С кораба на главнокомандващия аз се спуснах бързо в черните дълбини. В бърза последователност полетяха и другите.

Бяхме решили да се оставим на случайността, за да успеем да стигнем до храма по подземния път, и не оставихме никаква стража горе при отвора. А и да защитавахме тила си, едва ли би ни помогнало, тъй като не разполагахме с достатъчно сили да се противопоставим на флотата на първородните, ако тя се завърнеше и атакуваше.

Оттук нататък разчитахме главно на смелостта и хитростта си. Мислех, че за първородните, които бяха на пост, ще е нужно известно време, за да разберат, че влизащите кораби не принадлежат на флотата им, а са вражески.

Така и стана. Голяма част от корабите ми бяха в безопасност във водите на Омен, преди да отекне първият изстрел. Разразилият се бой бе кратък, но ние постигнахме пълна победа, защото първородните, убедени в силата си, бяха оставили само една шепа стари и негодни кораби да пазят голямото пристанище.

По предложение на Карторис ние стоварихме пленниците си под стража на два от по-големите острови и отведохме корабите им при шахтата, където вклинихме някои от тях във вътрешността на кладенеца. После пуснахме отблъсквателната енергия на останалите. Те се издигнаха нагоре и затвориха входа към Омен.

За да се завърне в пристанището си, на флотата на първородните щеше да й трябва много време, докато преодолее препятствията. Вече

имахме възможност необезпокоявани да се отправим по подземните канали. Първата мярка, която взех, бе лично с един отряд да побързам за острова с подводницата, която завзех без особена съпротива от страна на оредялата стража.

Навсякъде поставих усилена охрана и зачихме Карторис и останалите.

Между пленниците бе и Йерстед, командирът на подводницата. Той ме позна, тъй като три пъти се бяхме срещали по време на затворничеството ми тук.

— Как ти се струва сега? — запитах го аз. — Ти стана пленник на бившия си затворник.

— Не ще е за дълго, Джон Картър — отвърна той с мрачна усмивка. — Ние те очаквахме и сме готови.

— Тъй ще е наистина. Защото вие всички бяхте готови да станете мои пленници дори и без бой.

— Явно флотата ни те е пропуснала, но скоро тя ще се завърне в Омен.

— Не зная дали флотата ви ме е пропуснала — казах аз. Но той не ме разбра и в погледа му долових нескрито смущение.

— Много ли пленници пътуват към Ису в твоя мрачен кораб, Йерстед?

— Твърде много — отговори капитанът.

— Не си ли спомняш за една жена на име Дея Торис?

— Да, спомням си я заради красотата ѝ и затова, че е жена на първия смъртен, избягал някога от Ису през хилядите години на нейното властване. Казват, че Ису я познава като жената на един и майката на друг, вдигнали ръце срещу живота ѝ.

Потръпнах от ужас при мисълта за наказанието, което Ису може да наложи на Дея Торис за светотатственото поведение на съпруга и сина ѝ.

— А сега къде е Дея Торис? — попитах аз, страхувайки се, че той ще изрече зловещи думи. Но аз обичах принцесата си и не можах да се въздържа да не чуя дори и най-лошото за съдбата ѝ от устата на онзи, който я бе видял жива. Това ме приближаваше до нея.

— Вчера по традиция се състояха месечните ритуали на Ису — отговори Йерстед — и аз я видях да седи на мястото си в краката на Ису.

— Как! — извиках аз. — Значи не е мъртва?!

— О, не — продължи черният, — не е изминала година, откакто тя лицезря божествената красота на...

— Не е изминала година... — прекъснах го аз.

— Разбира се, не са минали повече от триста и седемнадесет дни.

Едва успях да сдържа голямата си радост. Колко съм бил глупав! Бях забравил разликата между марсианската и земната година. Десетте земни години, които бях прекарал на Барзум, се равняваха на пет години и деветдесет и шест дни марсианско време, чиито дни са 41 минути по-дълги от земните, а годината има 687 дена.

„Навреме сме!“ — тези думи преминаха в главата ми и сигурно ги бях произнесъл високо, защото Йерстед поклати глава.

— Навреме, за да спасиш принцесата си! — каза той. — Не, Джон Картър, Ису не ще изпусне своето. Тя знае, че ти идваш, и преди някой вандалски крак да оскверни преддверията на храма ѝ, ако това нещастие може изобщо да се случи, твоята Дея Торис ще бъде отнесена далече от най-малката възможност за освобождаване.

— Искаш да кажеш, че тя ще бъде убита, за да ми попречат да я освободя? — попитах аз.

— Не, това е последното средство. Чувал ли си някога за Храма на слънцето? Ще я отведат там. Той се намира далеч във вътрешния двор на Ису и е малка постройка, чиято кула се издига високо над другите от големия храм. Под кулата в земята лежи основната част, състояща се от шестстотин осемдесет и седем кръгли стаи, разположени една под друга. Те са свързани с подземията на Ису чрез коридори, изсечени в масивна скала.

С всяко завъртане на Барзум около слънцето се завърта и храмът. Така веднъж в годината входът на отделната стая застава срещу коридора — единствената връзка с външния свят. Тук Ису затваря онези, от които не е доволна, но които не иска да умъртви веднага. Или за наказание на някой благородник тя го затваря в една от стаите за една година. Често пъти с осъдения остава и един палач, та смъртта да настъпи под най-ужасна форма. Понякога заповядва в стаята да оставят храна, достатъчна да поддържа живота само толкова дни, колкото тя е определила. Ето така ще умре Дея Торис и нейната съдба ще бъде решена от първия чужд крак, който пристъпи прага.

Макар и да бях извършил чудеса и да бях само на няколко крачки от моята божествена принцеса, всъщност бях по-далеч от нея, отколкото от бреговете на Хъдзън, пред моята къща, на милиони километри оттук.

ГЛАВА ХХІ

ПРЕЗ ОГЪН И ВОДА

Сведенията на Йерстед ме убедиха, че нямаме време за губене. Аз трябваше да стигна до храма на Ису тайно, преди войските на Таркас да атакуват призори. Веднъж достигнал стените му, бях уверен, че ще мога да преодоля стражите, защото имах достатъчно бойци със себе си, за да отведа Дея Торис.

Веднага щом се събрахме всички, започнахме превозването на нашите хора през подводния път към входовете за тунелите, водещи от басейна на подводницата до подземията на Ису. Трябваше да се връщаме много пъти, преди благополучно да стигнем целта си. Бяхме пет хиляди опитни бойци от най-войнствения народ на Барзум.

Понеже само Карторис знаеше скритите входове на тунелите, ние не можехме да се разделим на групи и отряди и да атакуваме храма на няколко места едновременно. Решихме той да ни отведе колкото може по-бързо до най-близкото до центъра на храма място.

Тъкмо се готвехме да напуснем басейна и да влезем в коридорите, един офицер привлече вниманието ми върху водата под подводницата. Отначало тя изглеждаше развълнувана като от движенията на голямо тяло под повърхността и аз помислих, че се издига нова подводница, но стана очевидно, че нивото на водата се вдига постепенно и скоро ще прелее извън басейна. За разлика от мен Карторис бързо схвана сериозността на положението.

— Бързайте! — извика той. — Ако се забавим, загубени сме. Помпите на Омен са блокирани. Трябва да стигнем горните етажи на подземията преди водата. Хайде!

— Води ни, Карторис, ние ще те следваме!

Младежът се хвърли в един от корабите и в колона по двама войниците го последваха в пълен ред, като всяка група влизаше само под командата на командира си.

Преди и последните да напуснат помещението, водата стигна до глезените. Съвсем непривикнали на вода освен в количества,

достатъчни за бита, червените марсианци инстинктивно се плашеха от нея, особено при такава голяма дълбочина. Но фактът, че те дисциплинирано изпълняваха указанията, говореше за тяхната храброст и вяност към делото.

Излязох последен и когато тръгнах в опашката на колоната, вече газех във вода до колене. Коридорът бе залян до същото ниво.

Ходът на войската бе толкова бърз, колкото позволяваше движението в такъв тесен проход. Трудно изпреварвахме преследващата ни водна стихия. Колкото се издигаше нивото на прохода, толкова се издигаше и водата и аз разбирах, че тя бързо ще ни стигне. Причината за това бе, че издигането на водата се увеличава обратнопропорционално на все по-стесняващото се пространство. И много преди последните от колоната да стигнат горните етажи, лежащи над опасността, водата би ни заляла и половината от хората биха се издавили.

Оглеждайки се наоколо да потърся някакво най-просто средство за спасение, съзрях един страничен коридор, издигащ се стръмно от дясната ми страна. Паника обземаше хората пред мен. Трябваше да се направи веднага нещо или те щяха да хукнат напред през другарите си в лудо бягство, което би довело до смъртта на стотици и дори до запушване на прохода, без надежда за спасяване на първите.

Напрегнах гласа си до краен предел и дадох команда на командирите.

— Върнете назад последните войници. Тук като че ли има безопасен път. Следвайте ме.

Когато първият дуор (капитан) се върна, аз го предупредих да се вслуша в командите ми и да не излиза на открито, нито да напуска подземията, докато не дойда при него или не узнае по някакъв начин за смъртта ми.

Офицерът отдаде чест и отмина. Войниците един след друг влизаха в страничния коридор. Водата вече стигна до гърдите. Хората се препъваха и падаха. Опитвах се да помагам на някои, но работата ставаше все по-непосилна. Неколцина бяха повалени от кипящия поток. Най-после дуорът на последната група застана до мен. Той беше храбър офицер на име Гур Тус. Сега на нас двамата се падна тежката задача да въдворяваме ред и да поемем отговорността за живот на войниците.

Джон Кантос, синът на Кантос Кан, също се присъедини към нас с ротата си. Стояхме, хванати за ръце, докато и последният човек влезе в прохода. Тук открихме стръмен наклон нагоре и след стотина метра стигнахме до точка, която бе над водното равнище.

Няколко минути вървахме бързо по стръмнината и аз се надявах, че тя скоро ще ни изведе в горните подземия, отвеждащи към храма на Ису. Но трябваше отново да изпитаме горчиво разочарование.

Далеч пред мен някой извика „Огън“. Викът бе последван от ужасени писъци и от командите на дуорите, които очевидно се опитваха да спасят хората от някаква нова опасност.

— Подземиата отпред са подпалени — съобщи ми един войник. — Ние сме обградени от пламъци от едната страна и от вода от другата. Помогнете, Джон Картър, задушаваме се!

Една вълна от гъст дим ни заля и ние отстъпихме, задушени и заслепени. Трябваше да търсим нов път за спасение. Огънят бе хиляди пъти по-страшен от водната напаст и затова стремглаво хукнахме към първата галерия, която можеше да ни изведе далеч от дима.

Заставах до входа, докато войниците се изтеглят в новия проход. Край мен минаха на бегом около две хиляди войника, докато най-сетне потокът им спря. Бях сигурен, че не всички са се спасили, и за да се уверя, че никой не е останал, за да умре безпомощен, затичах се нагоре по коридора по посока на пламъците.

Беше горещо и задушливо, но най-после се добрах до едно място, достатъчно осветено от огъня, за да видя, че нито един войник не е останал. Но какво имаше в самия пожар или на отвъдната му страна, аз не можех да зная, нито пък някой бе минал през този пламтящ ад от химикали.

Обърнах се и тръгнах към коридора, където бях оставил войниците. Но с ужас установих, че връщането ми е невъзможно: пътят ми в старата посока бе препречен от една масивна стоманена ограда, която явно сега бе спусната.

Вече не се съмнявах, че движението ни из проходите бе известно на първородните. Доказателство за това бяха техните действия от вчерашния ден досега — атаката на флотата им, спирането на помпите, предизвикването на пожара. Резултат на добре пресметнат замисъл, който да спре настъплението ни към храма на Ису.

А сега и спускането на стоманената преграда, затваряща ме между пожара и наводнението. За пореден път ставаше ясно, че нечии невидими очи ни следят. Какъв шанс имах тогава да освободя Дея Торис, щом постоянно съм принуден да се боря с врагове, които никога не се показват. За хиляден път се осъждах, задето сам се вмъкнах в този капан, какъвто знаех или поне се досещах, че са подземията. Разбирах, че е по-добре да задържа цели нашите сили и да извърша съгласувана атака срещу храма откъм долината, като се доверя на случая и на голямото си желание за борба. Ето това беше начинът да смажем първородните и да ги заставим да предадат Дея Торис.

Димът от огъня ме принуждаваше да се отдалечавам към водата, чието плискане чувах в храма. Хората ми бяха отнесли и последния факел, а и коридорът не бе осветен от сиянието на фосфоресциращите скали. Този факт ми подсказваше, че не съм далеч от горните етажи, лежащи непосредствено под храма.

Най-сетне нагазих във водата. Димът зад мене беше гъст. А страданията ми нетърпими. Само едно нещо ми оставаше — да избира по-лесната смърт. Тръгнах надолу по коридора, докато студените води на Омен не ме обгърнаха. Заплувах в абсолютната тъмнина, без да зная накъде. Инстинктът за самосъхранение е силен дори когато човек знае, че смъртта стои пред него. Продължавах да плувам в очакване главата ми да докосне тавана на коридора, което би означавало, че съм стигнал до последната граница. Това би означавало завинаги да потъна в своя гроб.

Но преди да стигна точката, в която водата опира до върха на коридора, за моя изненада се блъснах в една стена. Опипах наоколо. Бях стигнал до главния коридор и все още имаше празно място между повърхността на водата и скалистия таван. Завих в посоката, в която преди време Карторис и главната колона бяха минали. Плувах все напред и при всяко загребване на душата ми ставаше по-леко, защото предполагах, че се доближавам до точката, където водите не могат да бъдат по-дълбоки от тези около мен. Бях сигурен, че скоро ще почувствам твърда почва под краката си и че отново ще имам шанс да стигна храма на Ису, аз да спася красивата пленница.

Но тъкмо когато надеждата ми бе най-голяма, главата ми се удари в скалите горе. Значи все пак най-лошото се случи. Аз съм стигнал едно от онези редки места, където марсианските тунели се

врязват в по-дълбоките почвени пластове. Знаех, че някъде отвъд стената тунелът отново ще се издигне, но това нямаше особена стойност за мен.

Опитах последното, което ми хрумна в тази безнадеждна ситуация. Напълних дробовите си с въздух, гмурнах се под повърхността и заплувах през ледената тъмнина на заляната галерия. От време на време протягах ръка, за да напипам разочарован скалите над себе си.

Но повече не издържах на напрежението. Усещах, че скоро ще се предам и че не ще мога да издържа обратния път.

Смъртта ме гледаше право в лицето и никога досега не бях чувствал така ясно диханието на ледените й устни по челото си.

Отпадащото ми тяло направи едно последно, яростно усилие. Вдигнах се бавно и моите измъчени дробове се разтвориха за дъха на нещо чуждо и умъртвяващо... Но вместо това почувствах благодатен въздух да нахлува през зажадените ми ноздри в умиращите дробове. Бях спасен.

Още няколко удара ме доведоха до място, където краката ми напипаха пода, и скоро след това аз бях над нивото на водата. Тичах, полудял от радост по коридора, за да намеря първата врата, която да ме изведе при Ису. Ако не можех да имам Дея Торис отново, бях решен да отмъстя за смъртта ѝ и никой друг живот не би удовлетворил жаждата ми за мъст освен този на жената сатана, причинила такива неизмерими страдания на народа на Барзум.

Стигнах по-бързо, отколкото очаквах, до някакъв вход на храма. Той беше от дясната страна на коридора, който вероятно водеше и към други входове на сградата. Но всички те бяха еднакви за мен. Нямах представа за къде води всеки един от тях. Без да чакам да бъда отново открит, затичах по късия и стръмен наклон и блъснах вратата в дъното му. Тя се отвори бавно и аз влетях в помещението. Макар и слънцето да не беше изгряло, стаята беше заляна от бляскава светлина. Нейният единствен обитател спеше върху ниско легло. От драпериите и пищните мебели ставаше ясно, че съм попаднал в жилището на някоя жрица, а може би и на самата Ису.

При тази мисъл кръвта ми кипна. Какво ли ще стане, ако наистина съдбата бъде тъй добра и постави отвратителното създание само и беззащитно в ръцете ми. С нея като заложница аз лесно бих

постигнал всичките си цели. Предпазливо се приближих до лежащата фигура. Не бях преминал и половината на стаята, когато тя се размърда и преди да успея да реагирам, се изправи пред мен.

Изражение на ужас покри лицето на жената, после невярващ трепет, надежда, благодарност.

Моето сърце биеше силно в гърдите ми. Когато пристъпих към нея, сълзи изпълниха очите ми и думите, които искаха да се излеят в поток, задавиха гърлото ми. Протегнах ръце и прегърнах отново жената, която безумно обичах — Дея Торис, принцесата на Хелиум.

ГЛАВА XXII

ПОБЕДА И ПОРАЖЕНИЕ

— Джон Картър, Джон Картър — ридаше тя, положила скъпата си глава на рамото ми, — дори и сега аз не вярвам на очите си. Когато момичето Тувия ми каза, че си се завърнал на Барзум, аз слушах, но не разбирах, защото такова щастие ми изглеждаше невъзможно след всичките страдания, изживени в мъчителна самота. Най-после, когато повярвах в истината и после узнах за страшното място, където съм пленена, започнах да се съмнявам, че дори и ти ще можеш да ме освободиш.

Дните си отиваха, минаваше месец след месец, без да чуя и дума за теб. Покорих се на съдбата си. И затова сега, когато ти дойде, аз не мога да повярвам. Близо час до мен достигаше шум от сражение в двора. Не знаех какво значи той, но дълбоко в себе си се надявах, че това са хората на Хелиум, водени от моя принц. Кажи ми какво стана с нашия син?

— Той беше с мен допреди час, Дея — отговорих аз. — Трябва да са били неговите хора, които си чула да се бият в храма. А къде е Ису?

Дея Торис сви рамене.

— Тя ме изпрати под стража в тази стая малко преди да започне битката. Изглеждаше гневна и уплашена. Никога не бях я виждала да действа така неуверено. Сега разбирам, че е било така, защото е узнала, че ти пристигаш, за да разчистиш сметките си с нея.

Отвсякъде до нас достигаше шумът на боя, звънът на оръжията, тичането на много хора. Знаех, че съм нужен там, но не смеех да оставя Дея Торис сама, нито да я отведа в хаоса на битката.

Хрумна ми мисълта за подземията, от които току-що бях излязъл. Защо да не я скрия там, докато се върна и я отведа в безопасност завинаги от това място. Обясних ѝ намеренията си. Тя се притисна силно до мен.

— Сега вече не бих могла дори и за миг да понеса раздяла с теб, Джон Картър — каза тя. — Изтръпвам при мисълта да остана отново сама тук, където ужасното създание може да ме намери. Ти не я познаваш. Никой не е в състояние да си представи свирепата ѝ жестокост освен онзи, който е бил свидетел на ежедневието ѝ. Едва след толкова време започнах да разбирам онова, което бях виждала дори със собствените си очи.

— Тогава няма да те оставя, принцесо моя!

Тя остана безмълвна и после целуна лицето ми с дълбока любов.

— Върви, Джон Картър. Там е нашият син, там са войниците на Хелиум, които се бият за своята принцеса. Където са те, там трябва да бъдеш и ти. Аз не трябва да мисля за себе си, а за тях и за дълга на съпруга си. Не бива да заставам на пътя му. Скрий ме в подземията и върви.

Заведох я до вратата и притиснах скъпото същество до себе си. Преведох я през високия праг, целунах лицето и затворих с мъка вратата след нея, защото сърцето ми бе пълно с болка, а душата ми — с ужасни предчувствия.

Без да се колебаю повече, се втурнах по посока на най-големия шум. Едва бях преминал няколко зали и стигнах арената на жестоката борба. Черните войници бяха струпани при входа на голяма зала, където се опитваха да спрат настъплението на един отряд червени мъже към свещените помещения на храма.

Идвайки отвътре, аз се озовах зад гърба на неприятелите и без да пресмятам броя им, се спуснах през стаята върху тях.

Нанесох първия си удар с бойния вик „За Хелиум!“. Атакувах неспирно изненаданите черни войници, докато червените отвън, насърчени от гласа ми и с възгласи „Джон Картър!“, удвоиха усилията си и използвайки временната паника, връхлетяха в редовете на черните и нахълтаха в залата.

Сражението тук, ако имаше кой да го опише обективно, би се запазило в летописите на Барзум като историческо свидетелство за мрачната войнственост на народа му. Стотици хора се биеха в този ден — черни срещу червени. Никой не искаше пощада, нито я даваше. Като че ли по общо съгласие те воюваха така, сякаш да решат веднъж завинаги правото на живот на по-силния.

Всички разбрахме, струва ми се, че от изхода на този бой ще зависи бъдещето на двете раси на планетата. Това бе битка между старото и новото и аз не се съмнявах кой ще излезе победител.

С Карторис до мен аз се борех за червените хора на Барзум, за тяхното пълно освобождаване от ужасяващото робство на едно отвратително суеверие.

Бихме се, докато подът не се покри с кръв до глезените и с телата на мъртвите. Когато наближих големите прозорци, отворени към градината на Ису, погледът ми падна върху едно зрелище, което ме изпълни със задоволство.

— Гледайте! — извиках аз. — Хора на първородните, гледайте!

Борбата секна и всички очи се обърнаха в посоката, която сочех. Никой от черните хора не си е представял, че може да види сцената, която се откри.

От единия до другия край на градината редица от черни войници отстъпваше пред мощната атака на голям отряд зелени бойци, качени върху тоатите си. Един от тях излезе напред и буйно изкомандва своя страшен легион.

Това беше Тарс Таркас, великият предводител на зелените. Той вдигна своето голямо, обковано в метал копие и даде знак на всички да го последват. Сега разбрахме заповедта му. Неговите войници стояха на двадесетина метра от линията на неприятелите си. Още една команда на джедая и те се хвърлиха в нова атака. Редицата на черните се задържа за минута, но после мощните животни се врязаха в нея и я прегазиха напълно.

След тях настъпваха рота след рота червени войници. Зеленият отряд се раздели, за да ограда храма. Червените се хвърлиха към вътрешните помещения.

Но докато ние наблюдавахме събитията в градината, нашите врагове бяха изчезнали.

Първата ми мисъл бе за Дея Торис. Извиках на Карторис, че съм намерил майка му, и тръгнах към стаята, където я бях оставил, последван от момчето. С нас дойдоха и оцелелите от кървавия бой воини.

Още с влизането в стаята разбрах, че някой е бил тук преди мен. На пода бе хвърлен копринен плат. Из стаята бяха разпръснати един кинжал и много метални украшения, сякаш изпокъсани от

притежателя ми по време на борба. Но най-лошото от всичко бе полуотворената врата към подземие, където оставих моята принцеса.

С един скок се озовах до вратата и се хвърлих в тъмнината. Дея Торис бе изчезнала. Извиках името ѝ няколко пъти, но не получих отговор. В тази минута бях близо до полудяването. Не си спомням какво съм казал или направил, но знам, че бях обхванат от нечовешка ярост.

— Ису! — крещях аз. — Ису! Къде е Ису? Претърсете храма, но никой да не я закача освен Джон Картър. Карторис, къде са помещенията на Ису?

— Насам! — извика момчето и полетя към вътрешността на храма.

Най-после стигнахме до една голяма гравирани врата и Карторис влетя през нея на една крачка пред мен.

Вътре се натъкнахме на позната сцена — трона на Ису, налягалите робини в подножието му и редица от стражи наоколо. Не дадохме време на войниците да вдигнат оръжието си. С един удар на меч свалих двама от предната редица. После благодарение на силното си тяло преминах останалите и скочих на платформата редом със сорапусовия престол.

Ужасното същество, което беше се свило от ужас, се опита да избяга, като скочи в дупката зад трона. Но този път аз не позволих да ме изиграе с такава плитка хитрост. Преди да се изправи, я хванах за ръката и когато видях устремената стража, измъкнах кинжала си и го опрях до гърдите ѝ.

— Назад! — извиках аз. — При първия черен крак, който стъпи върху тази платформа, кинжалът ми ще се забие в тялото на Ису.

Те се поколебаха за миг. Един офицер им нареди да се оттеглят и в същото време в тронната зала нахлуха хиляди червени воители, командвани от Кантос Кан, Хор Вастус и Ксодор.

— Къде е Дея Торис? — извиках аз на съществото в ръцете ми.

В погледа ѝ се четеше безумие. Трябваше да минат няколко минути, за да може да схване истинското положение и значението на факта, че храмът е паднал под атаката на хората от външния свят. А това означаваше за нея твърде много — загуба на божествената власт, унищожение, провал на вековната измама, така дълго държала народа в сляпо подчинение.

Последният удар ѝ бе нанесен, макар и несъзнателно, от най-висшия благородник в царството и — върховния жрец, първия министър на правителството ѝ.

— Ису! Богиньо на смъртта и вечния живот — извика той. — Изправи се в мощта на своя праведен гняв и само с едно махване на всемогъщата си десница свали мъртви тези богохулници. Не щади никого, Ису, народът ти разчита на теб. Дъщеря на по-малката луна, само ти си всемогъща. Само ти можеш да спасиш народа си. Аз свърших. Чакаме твоята воля!

Тогава именно тя полудя. Една крещяща, дърдореща, обезумяла жена се гърчеше в ръцете ми. Тя хапеше, дращеше и удряше в немощна ярост. После от устата ѝ се разнесе един зловец и смразяващ смях. Робините се свиха ужасени. Тя скърцаше със зъби и плюеше срещу тях със запенени устни. Непоносимо и страшно зрелище.

Раздрусвах я силно, като се надявах да я върна за момент в съзнание.

— Къде е Дея Торис? — крещях аз. Съществуването забъбри несвързано, после внезапно хитър блясък светна в злобните очи.

— Дея Торис, Дея Торис! — извика тя и отново пронизителният ѝ смях огласи залата.

— Да, аз зная — продължи Ису, — Дея Торис, Тувия и Федора, дъщерята на Матай Шанг. Всички те обичат Джон Картър. Смешно. Цяла година и трите заедно ще размишляват в Храма на слънцето, но преди да изтече тя, храната им ще свърши. Каква божествена забава! — и тя облиза пяната от устните си. — Не ще имат нищо друго освен телата си.

Думите ѝ ме парализираха. Значи на такава страшна съдба е осъдило моята принцеса съществуването, което бе вече под моя власт. И както кучето раздрусва уловената си плячка, така аз разтърсих Ису, богинята на вечния живот.

— Отмени заповедта си! Върни осъдените! Побързай или ще умреш!

— Късно е! — извика тя и отново изпадна в безумие.

Моят кинжал като че ли сам се вдигна и замахна над тези вмирисани гърди. Нищо не възпря ръката ми. Страшно нещо е мъж да повали жена със собствената си ръка. Но ми хрумна по-подходяща смърт за фалшивото божество.

— Първородни — извиках аз, — днес вие видяхте немощта на Ису. Боговете са всемогъща. Ису не е божество. Тя е просто една зловна старица, която ви е мамила и лъгала в продължение на векове. Вземете я. Джон Картър, принцът на Хелиум, не желае да си цапа ръцете с кръвта ѝ.

При тези думи аз блъснах лудуващото животинче, на което преди половин час светът се покланяше. Тя политна от платформата в чакащите ръце на нейния излъган и жаден за отмъщение народ.

Съзрях Ксодор между офицерите на червените хора и го повиках, за да ме заведе до Храма на слънцето. Без да чакам каква съдба ще отредят първородните на своята богиня, аз напуснах залата, придружаван от най-верните си приятели и от двадесетина червени благородници.

Ксодор ни поведе бързо през вътрешните помещения на храма към централния двор — едно голямо кръгло място, постлано с прозрачен мрамор. Пред нас се издигаше златен храм, изпъстрен с чудновати и фантастични рисунки, инкрустиран с диаманти, рубини, смарагди и с хиляди безименни скъпоценности, които надминаваха по красота и блясък и най-безценните на Земята.

— Насам! — извика Ксодор и ни поведе към входа на един тунел.

Малко преди да влезем, чухме силен шум откъм храма на Ису. Един червен войник се показа от близката страна и ни извика да се върнем:

— Черните са нападнали храма. Сега той гори от хиляди места. Да побързаме към външните градини или сме загубени.

Димът вече бе започнал да излиза от прозорците, гледащи към двора на Храма на слънцето, а над най-високата кула на Ису се издигна растящ облак дим.

— Върнете се! — извиках аз на моите придружители. — Покажи ми пътя, Ксодор, и ме остави. Все още имам сили да стигна до моята принцеса.

— Следвай ме, Джон Картър — каза Ксодор и без да дочака отговора ми, потъна в тунела пред нас.

Тръгнах надолу след него. Преминахме много галерии, докато най-после той ме поведе по равна земя. Недалеч от нас видях осветено помещение.

Масивни решетки преграждаха по-нататъшния ни път. Но зад тях открихме моята принцеса и заедно с нея Тувия и Федора.

Стаята бавно се въртеше по оста си, така че само една част от входа в храмовата стена бе срещу преградения край на коридора. След минути щеше да остане една съвсем малка цепнатина, след това и тя щеше да изчезне, за да се скрие стаята в продължение на една дълга барзумианска година, докато отворът ѝ не премине отново за един ден по края на коридора. Но дотогава какви ли ужасни неща щяха да се случат в тази стая?

— Ксодор — извиках аз, — не може ли някаква сила да спре тази страшна въртяща се стена?

— Страхувам се, че няма такава. Но все пак аз ще опитам. Чакай ме тук.

След като той ме остави, застанах до решетката, за да мога да държа до последния миг любимата ръка на моята Дея Торис.

Тувия и Федора също се приближиха, но когато червеното момиче разбра, че искаме да сме сами, се оттегли в дъното на стаята. Но не и дъщерята на Матай Шанг.

— Джон Картър — каза тя, — за последен път виждаш която и да било от нас. Кажи ми, че ме обичаш, за да умра щастлива.

— Аз обичам единствено и само принцесата на Хелиум — отговорих спокойно. — Съжалявам, Федора, но аз ти разказах всичко от самото начало.

Тя извърна настрана лицето си, но аз долових мрачния и зъл поглед, който отправи към Дея Торис. Тя остана достатъчно близко, за да смущава с присъствието си тези може би последни наши минути.

Все по-малък и по-малък ставаше отворът. След минута той щеше да стане толкова тесен, че дори и тънката ръка на моята принцеса не ще можеше да се провре.

Горе над нас чувахме слабите отзвуци на някакви събития. Явно множество черни, зелени и червени хора си пробиваха път през горящия храм на Ису. Едно слабо течение отгоре донесе миризмата на дим. Той ставаше все по-силен. Скоро от далечния край на коридора до нас достигнаха викове и шумът от бързи стъпки.

— Върни се, Джон Картър, върни се! — викаше един глас. — Дори подземията горят.

Десетина хора изскочеха от заслепяващия дим. Това бяха Карторис, Кантос Кан, Хор Вастус, Ксодор и още неколцина, които преди ме бяха последвали.

— Няма никаква надежда, Джон Картър — каза Ксодор. — Пазителят на ключовете е мъртъв, а те самите са изчезнали. Единствената ни надежда е да загасим пожара и да се доверим на съдбата, че след година ще намерим твоята принцеса жива и здрава. Аз донесох достатъчно храна за това време. Когато тази цепнатина се затвори, димът няма да влезе при тях и ако ние побързаме да изгасим пламъците, аз вярвам, че те ще оцелеят.

— Върви тогава сам и вземи другите със себе си — заповядах аз. — Ще остана тук до моята принцеса, докато милостивата смърт не ме освободи от страданията ми. Не искам да живея повече.

Докато говорех, Ксодор хвърляше множество малки кутии в стаята на жените. Миг по-късно цепнатината не беше по-широка от три сантиметра. Дея Торис ми вдъхваше кураж и надежда и ме молеше да я спася.

Изведнъж зад нея се появи красивото лице на Федора, сгърчено от ненавист. В мига, когато очите ни се срещнаха, тя заговори:

— Не мисли, Джон Картър, че така лесно ще отхвърлиш любовта на Федора, дъщерята на Матай Шанг. Нито се надявай някога отново да държиш в обятията си своята Дея Торис. Чакай да измине дългата година, но знай, че когато тя свърши, ръцете на Федора ще са тези, които ще те поздравят, а не ръцете на принцесата на Хелиум. Гледай, тя умира.

Когато свърши, аз я видях да издига високо един кинжал. После съзрях фигурата на Тувия. Когато кинжалът падаше върху беззащитната гръд на любимата ми, Тувия застана между тях. Една ослепителна вълна от дим скри от очите ни трагедията, разиграваща се в килията. Екна писък, един-единствен, когато ножът се спусна.

Димът се изчисти, но ние стояхме безмълвни и втрещени в една глуха стена. Цепнатината се бе затворила и в продължение на цяла година тази килия щеше да пази своята тайна от погледа на хората.

— След секунда ще бъде късно — настояваше Ксодор. — Кой знае дали и сега ще успеем да стигнем външната градина. Заповядах да пуснат помпите и скоро подземията ще бъдат наводнени. Ако не

искаме да се издавим като плъхове, трябва да излизаме веднага и да се опитаме да преминем през горящия храм.

— Вървете! — извиках аз. — Оставете ме да умра тук край моята Дея Торис. Другаде няма щастие за мен. Когато изнесат нейното скъпо тяло от това място след година, ще намерят и тялото на нейния съпруг, който я очаква.

Смътно си спомням какво се случи после. Като че ли се борех с много хора и бях вдигнат от земята и отнесен някъде. Не зная. Никога не запитах сам. Никой от онези, които бяха с мен в този ден, не докосна скръбта ми с разказ за това, което знае.

Исках да разбера едно-единствено нещо, което би снело от раменете ми бремето на неизвестността. Но само времето ще разкрие чия красива гръд докосна кинжалът на убиеца.

Издание:

Едгар Бъроуз. Боговете на Марс

Английска

Издателско сдружение Евразия-Абагар

Редактор: Мариета Георгиева

Художник на корицата: Величко Пиер Николов

Худ. редактор: Господин Пейчински

Коректор: Иличка Пелова

Формат: 70×100/32. Печатни коли 16,25

София, Плевен, 1991

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.